

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta
Katedra psychologie

ZNALOSTI A VYUŽÍVÁNÍ
PSYCHOLOGICKÉ PÉČE A
PODPORY POLICISTY ČESKÉ
REPUBLIKY

KNOWLEDGES AND USAGE OF PSYCHOLOGICAL CARE
AND SUPPORT POLICE FOR CZECH REPUBLIC

Magisterská diplomová práce

Autor: **Bc. Aneta Paskudová**

Vedoucí práce: **PhDr. Martin Dolejš, Ph.D.**

Olomouc

2024

Děkuji vedoucímu práce PhDr. Martinu Dolejšovi, Ph.D. za veškeré komentáře a připomínky a zejména za vstřícnost a trpělivost.

Děkuji všem policistům a policistkám za možnost nahlédnout do jejich pracovního i osobního života. Máte můj obdiv.

Nejvíce děkuji své rodině a blízkým za to, že mě vždy podporují v plnění mých snů a prochází se mnou všemi životními těžkostmi.

Místopřísežně prohlašuji, že jsem magisterskou diplomovou práci na téma: „Znalosti a využívání psychologické péče a podpory policisty České republiky“ vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Olomouci dne

Podpis .....

OBSAH

Číslo	Kapitola	Strana
OBSAH		3
ÚVOD		5
TEORETICKÁ ČÁST		6
1	Charakteristika profese příslušníků policie	7
1.1	Přijímací řízení k policii	8
1.1.1	Vzdělávání a výuka policistů a policistek	9
1.1.2	Morální odpovědnost příslušníků policie	10
1.2	Vybrané policejní služby a jejich náplň práce	11
1.2.1	Pořádková policie	11
1.2.2	Dopravní policie	11
1.2.3	Služba kriminální policie a vyšetřování	12
1.2.4	Letecká služba	12
1.3	Náročné služební výkony a případy	12
1.3.1	Použití donucovacích prostředků	12
1.3.2	Výslech	13
1.3.3	Domácí násilí	14
1.3.4	Případy týkající se dětí	15
1.3.5	Vyrozumění rodinných příslušníků o smrti blízkého	15
2	Náročné události v životě policistů a policistek	17
2.1	Stres	17
2.1.1	Stres z pohledu policistů a policistek	18
2.2	Trauma	19
2.3	Syndrom vyhoření	21
2.4	Závažné situace v policejním životě	23
2.4.1	Manželství, rodina a rozvod	23
2.4.2	Suicidální jednání	25
3	Prvky psychologické péče a laické podpory	26
3.1	Policejní psycholog	27
3.2	Anonymní linka pomoci v krizi	28
3.3	Systém krizové intervence	29
3.4	Systém kolegiální podpory	30
3.5	Laická podpora	31

4	Zahraniční a tuzemské výzkumy	33
	VÝZKUMNÁ ČÁST	38
5	Výzkumný problém.....	39
6	Cíle a otázky výzkumu	41
7	Typ a metoda výzkumu.....	42
	7.1 Typ výzkumu.....	42
	7.2 Výzkumná metoda	42
8	Výzkumný soubor	44
	8.1 Výběr a specifikace výzkumného souboru.....	44
	8.2 Etické hledisko.....	46
9	Metoda a proces sběru dat.....	47
	9.1 Metoda interview	47
	9.1.1 Proces vlastní tvorby	48
	9.2 Sběr dat.....	48
	9.2.1 Specifikace setkání.....	49
10	Analýza dat.....	50
	10.1 Metoda analýzy dat	50
	10.1.1 Jednotlivé kroky analýzy dat	50
11	Výsledky	52
	11.1 Zevrubný popis respondentů	52
	11.1.1 Příslušník 1	52
	11.1.2 Příslušník 2	53
	11.1.3 Příslušník 3	54
	11.1.4 Příslušník 4	54
	11.1.5 Příslušník 5	55
	11.1.6 Příslušník 6	56
	11.2 Vytvořené kódy a nalezená témata	57
	11.3 Odpovědi na výzkumné otázky.....	69
12	Diskuze.....	72
13	Závěr.....	78
14	Souhrn	79
	LITERATURA	82
	PŘÍLOHY.....	90

ÚVOD

„Pomáhat a chránit“ – heslo, které je neodmyslitelně spjata s profesí policistů a policistek. Před započatím psaní této práce jsme se ještě více zamýšleli nad hlubším významem tohoto jednoduchého slovního spojení. Pokud se člověk vyskytne v situaci nebezpečí, jsou policisté a policistky prvními lidmi, na které se každý z nás obrací. Jejich každodenní prací je pomáhat druhým a chránit je před potenciálními hrozbami. Setkávají se s lidským utrpením v neskrývané podobě. Ubližování, násilí i vraždy jsou fenomény, se kterými se příslušníci policie zabírají v rámci své služby bez ohledu na to, co zrovna prožívají oni sami. Napadá nás proto otázka, kdo pomáhá a chrání je?

I tato myšlenka nás přivedla k tomu, věnovat se problematice psychologické péče policejních pracovníků skrze aktuální práci. Tímto dílem navazujeme na již zpracovanou bakalářskou práci zabývající se obdobným tématem. V předešlé práci jsme zaměřovali své bádání jen na policisty a policistky obvodního oddělení. V aktuální práci jsme rozšířili náš zájem napříč příslušníky celé ČR z různých služebních zařazení. Hlavním cílem této výzkumné práce je určit, jaké povědomí a znalosti o psychologické pomoci policisté a policistky mají. Zároveň prozkoumat jejich zkušenosti s odbornou psychologickou péčí. Za důležité považujeme také rozšíření informovanosti týkající se nabízených služeb nejen v rámci Policie ČR.

Abychom dokázali příslušníkům policie lépe porozumět a vcítit se do jejich prožívání, rozhodla se autorka práce blíže nahlédnout k samotné činnosti policejních psychologů formou absolvované stáže. Troufáme si říct, že tato zkušenost pro ni byla cenná nejen díky tomu, že nabyla nových znalostí a zkušeností, ale zejména v tom, že je seznámena, s jakými případy se policejní psychologové setkávají a jak náročná práce to v mnoha směrech je. Získala tolik potřebné zkušenosti reálného prostředí, díky kterým se přiblížila k prožívání respondentů.

Teoretická část práce se skládá ze čtyř kapitol, ve kterých podrobně nastiňujeme základní charakteristiky povolání příslušníka. Popisujeme jevy vztahující se k policejnímu prostředí a blíže specifikujeme jednotlivé formy jak odborné, tak laické pomoci. Výzkumná část je složena z výsledků provedeného výzkumu pomocí tematické analýzy a následných odpovědí na stanovené výzkumné otázky.

TEORETICKÁ ČÁST

1 CHARAKTERISTIKA PROFESE PŘÍSLUŠNÍKŮ POLICIE

Popisem profese policistů a policistek jsem se podrobně zabývala již ve své bakalářské práci. Považujeme však za důležité zmínit některé prvky související se služebním poměrem i v této práci. V první kapitole se hlouběji zaměřujeme na samotný vstup k policii a následného vzdělávání příslušníků. Podrobněji popisujeme některé policejní služby, které jsou součástí výzkumné části. Závěr této kapitoly patří náročným služebním výkonům a s nimi spojenými těžkostmi a úskalími.

Policie České republiky se řadí mezi tzv. veřejné sbory s celostátní působností. Kromě policie zde řadíme rovněž Vojenskou policii, Celní správu, Vězeňskou službu a Hasičský záchranný sbor. Známým heslem policie je „**pomáhat a chránit**“ – a to především veřejnosti. Policie ČR se prvotně řídí zákony a trestním řádem, hlavním úkolem je starat se a chránit bezpečnost osob a majetku. Dále předcházet, a v případě potřeby zamezit, páchání trestné činnosti (Mates et al., 2009).

Z hlediska veřejnosti je na policisty a policistky kladen nárok týkající se jejich profesionality. A to nejen co se týče vzdělání a jejich případné odbornosti. Profesionalitou je myšlen celý systém požadavků vztahujících se ke schopnostem a dovednostem příslušníků. Zde bychom řadili také profesní zodpovědnost při situacích vyžadující morální rozhodování (Nesvadba, 2009). Jak uvádí Čírtková (2015, s. 44), „dobrý policista musí být ‚znalcem‘ lidské povahy“.

Policejní subkultura má svá specifika. Příslušníci policie jsou navzájem provázáni svou sociální rolí a statusem, očekáváním veřejnosti, rizikovostí své profese a zejména vnějšími prvky, například uniformou, odznakem či zbraní. Svět policistů a policistek se jeví jako svět velmi izolovaný – jsou si navzájem velice blízcí, zároveň nejsou nakloněni lidem z vnějšku. Ztotožňují se se skupinovými zásadami a pokud by ze strany pracovníka došlo k jejich rozporu, byl by ze skupiny vyloučen (Nesvadba, 2009).

Stejně jako u jiného povolání si člověk i zde pokládá otázku, zda jsou si policisté a policistky osobnostně podobní nebo se u každého jedince jedná o naprosto odlišnou strukturu osobnosti. Twersky-Glasner (2005) se ve svém výzkumu pokoušela hledat

odpověď na podobnou otázku. Zamýšlela se nad tím, zda se jedná o predispoziční model osobnosti či je to dáno samotnou povahou práce. Zjištění vyplývající z výsledků hovoří o tom, že lze předpokládat kombinaci výše zmíněných faktorů. Důležitou součástí, která bezesporu dotváří „osobnost“ příslušníků jsou pracovní zkušenosti.

1.1 Příjímání řízení k policii

Dříve než se civilní občan stane policistou či policistkou je nutné, aby prošel přijímacím řízením, které má několik částí. Jedná se o **zdravotní prohlídku**, kdy úkolem lékaře je posoudit celkový zdravotní stav tak, aby splňoval veškeré náležitosti stanovené zákonem. Důležitou součástí je **zkouška fyzické zdatnosti**, která se skládá ze čtyř samostatných zkoušek – člunkový běh, běh na 1000 m, motorický test celého těla a kliky. Stěžejní částí je **psychologické vyšetření** u policejních psychologů. Zde jsou zjišťovány osobnostní předpoklady pro výkon profese (Policie ČR, 2023a).

Carless (2006) se zabýval vícenásobným výběrem uchazečů v australské policii. Zkoumala se reakce uchazečů na více kol výběrového řízení. Ve výsledcích výzkumů uvádí, že pohovory byly uchazeči hodnoceny lépe než psychologické testy. Příslušné rozhovory považovali za nejvíce relevantní pro konkrétní pracovní místo, dále uváděli i přínosnost fyzických testů. Nízké ohodnocení psychologických testů může odrážet i samotný typ použitých testů. Na příkladu lze uvést, že MMPI-2 se zaměřuje na abnormální osobnost a může se proto žadatelům jevit, že nepřináší stěžejní informace.

Náborem vhodného policejního personálu se zabýval švédský výzkum. Byly stanoveny čtyři kritéria měřící „úspěšnost“ příslušníků – výkon, spokojenost, udržení a zdraví. Při výběru používali kognitivní testy, osobnostní inventáře, fyzické testy a metody založené na hodnotitelích. Výsledky ukázaly, že žádná z metod se trvale nejevila jako nejlepší prediktor úspěšnosti v policejní službě. Závěrem se stalo potvrzení důležitosti použití informací z několika různých metod. Jako vhodné se nejevilo použití metod založených na hodnotitelích, a to včetně rozhovorů. Rozhovory, pokud nejsou vysoce strukturované, mohou být užitečné pouze pro vyřazení nevhodných uchazečů (Annell et al., 2015).

Policisté a policistky při výkonu služby jednají velmi autonomně, mají velký prostor pro volbu konkrétního řešení situace. V jejich pravomoci je možnost užití donucovacích prostředků či v mimořádných případech i použití služební zbraně. Výše zmíněná fakta

zásadně odlišují profesi příslušníka policie od jiných profesí. Nemohou být při aktivním výkonu své práce, kontrolováni svými nadřízenými. Například hlídkující policista, který přijíždí k místě činu, nemá možnost konzultovat své postupy se svým nadřízeným – musí jednat uvážlivě a neprodleně. Z tohoto důvodu je kladen důraz na osobnostní způsobilost příslušníků Policie ČR (Nesvadba, 2009).

1.1.1 Vzdělávání a výuka policistů a policistek

Povinností je absolvování základní odborné přípravy. Toto vzdělání se týká bezpečnostně-právního okruhu a probíhá v Útvaru policejního vzdělávání a služební přípravy Policie ČR. Začínající policisté či policistky jsou zde seznámeni s předměty jako je kriminalistika, právo, policejní etika, psychologie, IT technologie či jednotlivé policejní služby. V celém obsahu vzdělávání musí být zahrnuty určité principy, které jsou dány policií. Hovoříme o tom, že příslušník je člověk, který je zde v první řadě pro občana. Je to osoba profesionální, kvalifikovaná potřebnými znalostmi a především řídicí se etickým standardem (Policie ČR, 2023b).

Kvalifikace je zvyšována policistům a policistkám v rámci jednotlivých policejních služeb. Například vzděláváním dopravních policistů se zabývá škola v Jihlavě, která zprostředkovává velké množství kurzů. Původní systém byl pozměněn vlivem technického a společenského rozvoje a také přizpůsoben aktuálnímu dění v silničním provozu. Výcviky probíhají i u příslušníků pyrotechnické služby a to formou cvičení, které je připravuje na zničení letecké pumy výbuchem a s tím spojených náležitostí (Hrinko et al., 2020).

Policisté a policistky musí disponovat určitou cizojazyčnou vybaveností. Ta je nutná především u příslušníků v rámci cizinecké policie, kteří jsou povinni absolvovat jazykovou zkoušku. Cizojazyčná zkouška je založena na modelových situacích z policejní praxe (Karaffa, 2014).

Divišová (2021) představuje zajímavou příležitost, jak spojit policejní kariéru a studium. Jedná se o možnost studia na Fakultě vojenského zdravotnictví Univerzity obrany v Hradci Králové. Je to šance pro ty, kteří mají vztah ke zdravotnické práci, ale zároveň se nechtějí vzdát práce příslušníka. Podmínkou tohoto studia je přijetí na Lékařskou fakultu UK. Jedná se tudíž o studium na dvou vysokých školách současně. Tento studijní plán je připraven pro vojenské profesionály, ovšem získané znalosti a zkušenosti jsou využitelné i pro absolventy z řad policie. Studenti nabydou poznatky týkající se soft skills či fyzické zdatnosti.

1.1.2 Morální odpovědnost příslušníků policie

Nesvadba (2009) formuluje 16 základních etických povinností policisty či policistky, které se opírají o dokument „Deklarace o policii“. Níže stručně shrnujeme přinejmenším polovinu z nich.

1. Příslušník plní úkoly, které jsou dány zákonem a zároveň chrání spoluobčany před všemi formami nezákonného jednání.
2. Policista či policistka je bezúhonný a důstojný občan. Nikdy nesmí přijmout úplatek a být součástí korupce.
3. Jakékoliv formy nelidského zacházení, například mučení či popravu jsou zakázány.
4. Povinnost uposlechnout všem rozkazům, které jsou ve shodě se zákonem.
5. Nesmí dojít ke splnění rozkazu, který je proti zákonu.
6. Nesmí být potrestán příslušník, který nesplnil rozkaz z důvodu rozporu se zákonem.
7. Policista ani policistka nikdy nesmí provést akt, který by omezoval svobodu jakéhokoliv občana skrze jeho rasu či náboženské nebo politické přesvědčení.
8. Na příslušníky se vztahuje mlčenlivost týkající se osobních informací, pokud zákon nestanoví jinak.

Policisté si při výkonu své služby musí být vědomi určité morální odpovědnosti a příslušného jednání, jelikož jsou při své činnosti v častém kontaktu s druhými lidmi. Ke všem občanům bez rozdílu musí mít předpokládající úctu. Chovat se vždy zdvořile a objektivně. Ve svém jednání nesmí využívat prvky agresivity či provokace, například nevhodné poznámky na vrub druhé osoby (Dufková & Zlámal, 2005).

Andreescu et al. (2012) si pokládali otázku, jak dvě různé policejní kultury nahlíží na policejní korupci, co je z jejich pohledu bráno za nevhodné či neetické chování. Jednalo se o americké a rumunské policisty a policistky. Výsledky nasvědčovaly tomu, že názory příslušníků na neetické chování jsou podobné napříč kulturami. Za největší policejní selhání považovali oportunistickou krádež a úplatkářství. Zajímavým zjištěním byla skutečnost, že rumunští policisté byli více ochotni, než ti američtí, tolerovat použití nadměrné síly vůči pachateli. U rumunských policistů a policistek byla zjištěna větší tolerance ke hlášení přestupků nadřízenému, a to až 57 %. Pouze 6 % amerických respondentů sdělilo stejný

názor. Byla zde uvedena také **Česká republika** – zde se jednalo o 37 % příslušníků, kteří by přestupek svému nadřízenému nehlásili.

1.2 Vybrané policejní služby a jejich náplň práce

Vzhledem k výzkumné části považuji za nezbytné blíže specifikovat práci jednotlivých policejních služeb. Uvedu zde čtyři druhy policejních služeb – **pořádkovou a dopravní policii, Službu kriminální policie a vyšetřování a Leteckou službu**. Záměrně byly zvoleny tyto služby, jelikož příslušníci, kteří se zúčastnili výzkumu, vykonávali policejní práci na jedné ze zmiňovaných služeb.

1.2.1 Pořádková policie

Služba pořádkové policie je v rámci systému nejrozsáhlejší policejní službou – tvoří téměř polovinu z celku. Úkolem pořádkových policistů a policistek je poskytování pomoci a plnění povinností stanovených zákonem a nadřízenými. Náplň práce je velmi široká, neboť právě pořádkoví policisté a policistky jsou prvními, kteří se setkávají s osobami narušujícími veřejný pořádek či pachateli trestných činů. Tito příslušníci jsou při většině své práce viděni občany a jsou zpravidla prvními policisty a policistkami, na které se ukazuje skrze jejich (ne)etické jednání (Hrinko et al., 2020).

Pořádková policie provádí několik různorodých činností, které jsou rozděleny na *dozorčí službu* a dále na *hlídkovou a obchůzkovou činnost*. Opomenout nelze ani policejní práci vztahující se k řešení *přestupků a trestních řízení* a v neposlední řadě činnosti týkající se *preventivních opatření* (Policie České republiky, 2017).

1.2.2 Dopravní policie

Tuto službu řadíme mezi speciální služby policie. Dopravní policisté a policistky mají za úkol, starat se o bezpečnost silničního prostředí. V jejich pravomoci je kontrolovat a regulovat silniční provoz. Podrobněji hovoříme o dohledu nad silničním provozem, organizaci a řízení provozu, vyšetřování dopravních nehod a zabývání se dopravními přestupky. Působí jak preventivně, tak také represivně. Funguje jako velmi čínorodý a aktivní prvek, který působí také regulačně. Nutno podotknout, že tuto službu mají zakomponovanou i příslušníci pořádkové služby, městská policie či vojenská dopravní policie (Pavlíček, 2003).

Činností dopravní policie se v určité části zabývají každá jednotlivá oddělení policie, která jsou uniformovaná. Jedná se o uniformované policejní složky, zasahující při nejrůznějších dopravních akcích, které se mohou týkat jak dopravních přestupků, tak samotné hlídkové činnosti (Machutová, 2021).

1.2.3 Služba kriminální policie a vyšetřování

Policisté a policistky spadající pod Službu kriminální policie a vyšetřování se takřka dennodenně setkávají s ohavností, které jsou někteří lidé schopni vykonávat. Vykonávání této služby proto předpokládá určitou psychickou odolnost. Je samozřejmostí, že již při nástupu do služebního poměru jsou příslušníci seznámeni s těžkostmi, které si s sebou tato práce přináší. Je ale mnohdy velmi těžké pracovat na případech, které mají určitou podobnost s konkrétním životem daného vyšetřovatele. V mysli jim mohou ulpívat určité podobnosti či souvislosti, nad kterými musí neustále přemýšlet (Čírtková, 2015).

1.2.4 Letecká služba

Letecká služba je využívána nejen při výkonech v rámci policie, ale také v součinnosti s Integrovaným záchranným systémem. Pokud letecká záchranná služba nemá dostatek prostředků a sil, přichází na pomoc policejní letecká služba, která obstarává vše potřebné pro záchranu lidských životů (Mates et al., 2009). Letecká služba vypomáhá také v rámci nejrůznějších policejních služeb, například dopravní policii, kdy má za úkol poskytovat pomoc při vedení a usměrňování dopravní situace (Machutová, 2021).

1.3 Náročné služební výkony a případy

Policejní služba s sebou přináší nespočet náročných a stresujících situací. Mnohdy jsou policisté a policistky při své práci vystaveni situacím ohrožujících život druhých či dokonce život jich samotných. Je to práce nesmírně náročná nejen fyzicky a psychicky, ale i morálně. V mnoha situacích se musí umět příslušník správně rozhodnout během několika minut. Jeho rozhodnutí musí být vždy ve shodě se zákonem a zároveň musí zohledňovat morální princip (Nesvadba, 2009).

1.3.1 Použití donucovacích prostředků

S použitím donucovacích prostředků se potýkají policisté a policistky velice často. Platí však zásada, že by jich nemělo být bezdůvodně zneužíváno. Jejich užití přichází na

řadu poté, co jiné prostředky selhávají. Mezi donucovací prostředky řadíme technické a věcné nástroje, jejichž použití podléhá zákonu. Nejčastějšími nástroji jsou hmaty, chvaty, údery a kopy. K využití dochází pokud osoba nezanechává svého protiprávního jednání (Dufková & Zlámal, 2005).

Je to téma, které se ve velké míře propaguje v médiích. Mnozí lidé vidí tyto postupy jako něco typického pro policii. V některých případech hovoří doslova jako o „policijní buzeraci“ či v extrémních případech i o „brutalitě“. Tato slovní spojení padají z úst nejednoho člověka, kterého můžeme shlédnout ve videích kolujících po internetu. Bohužel se v tomto pojetí nelze vyhnout vytrhávání věcí z kontextu a běžný občan proto mnohdy nemá tušení o tom, co předcházelo samotnému zákroku, kdy došlo k použití donucovacích prostředků (Nesvadba, 2009).

Paoline & Terrill (2004) zkoumali typ a množství použití donucovací síly policistkami během jednání s občany. Zabývali se tím, zda existuje rozdíl v užívání donucovacích prostředků mezi policisty a policistkami. Panuje obecné přesvědčení o tom, že policistky nejsou příliš nakloněny k použití jakékoliv donucovací síly. Tento výzkum však předpoklad nepotvrdil. Obě pohlaví používala donucovací prostředky v podobné míře a obecně měli tendenci spíše využívat verbální než fyzickou sílu.

1.3.2 Výslech

Doposud bylo na toto téma shromážděno velké množství poznatků. I přesto se však problematika výslechu stává komplikovaným problémem. Situace výslechu je sama o sobě velice náročným terénem, při kterém se uplatňuje množství intervenujících proměnných. Intervenující proměnné jsou při každé výslechové situaci složeny z jedinečných kombinací. Nelze proto při samotném studiu situace zaručit její autenticitu (Spurný, 2010).

Výslechová situace je typická některými svými podmínkami. První z nich je daný obsah, průběh a konečný výsledek výslechu – stěžejní jsou informace pojící se s daným skutkem. Každá tato sociální situace má pevně dané role každého z účastníků. Vyslýcháný může být například v roli obviněného, podezřelého nebo svědka. Nesmíme opomenout psychickou náročnost dané situace, která je tvořena jak osobnostními dispozicemi přítomných, tak situačními vlivy (Spurný, 2010).

Slovinský výzkum prozkoumával základní charakteristiky výslechu a použité techniky. Z výsledků 86 dotazníků, které byly respondentům z řad policie rozesílány, bylo zjištěno, že „typický“ výslech podezřelého trvá 90 minut a není nahráván. Kriminalisté obvykle využívali **tři základní výslechové techniky**. Jednalo se o vedení výslechů v izolaci, pracování s rozporem v příběhu a konfrontaci se získanými důkazy. Poslední zmíněná technika je slovinskými příslušníky využívána nejvíce, což není ničím překvapivým, jelikož právě důkazy o uskutečněném trestním činu jsou vyžadovány zákonem k usvědčení pachatele (Areh et al., 2015).

Speciálním podtypem výslechu jsou výslechy dětí. V rámci těchto situací je zapotřebí odlišného zacházení – především citlivého a empatického přístupu. K prvotnímu navázání kontaktu s vyslychaným dítětem se využívají například hračky, jako jsou loutky nebo plyšáci. Díky nim může dítě lépe vysvětlit a znázornit konkrétní situace (Boukalová, 2012).

1.3.3 Domácí násilí

Termínem domácí násilí je myšleno fyzické, psychické nebo sexuální násilí mezi intimními partnery či mezi rodiči a dospělými dětmi. Dále zde můžeme řadit násilí na seniorech, kde jsou stěžejními faktory sociální izolace daného jedince, citová či fyzická deprivace nebo materiální zanedbávání. Násilí probíhá „za zavřenými dveřmi“. Důležitým prvkem je **tzv. institut vykázaní**, díky kterému má policie možnost s okamžitou platností vykázat na místě incidentu násilnou osobu ze společného soužití (Boukalová, 2020).

Horwitz et al. (2011) uskutečnili studii ve státě New York, kde domácí násilí není definováno jako trestný čin. Důstojníci zde naráželi na skutečnost, že jejich jednání má jen minimální dopad, jelikož neexistuje větší provázanost této problematiky. Byl stanoven jasný postup jak jednat v těchto případech. Bohužel se však potkávali s nespolupráci obětí. Často se stávalo, že oběť se k pachateli zase vrátila z obavy ze ztráty sociálního zázemí či stigmatizace. Strach z toho, „zatáhnout“ policii do příběhu, neboť by opět mohlo dojít k fyzickému napadení.

Policie vyšetřuje nejen samotný trestný čin či přestupek, ale má za úkol i ochranu oběti. Měla by se snažit pomoci konkrétní zasažené osobě a rovněž zamezit dalšímu takovému jednání. Nezbytným krokem je zhodnocení, jestli jednání násilné osoby splňuje všechny **znaky domácího násilí**. Těmito znaky jsou *opakovanost, narůstající intenzita násilí, jasné vymezení rolí oběti a agresora* a uskutečňování *násilí v ústraní* (Boukalová, 2020).

1.3.4 Případy týkající se dětí

V předchozí podkapitole bylo blíže popsáno domácí násilí, kterému v mnoha případech jsou přítomny i děti. Ty si danou rodinnou situaci často dávají za vinu. Snaží se udělat všechno proto, aby násilí předcházely a nedaly příčinu k agresivnímu jednání. V konečném důsledku trpí somatickými onemocněními jako jsou bolesti břicha, pomočování nebo nespavost. V pozdějším věku se tyto děti mohou uchýlovat k různým formám patologického chování – záškoláctví, útěky z domova nebo užívání návykových látek (Čírtková, 2013).

Podstatná část zahrnující ubližování dětem se týká násilí proti nim, a to nejen v rámci zmiňovaného domácího násilí. Dítě je oproti dospělému v pozici slabšího a nezralejšího, tedy vhodným objektem k uplatňování moci dospělým jedincem. V tomto pojetí hovoříme o syndromu CAN – syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte. Řadíme zde zanedbávání, jakékoliv fyzické a sexuální násilí, psychické týrání a týrání v rámci systému (Špatenková et al., 2017).

Nadmíru psychicky náročné jsou pro policisty a policistky případy týkající se smrti dítěte. Zvláště pokud již sami mají rodinu, dokážou si živě představit bolest, kterou musí rodina zemřelého dítěte prožívat (Čírtková, 2015).

Oxburgh et al. (2013) zkoumali postoje 90 britských policistů a policistek směrem k lidem obviněných ze znásilnění nebo vraždy dětí a dospělých. Posuzovali, jak náročné pro ně bylo vést rozhovor s pachateli a nezapomínat přitom na důležitost přiznání. Vraždy respondenti popisovali jako více stresující oproti znásilněním, a to zejména vraždy dětí. Významnou roli hrálo emocionální zapojení do případu, pokud se jednalo o dětskou oběť.

1.3.5 Vyrozumění rodinných příslušníků o smrti blízkého

Smrt je přirozenou součástí života. Ovšem za určitých okolností se s ní lidé těžko smiřují. Smrt je něco, co v lidech vzbuzuje obavy a mnohdy i úzkost. Tyto pocity provázejí i odborníky, kteří se se smrtí druhých setkávají. Jsou konfrontováni s bolestí, kterou zažívají blízcí zemřelého a chtě nechtě to v nich vyvolává určité pocity a reakce (Vodáčková et al., 2020).

De Leo et al. (2022) se zabývali problematikou vyrozumění o smrti blízkého člověka. Oznámení nečekané a v některých případech násilné smrti představuje pro odborníky psychicky náročnou práci. Výzkumníci zkoumali připravenost a postoje italských

příslušníků policie a zdravotníků k této náročné situaci formou online dotazníku. Studie se zúčastnilo celkem 155 jedinců – z toho 102 příslušníků. Pracovalo se s pěti hlavními tématy:

1. jak probíhala komunikace,
2. popisované zkušenosti,
3. zjištěné potíže,
4. copingové strategie daných jedinců a
5. možnosti podpory.

Způsob, jakým je tragická událost sdělena, může případné trauma ze ztráty zmírnit nebo naopak prohloubit. Pro obě strany je to velice emotivně náročná situace. Někteří odborníci uváděli, že vzniklé napětí později vybijejí tím, že sportují nebo se věnují svým koníčkům. Jiní si udržovali emocionální odstup a dále tak mohli pokračovat v práci. Závěrem lze zmínit, že chybí příprava a školení týkající se úmrtí a jeho sdělování. Je zajímavé, že někteří probandi uváděli, že by o tuto skutečnost stáli, jiní zase nikoliv, jelikož tvrdili, že každá událost je natolik specifická, že neexistuje žádný univerzální manuál (De Leo et al., 2022).

Stewart et al. (2001) rovněž prováděli výzkum mezi oznamovateli úmrtí, ke kterým patřili policisté a dále například lékaři či duchovní. Zkoumali jejich zkušenosti s oznamováním a potřeby vzdělávání. 55 % respondentů uvedlo, že předem nedostali žádné školení vztahující se k tématu oznamování. 11 % zmínilo, že se touto problematikou zabývali v rámci absolvovaného kurzu, který navštěvovali a 26 % uvedlo, že téma oznamování smrti, bylo v kurzu pokryto minimálně. Odborníci hovořili o tom, že by ocenili vzdělávání týkající se informací o tom, jak doručit oznámení a zejména jak zvládnout emoce přeživších a i ty vlastní emoce.

2 NÁROČNÉ UDÁLOSTI V ŽIVOTĚ POLICISTŮ A POLICISTEK

Ve druhé kapitole se zaměříme na náročné životní situace v pracovním i osobním životě příslušníků policie. Klademe důraz zejména na fenomény jako je stres, trauma a syndrom vyhoření. Velká část je věnovaná závažným situacím, které ovlivňují pracovní život policistů a policistek. U každé z těchto podkapitol již záměrně neuvádíme definice popisovaných jevů, jelikož ty jsou uvedeny v předchozí práci, na kterou navazujeme (Paskudová, 2020). Sloučit toto fyzicky i psychicky náročné povolání s rodinným životem může být mnohdy nadlidským úkolem. Policejní práce s sebou přináší každodenní setkávání se s útrapami druhých lidí. Ať se člověk snaží sebevíce, zanechává to v něm určité pocity, se kterými se musí naučit vyrovnávat. Pro příslušníka policie je proto nesmírně důležitá podpora a pochopení rodinných příslušníků. Psychická pohoda policistů a policistek je alfou a omegou nejen v předcházení sebepoškozujícího chování ale i suicidálního jednání.

2.1 Stres

Stres – v dnešní době jedno z nejčastěji skloňovaných slov. S trochou nadsázky můžeme říct, že se stresem má zkušenost téměř každý člověk, ani příslušník policie proto není výjimkou. V práci musí policisté a policistky plnit rozkazy svých nadřízených, kterých je mnohdy více než času potřebného k jejich plnění. Dnes a denně vídají bolesti druhých lidí a surovosti, kterých jsou někteří lidé schopni. Je vůbec v silách člověka, aby něco takového dokázal unést? Bohužel nebo bohudík, v silách policistů a policistek toto všechno být musí.

Stres je součástí pracovního života. Uplatňuje se napříč nejrůznějšími povoláními, proto ani policie není výjimkou. Stres je součástí života ve 21. století stejně jako technologický pokrok a technologické vymoženosti dnešní doby. Ve velké míře dnes nemoci související se stresem nahradily infekční nemoci jako hlavní příčinu možných úmrtí (Stinchcomb, 2004).

Pilařová (2004) uvádí několik základních charakteristik policejní práce pojících se se stresem. Jedná se o pracovní stres způsobený nedostatečným časem nebo nutností se okamžitě rozhodnout. Dále zde řadí situace týkající se komunikace s problémovými

občany – bezdomovci, závislími nebo agresivními lidmi. Úkolem policie je zejména klást důraz na prevenci a zvládání zatěžujících událostí.

Chitra & Karunanidhi (2018) se ve své studii zabývali policejním stresem a na to navazující podporou duševního zdraví. Studie se zaměřovala výhradně na ženskou populaci. Jednalo se o 63 policistek z jižní části Indie, které byly náhodně rozděleny do dvou skupin. Experimentální skupinu tvořilo 33 respondentek a kontrolní skupinu 30. Účelem bylo vyvinout **tréninkový program odolnosti** a vyhodnotit jeho dopad na pracovní stres, odolnost, spokojenost s prací a psychikou pohodou. Trénink odolnosti obsahoval prvky jako sebeuvědomění, pozitivní přístup a interpersonální dovednosti. Experimentální skupina se účastnila tréninku odolnosti 3x týdně po dobu téměř dvou měsíců a kontrolní skupina žádné školení neabsolvovala. Výsledky ukázaly, že trénink odolnosti napomohl ke zvýšení pracovní spokojenosti a psychické pohody.

2.1.1 Stres z pohledu policistů a policistek

Čírtková (2015) popisuje policejní stres, který je jednou z příčin pracovní neschopnosti nebo samotného ukončení policejní kariéry. Důležité je zmínit, že to jak policista či policistka vnímá stres, nemá nic společného se samotnou povahou daného jedince. Lze považovat za nesprávné hodnotit tyto příslušníky za přecitlivělé nebo dokonce „emočně labilní“. Je třeba zdůraznit, že policisté a policistky se při výkonu své služby setkávají s psychicky náročnými situacemi, které se postupem času učí zpracovávat. Nemůžeme proto jednoznačně říct, že by se jednalo o nesprávný výběr příslušníků z hlediska psychologické diagnostiky.

Spurný & Čírtková (2001) rozlišují tři druhy stresu, které mohou vznikat během služební kariéry. Zároveň berou v potaz možnost výskytu PTSD.

1. **Služebně náročné situace** – události, které utkví policistovi či policistce v paměti, bez toho aniž by způsobily traumatizaci. Může se jednat například o případy týkající se dětí či prvotní expozice mrtvého těla.
2. **Situace přesahující běžný charakter** – situace vyžadující použití služební zbraně, tragické nehody nebo smrt kolegy. Zde je možnost vzniku PTSD větší, nicméně ne nijak riziková.
3. **Situace přesahující únosnou mez** – policejní zásah v situacích závažných katastrof a masakrů. Pravděpodobnost rizika vzniku PTSD je velká, jelikož je nutné prožité zážitky psychicky zpracovat.

Adamová & Vtípil (2012) se ve své práci soustředili na rozdíly týkající se stresu mezi řadovými policisty (policisté obvodního oddělení, kriminální policie a vyšetřování, operační oddělení atd.) a policisty speciálních útvarů (zásahová jednotka či útvar rychlého nasazení). Nutno podotknout, že do výzkumu byli zařazeni jen muži, jelikož ženy se ve specializovaných útvarech vyskytují jen výjimečně. Každou skupinu tvořilo 64 policistů. Řadoví policisté považovali za nejvíce stresující nedostatečné finanční ohodnocení, nadměrnou administrativu a nedostatek sociálních a existenčních jistot. Specializované jednotky hovořili opět o nízkém ohodnocení a obavách skrze existenční a sociální jistoty. Zajímavostí bylo, že řadoví policisté přisuzovali všem prezentovaným situacím vyšší míru stresu než policisté ze speciálních jednotek.

Patterson (2009) naráží na obtížnou problematiku důsledků pracovního stresu policistů a policistek. Existují země, které v určitých případech nabídnou policistovi či policistce odškodnění za duševní újmu vzniklou služebním poměrem. Je obtížné prokázat, že se psychické poškození vyvinulo v důsledek pracovního stresu. K oné psychické újmě však musí dojít buď použitím smrtící síly nebo vystavením se takové síle. Je na místě říct, že k použití služební zbraně dojde zřídka. Jak uvádí Stinchcomb (2004) většina příslušníků odchází do penze s tím, že za celou policejní kariéru nikdy nepoužili střelnou zbraň.

2.2 Trauma

Moad (2011) hovoří o náročnosti policejního povolání ve vztahu ke vznikajícímu stresu a rozvoji traumatu. Příslušníci policie jsou ve své službě často voláni k extrémním situacím, kterým musí čelit s chladnou hlavou. Lidé, kteří se pro toto povolání rozhodnou, si ne vždy dokážou představit, s čím se budou dennodenně potýkat. Kromě „běžného“ stresu jsou policisté a policistky často svědky traumatizujících událostí, které bývají označovány jako **kritické incidenty**. Mnohdy jen jedna traumatická zkušenost dokáže změnit pohled člověka na svět.

Situace, které lze považovat za kritické incidenty:

- použití služební zbraně,
- přítomnost v blízkosti střelby,
- dopravní nehoda s vážným zraněním,
- smrt příslušníka nebo občana,

- smrt kolegy,
- smrt dítěte, zvláště v případě, kdy má policista či policistka dítě, blízké si věkem zemřelého (Moad, 2011).

V jednom ze švédských výzkumů byl zkoumán účinek policejního tréninku odolnosti proti traumatu a stresu během kritických událostí souvisejících s policejní praxí. Příslušníci se účastnili 10 týdenního vzdělávacího programu. O rok později se výzkumníci zabývali účinností tohoto programu. Zaměřovali se na prožitky stresu a možného rozvoje traumatu skrze simulaci kritických momentů. U příslušníků, kteří absolvovali program, byl přítomen menší výskyt negativní nálady a rovněž zpomalení srdeční frekvence v porovnání s kontrolní skupinou. Badatelé hodnotili tento tréninkový program jako slibný projekt, který může mít značný vliv pro zlepšení pohody policistů, jejich odolnosti proti stresu a optimalizaci pracovního výkonu (Arnetz et al., 2009).

Tréninkový vzdělávací program zahrnoval úvodní psychoedukační sezení. Následovalo malé skupinové sezení, které bylo tvořeno nejvíce 10 účastníky. Každé setkání trvalo přibližně dvě hodiny po dobu 10 týdnů. Zahrnovalo nácvik relaxace, imaginace a mentálních dovedností (Arnetz et al., 2009).

Pilařová (2004) uvádí příklad policisty potápěče, který v rámci služebního výkonu zažil pro něj velmi intenzivní a traumatizující zážitek. Jednalo se o situaci, kdy společně s kolegy pátrali po pohřešovaném dítěti. Při prohledávání přehrady, kde byla z velké části jen zakalená voda a nešlo vidět na krok, museli potápěči využívat především hmat. Za malou chvíli narazil popisovaný policista na dětskou hlavičku. Tento zážitek byl pro něj natolik emotivní, že zanedlouho bez udání důvodů odešel od policie. Později popisoval, jak se mu prožitá událost neustále vrací ve vzpomínkách, například ve chvílích, kdy se dotýká zaoblených předmětů.

Troufáme si říct, že popisovaný případ nebude ojedinělý. Můžeme se jen domnívat, jaké jsou příčiny toho, proč policisté a policistky nedokážou prožitou událost emočně zpracovat. V rámci policejní služby jsou jim nabízeny možnosti odborné pomoci. Ještě stále však převládá určité stigma vztahující se k návštěvě policejního psychologa či jiného odborníka na duševní zdraví. Pokud takto emočně zasažený policista či policistka nezačne svůj problém včas řešit, může později dojít k rozvoji PTSD.

PTSD se může u policistů a policistek projevovat nejrůznějšími způsoby. Nejčastěji se jedná o **pozorovatelné změny chování**, kterých si kromě daného jedince, mohou všimnout i jeho blízcí a širší okolí. Řadíme zde:

- konflikty s nadřízenými,
- problémy s dodržováním služebních předpisů,
- přecitlivělost vztahující se na nebezpečí,
- zvýšená podrážděnost a negativní nálada,
- sociální izolace,
- pocit ztráty smyslu, jak pracovního, tak osobního,
- sebevražedné sklony (Matoušková, 2013).

Leppma et al. (2017) se zaměřovali na souvislost mezi traumatizujícími událostmi a **posttraumatickým růstem** a jakou roli hraje vděčnost, spokojenost se životem a sociální podpora. Výsledky nasvědčovaly tomu, že u respondentů, kteří zažili více stresujících a traumatizujících životních událostí, ale zároveň pociťovali vděčnost a spokojenost se životem, častěji docházelo k posttraumatickému růstu. Závěrem lze dodat, že příslušníci policie reagují na výskyt stresu a traumatu jinak než běžná populace. Jelikož jsou to právě oni, kteří se dnes a denně setkávají se situacemi přesahující obvyklou lidskou zkušenost. Díky tomu jsou schopni úspěšně zvládat další stresory.

2.3 Syndrom vyhoření

Na syndromu vyhoření se ve velké míře podílí pracovní prostředí, podmínky a celková organizace práce. Důležitá je kvalita pracovního kolektivu a přístup nadřízeného vůči svým podřízeným. Pokud vedoucí pravidelně potřebné záležitosti konzultuje, řeší veškeré problémy včas a zajišťuje možnost supervize, napomáhá k prevenci syndromu vyhoření (Matoušková, 2013).

Skrze výzkum, který byl proveden v předchozí bakalářské práci, jsme měli možnost zjistit, že kolegové a nadřízení hrají velkou roli v tom, jak se policistům a policistkám v práci daří a jak jsou spokojeni. Bohužel ve většině případů se jednalo o negativní hodnocení pracovního kolektivu (Paskudová, 2020). Považujeme za velice důležité na tuto oblast upozornit, neboť si myslíme, že atmosféra v práci i postoj nadřízených má nemalý vliv na potenciální rozvoj syndromu vyhoření. Symptomy jaké jsou například zvýšená podrážděnost nebo cynismus se odrážejí na chování směrem k občanům. Nabízí se otázka, jaký je skutečný

důvod toho, proč mohou policisté a policistky mnohdy působit nemístně, nevrle či dokonce arogantně.

García-Rivera et al. (2020) se zaměřovali na mexické policisty a policistky a došli ke znepokojujícímu zjištění – až 40 % příslušníků vykazuje příznaky vyhoření. Syndrom vyhoření je tichý nepřítel, který prostupuje celou organizací, jelikož snižuje výkon zaměstnanců. Jde o jev, který je mezi policisty a policistkami stále rozšířenější. V návaznosti na toto zjištění by bylo vhodné zařadit určitý „program“, který by příslušníkům poskytoval dostatečnou podporu v této oblasti. Jedná se například o různé aktivity či možnost kontaktovat odborníka. Studie rovněž prokázala, že pravidelné sportovní aktivity působí jako vhodná prevence syndromu.

K podobným výsledkům došli i Ramírez-Coronel et al. (2020), kteří zkoumali pracovní stres ve spojitosti se syndromem vyhoření u příslušníků v Ekvádoru. Zdůrazňovali zejména pozitivní vliv fyzické aktivity na lidskou psychiku. Navrhovali pravidelné aktivní pauzy mezi prací, které by zahrnovali fyzickou činnost.

Polský výzkum se zabýval vztahem mezi emocemi, které v příslušnících vzbuzuje práce, únavou a syndromem vyhoření. Výzkumníci došli k závěru, že nárůst akutní únavy vede k vyšší vyčerpanosti organismu. Unavenější policisté a policistky pociťují více negativních emocí a psychického i fyzického vyčerpání. Vysoká míra vzrušujících, ale negativních zážitků a s nimi spojených emocí, může souviset se zhoršením pracovní motivace a výkonnosti (Basinska et al., 2014).

Santa Maria et al. (2019) zkoumali dopad „**zdravotně orientovaného stylu vedení**“ na výsledky policejních pracovníků. Data byla shromážděna na souboru německých příslušníků policie. Zdravotně orientovaným stylem vedení byl myšlen vztah nadřízených vůči podřízeným pracovníkům. Tento vztah zahrnoval jak behaviorální, motivační, tak kognitivní aspekty. Testovali, zda má popisovaný styl řízení přímý vliv na psychickou i fyzickou stránku policistů a policistek. Výsledky naznačovaly, že zdravotně orientovaný styl vedení souvisí s nižší mírou výskytu vyhoření, deprese a fyzických problémů. Naopak zlepšuje nejen psychickou pohodu konkrétního člověka, ale má pozitivní vliv také na pracovní vztahy.

Ivie & Garland (2011) zkoumali, zda vojenské zkušenosti ovlivňují výskyt syndromu vyhoření u příslušníků policie. Výsledky hovořily o tom, že existuje jistý vojenský aspekt, který má vliv na emocionální odolnost jedinců a schopnost vyrovnávat se s emočně

vypjatými událostmi. Nelze však s jistotou říct, že by vojenská minulost snížila riziko vzniku vyhoření. Z velké části byly výsledky vojenské a „nevojenské“ skupiny velmi podobné. Důraz by měl být kladen zejména na zavedení programů a školení týkajících se zvládnání stresu a vyhýbání se destruktivním technikám zvládnání.

2.4 Závažné situace v policejním životě

Závěr druhé kapitoly patří shrnutí závažných situací, které mohou nastat především v osobním životě policisty či policistky. Pozornost je věnovaná tématům vztahujícím se k rodinným záležitostem a suicidálnímu jednání. Záměrně byla zvolena tato dvě témata, jelikož je to právě rodina, která je pro policisty a policistky stěžejním bodem, díky kterému jsou schopni služební zákroky a události zvládat. Na druhou stranu může rodina působit příslušníkům další bolesti a trápení, se kterými musí umět bojovat. V neposlední řadě se zabýváme sebevražednými tendencemi policejních jedinců, neboť považujeme za důležité na tento narůstající fenomén upozornit.

Hansson et al. (2017) zkoumali souvislost sociální podpory švédských policistů a její dopad na duševní zdraví. Psychická pohoda policistů a policistek je stěžejní pro úspěšný výkon jejich povolání. Hlavním zjištěním studie byla skutečnost, že nízká úroveň sociální podpory související s vykonáváním služby a vysoká pracovní zátěž mohou ve velké míře zapříčinit vznik psychických poruch.

Kachurik et al. (2013) se ve svém výzkumu zabývali otázkou úmrtí policistů a policistek ve službě. Zjišťovali, zda existují specifické faktory, které mají na úmrtí vliv. Došli k závěrům, že u ženatých mužů, kteří mají potomky, je menší pravděpodobnost služebního úmrtí než u svobodných. Vysvětlení je vcelku prosté. Příslušníci, kteří mají určitý závazek v podobě manželství či dětí, budou během zákroků méně riskovat. Jsou si vědomi své odpovědnosti vůči rodině. Tato odpovědnost je pro ně více než „bezhlavé“ vrhání se do nebezpečných zákroků. Zároveň tráví svobodní jedinci více času v práci, jsou přítomní u více zásahů, čímž stoupá pravděpodobnost toho, že se mohou dostat do života ohrožující situace, která může skončit fatálně.

2.4.1 Manželství, rodina a rozvod

Každá profese se chťe nechtě odráží i na osobním potažmo rodinném životě daných osob. Jinak tomu není ani u příslušníků policie. Existují faktory, které mají na soukromý

život negativní dopad – nepravidelná pracovní doba, finanční problémy či negativní postoj veřejnosti k policii. Jedním z hlavních stresorů je konflikt mezi prací a rodinou. Policisté a policistky se často obávají, že zmeškají významné rodinné události. Určitou „nepohodu“ zažívají i jejich partneři. Více než 90 % manželek uvedlo, že to, co jim pomáhá zvládat náročné životní situace je duchovní víra, ve srovnání s téměř 77 % důstojníků. Hromadně uváděli, že největší sílu jim dodávají rodinní příslušníci, přátelé a další policejní rodiny. Nabídka odborné pomoci je podle výsledků nedostačující (Karaffa et al., 2014).

Valmari et al. (2023) pojednává o náročnosti hledání souladu mezi pracovním a osobním životem. Jak skloubit provoz na směny a dosahovat vyrovnaného života po všech stránkách. Autoři se dále hlouběji zabývali těžkostmi policistek. Právě na policistky je kladena daleko větší zátěž. Kromě plnění policejních rozkazů v práci, se od nich očekává určitá „služba“ i doma. Pro ženy bývá velmi náročné skloubit noční směny s péčí o jejich děti. Tento problém je o to naléhavější u svobodných rodičů. Možným řešením by byla nabídka nočního hlídání dětí. Sdílení péče by dopomohlo ke snížení stresu všech rodičů. Významnou roli samozřejmě hraje podpurná sociální síť policistů a policistek.

Archbold & Hassell (2009) se zaměřovali na úskalí policejního manželského páru. Manželky policistů se mnohdy potýkají s problémy, které policistky žijící s „nepolicejním“ partnerem nemusí řešit. Policistky, které jsou vdané za policisty, ještě ke všemu sloužícími na stejném oddělení, jsou nuceny sladit své pracovní směny. Stejně jako v předchozí studii, i zde se řešila otázka hlídání dětí. Byla navrhována eventualita poskytování školek pro děti zaměstnanců policie. Výzkumníci se domnívali, že větší podpora rodinného života skrze zaměstnavatele, by mohla příslušníky povzbudit k tomu, aby zakládali rodiny.

Caruthers (2006) zkoumal, zda je povolání příslušníka jednoznačnou příčinou rozvodu a co může být učiněno v boji proti tomuto fenoménu. Všeobecně je tento názor rozšířen i mezi širokou veřejností. Výsledky výzkumu hovořili o tom, že dané povolání mělo jen malý vliv na proběhlý rozvod. Příčinou byly osobnostní charakteristiky zúčastněných osob, individuální tužby a přání a nerealistické představy. Těmi byl myšlen fakt, že lidé předpokládají, že pokud dojde k určité události či úspěchu, bude jejich život dokonalý. Neměli bychom zapomínat ani na to, že lidé se v průběhu času mění, nejsou stejní jako včera. Tyto životní změny nikdo z nás neplánuje, zkrátka se stanou a často si jich nevšimneme my, ale naše okolí. Záleží pak na tom, jestli jsou tyto změny přijaty či nikoliv. Dá se říct, že určité aspekty profese příslušníka policie mohou být symptomem rozvodu, ale ne příčinou.

2.4.2 Suicidální jednání

Cerel et al. (2019) pojednávali o tématu sebevražd mezi policisty a policistkami. Příslušníci se se situacemi sebevražd potýkají poměrně často. Bez ohledu na povahu konkrétního člověka, to v každém z nich zanechává rozdílné pocity, se kterými se musí umět naučit pracovat. Tím, jak se policejní příslušníci umějí vyrovnávat s případy sebevražd, se zabývala popisovaná studie. Zaměřovali se na změny v myšlení a chování policistů a policistek po prožité expozici sebevraždy. Dále také vznikem PTSD. Závažnější dopad na psychiku může mít sebevražda někoho blízkého. V současné době neexistuje žádné školení týkající se této problematiky. Kumulace výše zmíněných faktorů může být důsledkem suicidálního pokusu či dokonané sebevraždy.

Miller (2005) hovoří o paradoxu toho, že více příslušníků zemře vlastníma rukama, než při výkonu služby. Riziko sebevraždy policisty či policistky je dvakrát až třikrát vyšší než u ostatních jedinců. Krizi, která může vyústit až v suicidální jednání, povětšinou předchází anamnéza deprese nebo kumulace stresorů, které zapříčinily pocity beznaděje a ztráty smyslu. Často si lze u těchto jedinců všimnout pomalu narůstajícího napětí, které následně vyvrcholí v pokus ukončit svůj život. Je důležité mít na paměti, že včasný zásah vedoucí k pomoci, může znamenat podstatný rozdíl mezi životem a smrtí.

3 PRVKY PSYCHOLOGICKÉ PÉČE A LAICKÉ PODPORY

V této kapitole se zaměřujeme na jednotlivé složky odborné pomoci, které jsou příslušníkům policie nabízeny. Blíže popisujeme činnost policejního psychologa a fungování Anonymní linky pomoci v krizi. Specifikujeme systém krizové intervence, neopomíjíme ani rozvíjející se službu kolegiální podpory. Důležité místo zaujímá i podpora a pomoc skrze rodinné příslušníky, zájmy policistů a policistek a působení pracovního kolektivu na psychický stav daného jedince.

Využíváním odborné psychologické pomoci v policejním prostředí se zabývaly výzkumnice Drew & Martin (2021). Výsledky potvrzovaly fakt, že mezi příslušníky stále převládá stigma kolující kolem služeb policejních psychologů a dalších specialistů na duševní zdraví. Právě tento fenomén se stává jednou z nejvýznamnějších překážek při rozhodování vyhledat pomoc. K tomuto zjištění se přiklánělo více než 90 % policejního personálu.

Geoffrion et al. (2023) přišli s myšlenkou zavedení „první psychologické pomoci“ jako včasného zásahu po expozici traumatické události. Výzkumu se účastnili kanadští policisté a policistky, kterým byla pomoc poskytována od školitelů. Program měl pozitivní dopady nejen na samotné jedince, ale i na jejich vnímání organizační podpory. Respondenti hovořili o pocitech uvolnění, naděje a oceňovali možnost normalizace jejich emocí z prožitých událostí. Program zdůrazňoval rovněž důležitost kolegiální podpory, která může přispět k destigmatizaci duševních obtíží. Závěrem je zmiňovaná potřeba poskytování školení v programu pro důstojníky různých funkcí. Z toho důvodu, aby měli příslušníci možnost si vybrat, kdo z kolegů či nadřízených jim tuto pomoc může zprostředkovat.

Komarovskaya et al. (2011) věnovali pozornost problematice duševního zdraví ve spojitosti s vážným zraněním osob nebo zabitím při výkonu služby. Studie se zúčastnilo celkem 400 příslušníků. Téměř 10 % probandů uvedlo, že během prvních tří let služby došlo z jejich strany k zabití či vážnému zranění druhého člověka. Zmiňující incidenty byly výrazně spojeny s příznaky PTSD a okrajově také s depresí. Je důležité se duševním zdravím příslušníků policie zabývat, jelikož včasným zásahem lze předejít mnohdy fatálním důsledkům.

3.1 Policejní psycholog

Psycholog nebyl součástí policie od počátků, ale až od 70. let 20. století. Je nutné zmínit, že až v posledních letech došlo k rozsáhlejšímu poskytování jejich služeb. Od ledna roku 2010 začala vznikat pracovní místa pro psychology ve služebním poměru, tedy jako policistů a policistek, na krajských ředitelstvích. Tato změna přinesla větší možnost proškolení psychologů například v poskytování krizové intervence nebo forenzní psychologii, ale také rozšíření jejich využitelnosti v rámci policejních případů (Velikovská, 2016).

Práce policejních psychologů se rozšiřuje i na **oblast primární prevence**. Angažují se v rámci neziskových sektorů – podílejí se na prohlubování znalostí sociálních pracovníků či dále například na tom, jak pracovat s určitými typy klientů. Rovněž společně s kolegy a kolegyněmi pracují na tvorbě odborných článků, účastní se specializovaných konferencí i nejrůznějších přednášek ve školách či dětských domovech (Velikovská, 2016).

Další autoři charakterizují policejní psychologii jako nově vzniklou specializaci, která během posledních 5 let získala uznání Americké psychologické asociace (Brewster et al., 2016). Podle Alispahić & Alispahić (2021) je policejní psychologie dílčí disciplínou forenzní psychologie. Mezi základní pracovní úkoly policejního psychologa patří vedení a školení policistů a policistek, participace na organizačním rozvoji či poskytování psychologických služeb zaměstnancům policie.

Čírtková (2015) hovoří o třech oblastech, které jsou typické pro činnost policejního psychologa. První z nich je **personální činnost**. Jedná se o psychologické vyšetření uchazečů ucházejících se o výkon povolání policisty či policistky. Do této kategorie řadíme také péči o příslušníky. V zahraničí je zavedena pravidelná psychologická návštěva vztahující se k dané služební pozici. Psycholog tak zkoumá, zda práce kterou daný příslušník vykonává, příliš nezasahuje do integrity člověka a zdali je schopen na dané pozici setrvat. Popisovaná intervence působí i jako prevence syndromu vyhoření. V některých zemích jsou dokonce zavedeny povinné rozhovory po použití střelné zbraně.

Dalším působením psychologa u policie je **oblast vzdělávání policistů a policistek**. Tím je rozuměno vzdělávat příslušníky, jak jednat s občany za pomoci psychologických prostředků bez toho, aniž by byly použity jiné prostředky stanovené paragrafy. Přesněji řečeno, jde o to se vyhnout donucovacím prostředkům, pokud to není nezbytně nutné. A posledním třetím pilířem je **práce se specializovanými odbornými pozicemi**. Při této

činnosti je nezbytné, aby měl psycholog rozsáhlé poznatky a znalosti především z oblastí forenzní psychologie, kriminologie nebo trestního práva. Aby věděl, co obnáší pozice, jako je například vyjednávání, psychologické profilování či grafologie (Čírtková, 2015).

Steingräber et al. (2022) prováděli výzkum týkající se již dříve uváděných preventivních opatření jako možné činnosti policejních psychologů. Badatelé se zabývali výběrem vhodných metod a technik pro prevenci stresu a jeho zvládnání. Jako nejvíce vhodná se jevila praktická cvičení související s nejrůznějšími úkoly a technikami. Důraz byl kladen zejména na potřebu jednoduchých a rychlých technik, které by příslušníci mohli v každodenním životě praktikovat. Pozitivní ohlasy měly i prvky aktivní relaxace.

3.2 Anonymní linka pomoci v krizi

Anonymní linka pomoci v krizi je speciální linkou, která nabízí pomoc nejen policistům a policistkám České republiky, ale také zaměstnancům Hasičského záchranného sboru ČR. Dovolat se mohou také rodinní příslušníci a blízcí zaměstnanců záchranných složek. Jak již z názvu vyplývá, služba je poskytována zcela anonymně. Je obstarávána odborníky z řad speciálně vycvičených pracovníků v telefonní krizové intervenci (Matoušková, 2013).

Taucová (2015) uvádí, že služba funguje od roku 2002, a to nepřetržitě 24 hodin denně jak formou hovoru, tak skrze Skype nebo e-mail. Komunikace není nikterak monitorována, pracovník nemá k dispozici ani číslo volajícího. Velkou část všech volání tvoří hovory **informativního charakteru**. Daný volající chce pomoci se zjištěním kontaktů například na psychology, krizová centra či azylové domy. Dále jsou to **pracovní záležitosti**, které se mohou týkat vztahů na pracovišti či finanční situace. Nejnáročnější jsou bezesporu situace, kdy volající zvažuje **sebevraždu**.

V dnešní době je třeba klást důraz na péči o duševní zdraví, a to nejen v policejním prostředí. Nenechat zajít problémy až do takového stádia, kdy už člověk nevidí žádné jiné řešení kromě smrti. Neboť jak připomíná Taucová (2015, s. 5), „čím více bude volat lidí z druhé skupiny, tím méně jich bude v ruce držet zbraň s posledním nábojem“.

Ussery & Waters (2006) ve svém článku pojednávali o programu COP-2-COP, který se zaměřoval na podporu duševního zdraví policejních pracovníků. Potřeba vzniku tohoto systému byla nejen z důvodu vzrůstajícího počtu sebevražd a dalších psychických obtíží, ale také jako snaha o to, aby policejní pracovníci nebrali pomoc jako jejich služební selhání.

Součástí programu byla i linka pomoci pro příslušníky policie a jejich blízké. Pracovníci se skládali povětšinou z důstojníků ve výslužbě, kteří byli vyškoleni v krizové intervenci, ale také z profesionálů s potřebnými zkušenostmi. Linka byla zřizována 24 hodin denně a základními postuláty této služby byly důvěra a integrita.

Jeden z výzkumů, ve kterém se účastnilo přes 4 000 příslušníků Montrealské policie, se zabýval založením „dobrovolnické linky pomoci“ v rámci propagační kampaně týkající se důležitosti prevence sebevražd policistů a policistek. Program zahrnoval školení pro veškeré důstojníky, dozorce a též zástupce odborů. Autoři zaznamenali velice pozitivní efekt propagovaného programu – od zahájení aktivit (před 12 lety) se míra sebevražd snížila až o 79 %. Výsledky byly připisovány zejména faktu, že mezi odborníky, kteří poskytovali pomoc při náročných životních situacích, byli právě proškolení policisté a policistky. Nejednalo se tedy o pomáhající, kteří by o problematice nic netušili (Mishara & Martin, 2012).

3.3 Systém krizové intervence

Krizoví interventi z řad policie pomáhají zvládat situaci přímo na místě činu. Jedná se o pomoc nepřetržitou, která funguje nonstop. Jsou voláni buďto na žádost konkrétního policisty či policistky nebo skrze oběť, která o tuto pomoc požádá. Intervent má vždy k dispozici služební auto, kterým se na uvedenou adresu dopraví. V určitých případech lze krizovou intervenci provádět i po telefonu. Pracovníci pomáhají lidem zasaženými traumatizujícími událostmi se zvládáním emocí, poskytují relevantní informace a mohou nabízet kontakty na následnou pomoc (Trypesová, 2015).

Díky intervenci dáváme konkrétní „nenormální“ situaci určitou normalitu. Policejní krizoví interventi jednají s každým člověkem jako se sebou rovným, pomyslně tedy svlékají svou uniformu. Nejdůležitějším krokem intervence je samotné představení, které vnáší do mnohdy zmatené situace určitý klid. Pracovník se v každém případě snaží o to, jednat klidně, uvážlivě a vyvarovat se všech zmatených gest. Vyjadřuje člověku maximální podporu, pochopení a respekt k jakémukoli chování v daný okamžik. Komunikaci cílí na „tady a teď“ (Velikovská, 2016).

Systém krizové intervence v rámci policie vznikl prvotně pro oběti trestných činů a osoby zasažené mimořádně náročnými situacemi. V době pandemie krizoví interventi pomáhali i tam, kde to bylo nejvíce potřeba, a to v nemocnicích. Pracovali jak s pacienty,

tak i s lékaři a napomáhali jim ve zvládnání složité situace v danou dobu. Mnohdy byli jedinými lidmi, kteří se s pacienty mohli vídat a navštěvovat je. Byli přítomni u posledních chvil umírajících, kteří z důvodu zákazů neměli možnost mít u sebe jakéhokoliv rodinného příslušníka (Pohůnková, 2021).

Spurný & Čírtková (2001) pojednávali o využití krizové intervence ve spojení s policejním stresem. Skrze výzkum, kterého se účastnilo 220 policistů a policistek, vyšlo najevo, že respondenti by využili služeb krizové intervence zejména v případech po použití služební zbraně proti člověku. Je třeba mít na paměti, že ani policisté a policistky, kteří při svém nástupu procházejí psychologickým testováním a dalším navazujícím vzděláváním, nejsou odolní vůči potenciálnímu traumatu, které může skrze náročné zásahy vzniknout.

Compton et al. (2014) studovali model krizových intervenčních týmů mezi policejními odděleními s cílem zlepšit reakce příslušníků. Autoři porovnávali probandy s nebo bez školení krizové intervence na několika klíčových konstruktech. Patřili zde:

- znalosti o duševních nemocích,
- techniky ke zmírnění krizových stavů,
- postoje k vážným duševním chorobám a léčbě,
- stigmatizující postoje,
- odkázání se na služby psychologické pomoci.

Závěrem můžeme konstatovat, že policisté a policistky, kteří byli vyškolení v zásadách krizové intervence, měli trvale lepší skóre ve znalostech problematiky duševních chorob a také v postojích vztahujících se k psychickým nemocem a jejich léčbě. Cítili se více kompetentní k tomu, jednat s někým, kdo má sebevražedné sklony (Compton et al., 2014).

3.4 Systém kolegiální podpory

Systém kolegiální podpory je nově vznikající forma pomoci, kterou mohou poskytovat i laici. To znamená lidé bez vysokoškolského vzdělání či dalších odborných kurzů. Školitelem kolegiální podpory je vždy policejní psycholog, který prošel uceleným vzděláváním v této problematice. Příslušníkům, kteří se chtějí stát součástí kolegiální podpory, pak tito psychologové předávají nabitě znalosti a dovednosti. Rovněž je všem členům nabízená možnost supervizí (Karbanová, 2019).

Téma vzájemné kolegiální podpory zkoumala i Milliard (2020). Zjišťovala zkušenosti policistů a policistek sloužících jako peerů s ohledem na dopad vzájemné podpory mezi spolupracovníky. Zaměřovala se na důležitost diskuze sdílených zkušeností. Cílem bylo získat co nejvíce informací o celkové účinnosti programu. Zjištění odhalila, že vzájemné kolegiální podpora je více než jen rozhovor. Podle zkušeností členů byla kolegiální podpora nepostradatelným nástrojem, který pomáhal policejním pracovníkům dozvědět se více o sobě a svém duševním zdraví. Shodovali se na tom, že je třeba zavést interní předpisy, které budou obsahovat standardy týkající se kolegiální podpory a tréninku duševního zdraví.

Přínosem kolegiální podpory se zabývali i Venville et al. (2024). Výzkumnou pozornost zaměřovali na psychickou pohodu policejních veteránů. Prováděli tematickou analýzu rozhovorů s veterány, jejich partnery a poskytovateli peer podpory. Objevila se dvě klíčová témata související s blahem veteránů. Za prvé to byla důležitost policejní identity a příslušnost k podpůrné policejní komunitě. Za druhé potřeba naděje a otevření dalších možností při přechodu od policie k civilnímu životu. Služby sociální péče spolu s vrstevníky pomáhali účastníkům vybudovat plán, jak najít ve svém životě smysl i po odchodu ze služebního poměru.

Feuer (2021) ve svém výzkumu popisoval program vzájemné podpory, který pomáhá zmírňovat následky psychicky náročných situací. Kolegiální podpora je součástí „Critical Incident Stress Debriefng“ (CISM), který je hojně využívaným prostředkem ke zmírnění stresových reakcí. Facilitátor pomáhá zpracovat prožitou událost a mluvit o svých pocitech. Součástí CISM je rovněž psychologický rozbor a krizová intervence prováděná několik dní po prožité události. Součástí je i „psychologická první pomoc“ jako metoda schválená odborníky, kterou lze snadno naučit používat i peery. Technika podporuje odolnost daného jedince, snižuje akutní stres a podporuje adaptivní fungování.

3.5 Laická podpora

Nedílnou součástí péče o duševní zdraví příslušníků policie jsou odborní pracovníci, o kterých jsme pojednávali v předchozích kapitolách. Nesmíme však zapomínat ani na psychohygienu a na pozitivní působení blízkých lidí na psychickou pohodu každého člověka. Z tohoto důvodu jsme do forem pomoci zařadili i neformální možnosti, jak si udržet duševní pohodu a předcházet vyhoření či psychickému strádání všeho druhu. Troufáme si říct, že rodina je pro policistu či policistku často záchytným bodem, kterého se chytá, pokud mu pomyslně ubývá sil a padá k zemi.

Výsledky výzkumu, který prováděly Naz et al. (2014) nasvědčovaly tomu, že policisté a policistky upřednostňují **hovory s přáteli a rodinou** za účelem duševní podpory nebo zapojení se do náboženských skupin spíše než poradenské psychologické služby. Ukázalo se, že jen malá část respondentů měla v minulosti zkušenost s psychologickými službami. Většina příslušníků však dříve cítila potřebu určitého odborného zásahu během služby. S psychology konzultovali britští respondenti většinou problémy jako jsou deprese, PTSD, úzkosti atd. Pákistánští důstojníci přiznávali, že duševní zdraví je v jejich zemi tabu. Shodli se na tom, že primárním zdrojem podpory je rodina – partneři, děti a blízcí přátelé.

Granholm Valmari et al. (2023) se zaměřovali na **zdravý životní styl** hlídkujících policistů a policistek. Zajímaly je fenomény jako jsou vzdělání, organizační angažovanost, zkušenosti, fyzické obtíže a sociální podpora. Bylo zjištěno, že fyzické a duševní zdraví má vliv na organizaci času a energii ke splnění vytyčených osobních cílů. Důležitá je rovněž podpora příjemného pracovního prostředí, rozložení směn a přesčasů a vyhovující oděv. Velký význam měly pro respondenty kolegiální vztahy, které považovali za odměňující. Dále pocit angažovanosti a rovnováha mezi soukromým a pracovním životem.

Negativní vlivy sedavého způsobu života bohužel postihují i policisty a policistky a mají vliv na vznikající nadváhu. Tématem **fyzické aktivity** se zabýval jeden z výzkumů, který zkoumal skupinu kadetů a sloužících příslušníků. Obě skupiny vykazovaly dostatečné množství fyzické aktivity a pohybu, který je pro práci u policie nezbytný. Z výsledků ale vyplývalo, že příslušníci trpí poruchami spánku, bolestmi zad a špatnými stravovacími návyky. Nebyl potvrzen fenomén snižování fyzické aktivity se zvyšujícím se věkem. Už studenti policejních akademií by měli klást větší důraz na sportovní aktivity, aktivní trávení volného času a zdravý životní styl (Soroka & Sawicki, 2014).

4 ZAHRANIČNÍ A TUZEMSKÉ VÝZKUMY

Závěrečná kapitola teoretické části je věnovaná výzkumům proběhlých na téma psychologické podpory a pomoci policistů a policistek. Významná část patří výzkumům uskutečněným především v zahraničí, jelikož z nich můžeme čerpat nové poznatky a nápady. Mohou sloužit jako inspirace, čemu se vyvarovat a co v budoucnu zlepšit a zařadit do psychologické péče policejních pracovníků u nás. Odborných výzkumů na toto téma je v českém prostředí poměrně málo, některé z nich jsou uvedeny již v dřívějších kapitolách. Popisovanými odbornými články se snažíme objasnit důvod, proč se příslušníci zdráhají využít odborné policejní pomoci.

Rozhovory týkající se duševního zdraví jsou v policejní kultuře poměrně nežádoucím tématem. Stále mezi příslušníky převládá určitý ostych a pocit selhání, pokud by se rozhodli využít odborné psychologické pomoci. Dle výsledků výzkumů existuje hned několik důvodů, proč tomu tak je. Tím nejzásadnějším je již výše zmiňované stigma. Neléčené trauma policejních pracovníků pak může vést k rozvoji PTSD, deprese, nadužívání návykových látek a sebevražedným tendencím. Vzhledem k povaze policejní profese by bylo vhodné zařadit v rámci služby tematické preventivní a intervenční programy zaměřené na snižování vzniklého stresu a práci s traumatem. Rovněž by se o duševním zdraví mělo vyučovat již na akademii (Velazquez & Hernandez, 2019).

Obdobnou problematikou se zabýval i výzkum policejního stresu a traumatu vzhledem k častějšímu využívání nadměrné a neuvážené síly příslušníka vůči civilní osobě a dalšímu nevhodnému chování. Byly provedeny polostrukturované rozhovory s 23 příslušníky policie. Následně se badatelé zaměřovali na 3 oblasti, kterými byly prožitky stresu a traumatu spojené s policejní prací, jejich negativní účinky a faktory ovlivňující přístup k léčbě. Výsledky napovídaly tomu, že důvodem, proč nejsou svolní k vyhledání pomoci, je nedostatek důvěry, známka jejich slabosti a nedostatečná kvalifikace terapeuta, který neporozumí jejich problémům. Dále také obava, že pokud by jen naznačili, že mají problém, byli by ihned posláni na dovolenou či propuštění ze zaměstnání (Eikenberry, 2023).

Příslušníci policie, kteří pokračují v práci, i přes jasně viditelné příznaky PTSD, disponují sníženou sebekontrolou a uchylují se k nevhodně zvolenému jednání v důsledku

podrážděnosti či návalu hněvu. Povinností personálních psychologů je starat se o pracovníky u kterých je snížen výkon povolání vlivem duševních obtíží. Včasná klinická intervence může vést k udržení vyváženého a realistického pohledu na život. Příkladem je uváděno vedení povinných rozhovorů na konci pracovních směn či pravidelná docházka k policejnímu psychologovi. Posléze by mohlo dojít k odstranění stigmatu z návštěv psychologů a dalších specialistů. Vhodné by bylo vzdělávat policisty a policistky v tématech traumat, katastrof či smrti. Mezi další způsoby se řadí zveřejnění bulletinu orientovaného na rodinný a manželský život příslušníků, který by poskytoval informace o tom, jak posilovat duševní zdraví a co dělat v případě, kdy člověk vykazuje příznaky psychických obtíží (Sugimoto & Oltjenbruns, 2001).

K podobným výsledkům došel i Woody (2006), který tvrdil, že zvýšená hladina stresu u policistů a policistek může zapříčinit vznik syndromu vyhoření, alkoholismu, zneužívání dalších návykových látek, deprese nebo sebevraždy. Má také dopad na manželské neshody a řadu dalších osobních a rodinných problémů. Považoval za přínosné zapojit do péče o duševní zdraví příslušníků také rodinné terapeuty, kteří by mohli provádět pravidelné intervence v policejních rodinách.

Ralbovská & Otřísal (2022) se zabývali problematikou poskytování posttraumatické péče ve složkách záchranného systému v ČR. Stejně jako jiní autoři zdůrazňují skutečnost toho, s jak náročnými zásahy se příslušníci potýkají. Jedná se o dopravní nehody, které jsou doprovázeny těžkým zraněním nebo smrtí zúčastněných, oznámení o úmrtí, fyzicky i psychicky náročné konflikty či zásahy proti ozbrojeným pachatelům. Jejich celoživotním pracovním učením je posilovat odolnost a schopnost zvládat stresové události. Systém psychologické péče se jak u nás, tak i v zahraničí stále vyvíjí. Nejstěžejnější informací výzkumu byla potřeba rozšíření povědomí o poskytované službě, zvýšení důvěryhodnosti a zajištění specialistů pro tuto službu. Členové bezpečnostních sborů by požadovali zvýšit informovanost a vzdělání v oblasti přípravy na zvládání traumatických událostí.

Jetelina et al. (2020) studovali důsledky pracovního stresu na psychickou pohodu příslušníků. Autonehody, domácí násilí, zneužívání dětí nebo vraždy – zážitky, které policisti a policistky prožívají dnes a denně. Vystavování těmto událostem může být spojeno nejen s rozvojem duševního onemocnění, ale může vést k ukončení života. V roce 2019 spáchalo sebevraždu 2x více policistů a policistek ve srovnání s těmi, kteří zemřeli během služby. Z výsledků vyplývalo, že 12 % probandů uvedlo předchozí diagnózu duševního onemocnění a 26 % mělo pozitivní screening na depresi, úzkost, PTSD nebo sebevražedné

sklony. Riziko vzniku duševní choroby bylo především u rozvedených či ovdovělých nebo u příslušníků s vojenskou minulostí. Účastníci hovořili o tom, že jsou vůči těmto situacím otupělí. To se stává varováním, protože pokud si člověk není vědom problému, těžko se rozhodne vyhledat pomoc.

Nezávislá agentura by mohla každoročně prověřovat duševní zdraví již na policejní akademii. Tento přístup by dopomohl ke snížení stigmatu a k normalizaci praxe prohlídek u policejních psychologů. Měli by nabídnout příslušníkům seznam rezortních i mimo rezortních služeb. Respondenti, kteří uváděli diagnózu duševní nemoci, hledali pomoc ve 35 % případech a probandi s pozitivním screeningem v 17 %. Níže uvádíme 3 důvody, proč se pomoci zdráhali. Jednalo se o:

- obavy ohledně zneužití důvěrnosti informací na oddělení,
- neochotu psychologů porozumět jejich práci,
- obavy z toho, že by byli postaveni mimo službu (Jetelina et al., 2020).

Popisovanými stereotypy, které stále převládají v policejní kultuře ohledně využití psychologických služeb se zabývali Papazoglou & Tuttle (2018). Příslušníci policie jsou oproti běžné populaci odolnější, ale i přesto jsou chvíle, kdy i oni potřebují pomoc. Psychologická podpora je nezbytná pro udržení si zdraví a vysoké úrovně pracovního výkonu. Policisté a policistky se i nadále vyhýbají vyhledání pomoci, i přes jasný pozitivní přínos. Obávají se a zároveň nevidí smysl v tom, aby se cizí člověk ptal na jejich intimní rodinné otázky a život v dětství. Často se domnívají, že psychologové neví nic o policejním světě a nedokážou proto pochopit, čím si člověk prochází. Hovoří mnohdy odbornými výrazy, kterým příslušníci nerozumí a oni tak mají pocit, že zesměšňují jejich povolání.

Ve výzkumu, který prováděli Deschênes et al. (2019) přišli na to, že až polovina respondentů se během policejní kariéry setkala s traumatizující událostí. Tyto expozice způsobují zvýšení podrážděnosti a snížení klidného a uvážlivého rozhodování. Policisté a policistky tak bývají během zákroků méně trpělivější. Je potřebné nepamětat i na fakt, že pokud si příslušníci neřeknou o pomoc, nutně to neznamená, že ji nepotřebují. Výzkumníci zdůrazňují metodu debriefingu, která se zaměřuje na možné symptomy a reakce související s rozvojem PTSD. Je alarmující, kolik policistů a policistek trpí PTSD, bez toho, aniž by jim tato diagnóza byla stanovena.

Autoři prováděli review u celkem 20 studií uskutečněných v letech 2008 až 2018. Zaměřovali se na individuální, organizační a provozní rizikové faktory a jejich asociace

s depresí. Jednotliví činitelé – vysoká úroveň neuroticismu, nízká sociální podpora a zapojení do pasivních nebo vyhýbavých strategií bylo spojeno s nepříznivými psychickými důsledky. Jako nejrizikovější se jevila malá sociální podpora poskytovaná od kolegů. Dále vysoké nároky v práci a nízká finanční odměna. Častá expozice trestných činů uskutečněných na dětech byla jediným identifikovatelným rizikovým faktorem pro syndrom vyhoření. Policejní pracovníci rovněž uváděli, že jejich organizace nebyla nakloněna k rozmluvě týkající se problematiky duševního zdraví (Sherwood et al., 2019).

Tucker (2015) prováděl v Pensylvánii výzkum, kterého se zúčastnilo celkem 673 policistů a policistek. Zaměřoval se na vnímanou organizační podporu vztahující se k vyhledání psychologických služeb. Upozorňuje na fakt, že služby intervence jsou příslušníky stále nedostatečně využívány. Policejní zaměstnanci, kteří vnímají podporu skrze své oddělení, jsou k využívání pomoci nakloněni více než ostatní. Stále převládá určitý pocit selhání, pokud se člověk na odborníky obrátí. Data však hovořila o tom, že policisté a policistky jsou ochotni psychologických služeb využít, ale v drtivé většině se jedná o pomoc mimo organizaci.

Burns & Buchanan (2020) zdůrazňovali, že rozhodnutí využít psychologických služeb je často spojováno s tím, jaké znalosti a zkušenosti lidé s touto pomocí mají. Policisté a policistky, kteří o tématu duševního zdraví mají určité povědomí, se zdráhají využít služeb méně než jiní. Příslušníci bez širší informovanosti berou toto odhodlání jako slabost a své starosti řeší nadužíváním alkoholických nápojů. Autoři kladli důraz na potřebu sociální podpory. Oporou se rovněž stávali kolegové, kteří se o svou zkušenost dokázali podělit a tím povzbudili ostatní příslušníky. Několik účastníků studie popisovalo jisté nepohodlí v situacích, kdy se svěřovali se svými emocemi. Byla to pro ně náročná chvíle, jelikož po mnoha letech uzavření se do sebe, vyšly jejich emoce na povrch a oni se obávali, že to povede k neschopnosti udržet kontrolu a budou vnímáni jako méně kompetentní.

Ireland et al. (2007) zkoumali zajímavou možnost, jak pomoci s emočním zpracováním náročných situací při policejních zákrocích. Zjišťovali, jaký dopad má písemný emoční projev na snížení pocíťované úzkosti. Policisté a policistky byli náhodně přiděleni do experimentální a kontrolní skupiny. Po dobu 4 pracovních dní psali vždy 15 minut denně o svých pocitech a emocích, které zažili v práci. Současně se účastnili výzkumného měření stresu, úzkosti a deprese před a po psychologické intervenci. Závěrem lze konstatovat, že experimentální skupina, která své emoce a zážitky zaznamenávala, zažívala po intervenci nižší úroveň stresu a napětí než kontrolní skupina.

Bonfine et al. (2014) studovali aspekty krizových intervenčních týmů. Zaměřovali se na to, jak jejich členství ovlivňuje jejich důvěru ve své schopnosti, vlastní dovednosti, znalosti a úroveň připravenosti. Přístup příslušníků intervenčních týmů k psychologickým službám byl velmi pozitivní. Nevnímali tuto pomoc jako něco negativního, ale naopak hovořili o tom, že by v případě potřeby neváhali a některou z nabízených psychologických služeb využili. Krizoví intervenenti byli více vnímaví i na potřeby jedinců v krizi, a to nejen samotných kolegů. Pociťovali i vlastní zvýšení sebedůvěry v jejich schopnosti. Příslušníci, kteří si programem krizové pomoci neprošli, se považovali jako minimálně připraveni na práci s jedincem v krizi. Zároveň se krizoví intervenenti setkávali se situacemi, kdy se na ně obraceli jejich kolegové, jelikož v nich měli důvěru a nemuseli se obávat nepochopení.

VÝZKUMNÁ ČÁST

5 VÝZKUMNÝ PROBLÉM

Problematikou psychologické péče policistů a policistek se zabýváme již několik let. Hlubší porozumění jsme získali zejména při zpracovávání předchozí bakalářské práce, kdy jsme měli poprvé možnost nahlédnout do reálného policejního světa. Díky této zkušenosti došlo ke zjištění, s jakými těžkostmi se příslušníci v rámci své služby setkávají. Byly rozptýleny všechny vzniklé iluze a přesvědčení, které jsme o tomto povolání měli. Nabyté poznatky nám dopomohly k tomu, abychom následně výzkumné bádání dokázali lépe nasměrovat a přiblížit se tak skutečnému prožívání policejních pracovníků (Paskudová, 2020).

Policisté a policistky jsou však jen částí skupiny, která tuto oblast tvoří. Za důležité osoby považujeme i odborné pracovníky, kteří systém psychologických služeb zajišťují. S trochou nadsázky můžeme hovořit o tom, že vytvářejí jeden z pilířů, o který se policejní pracovníci mohou opřít v situacích, kdy zažívají stres, napětí či pocity vyhoření. Jelikož jsme si byli této skutečnosti vědomi, rozhodla jsem se já, jako autorka diplomové práce, absolvovat několika denní stáž na oddělení psychologických služeb Policie ČR. Následně jsme byli seznámeni s tím, s jakými případy se policejní psychologové a další odborníci na duševní zdraví setkávají a jaká je jejich hlavní a nejčastější náplň práce.

V aktuálním výzkumu se zabýváme informovaností a zkušenostmi policistů a policistek s psychologickou pomocí a podporou. Blíže se zaměříme na poskytování odborných služeb nabízených policií. Mezi ně spadají policejní psychologové, pracovníci Anonymní linky pomoci v krizi, krizoví interventi a členové kolegiální podpory. Zajímáme se o celkovou propojenost všech psychologických odborníků a policejních pracovníků. Soustředíme se rovněž na podporu ze strany blízkých a pozitivní dopad zdravého životního stylu. Zjišťujeme, jaké strategie využívají příslušníci k tomu, aby zvládali náročné pracovní i osobní situace a co jim pomáhá k udržování duševní pohody a zdraví.

Jak uvádí Eikenberry (2023), mezi policisty a policistkami stále koluje nevěře k využívání psychologických služeb. Vše pramení především z nedostatku důvěry příslušníků k odborným pracovníkům. Dále přesvědčení o jakési slabosti člověka, pokud o pomoc požádá a obava z nedostatečné policejní způsobilosti psychologa. K podobným výsledkům došli i další výzkumníci, kteří zdůrazňovali fakt, že psychologové ani terapeuti

nerozumí jejich práci a nemají tušení o tom, čím si procházejí. Mají pocit, že neřeší jádro problému a otázky typu: „*Jaké jste měl dětství?*“, jim přijdou mimo téma (Papazoglou & Tuttle, 2018). Toto je dle našeho názoru velmi závažným problémem, se kterým je potřeba dále pracovat. Zaměřit se na objasnění důležitosti duševního zdraví, zdůrazňovat vyhledávání pomoci a předem se vyhnout situacím, ze kterých se posléze jen těžko vymaňuje.

Snažili jsme se, aby tato práce nebyla jen obvyklým zkoumáním zkušeností příslušníků, ale měla přesah do praxe. Domníváme se, že každý počín, i když může na první pohled působit jako nepatrná drobnost, může dopomoci k tomu, aby se policisté a policistky nebránili říct si o pomoc. Naopak aby brali služby psychologické péče jako běžnou součást jejich psychicky i fyzicky náročné práce. Vytvořili jsme letáček s nabízenými možnostmi pomoci, který byl po ukončení rozhovoru respondentům předán. Na letáčku byly uvedeny jak formy pomoci uvnitř Policie ČR, tak i mimo ni. Letáček poskytnut v Příloze 5.

6 CÍLE A OTÁZKY VÝZKUMU

Ve výzkumu si klademe několik stěžejních cílů. V první řadě se jedná zejména o to zjistit, jaké znalosti o nabízené odborné pomoci a podpoře policisté a policistky mají. Jelikož určité povědomí a informovanost, kterou o existujících možnostech podpory a pomoci příslušníci mají, má zásadní vliv na to, zda se rozhodnou na příslušného odborníka obrátit či nikoliv (Burns & Buchanan, 2020). Zajímáme se rovněž o jejich zkušenosti a konkrétní situace, ve kterých pomoc využívají nebo by potenciálně využili.

Tucker (2015) dospěl díky provedenému výzkumu ke zjištění, že většina účastníků studie by za určitých okolností službu využila, nicméně by se jednalo spíše o odborníky mimo policii. Tato skutečnost se prolínala i v tomto výzkumu, ve kterém jsme zkoumali, zda je trend přítomen taktéž v našem prostředí. A pokud ano, z jakého důvodu jsou psychologové mimo policii využíváni více než uvnitř organizace.

Po bližším prostudování všech těchto skutečností a zjištění jsme si stanovili 3 výzkumné otázky. Ty nám pomohou k tomu, abychom splnili stanovené cíle a více ozřejmili téma využívání policejních psychologických služeb. Jedná se o tyto výzkumné otázky:

VO1: Se kterými druhy pomoci v rámci náročných pracovních i osobních situací jsou policisté a policistky obeznámeni?

VO2: V jakých pracovních a osobních situacích využívají policisté a policistky psychologickou péči a podporu?

VO3: Jaké existují bariéry bránící policistům a policistkám ve využívání pomoci?

7 TYP A METODA VÝZKUMU

Pro uskutečnění výzkumu bylo nezbytné si po stanovení výzkumného problému, cílů a otázek blíže charakterizovat typ výzkumu a použitou metodu. Jelikož navazujeme na předchozí práci, jako nejvhodnější se jevílo použití kvalitativního přístupu. Účelem našeho výzkumného bádání je porozumět zkušenostem každého jednotlivého policisty či policistky. Stěžejní je hledání jednotlivých témat konkrétních respondentů a následné prozkoumání společných výroků. I z dalšího důvodu jsme považovali za přínosné uchýlit se cestou kvalitativní strategie. Za mimořádně cenné pokládáme osobní setkání s příslušníky, kteří nám poskytli informace, jaké bychom skrze kvantitativní šetření nikdy nezískali. Máme na mysli hlubší porozumění a pochopení zkušeností každého jedince, dále pocity a dojmy ze setkání a i možnost sledování respondentova chování při interview.

7.1 Typ výzkumu

Byl zvolen **kvalitativní typ** výzkumného šetření. Podle některých autorů je kvalitativní výzkum brán jako protipól kvantitativního. Jinými je zase chápaný jen jako pouhý doplněk. Daný výzkumník průběžně zkoumá a vyhodnocuje veškeré poznatky, které mu pomáhají nalézt odpověď na stanovené otázky a přiblížit se cílům výzkumného bádání. Není svázán žádnými striktně danými pravidly při průběhu výzkumu (Hendl, 2023). Možnost větší volnosti vyzdvihuje i Miovský (2006). Tento typ poskytuje eventualitu v průběhu výzkumu pozměnit některé věci a tím dojít k získání širšího spektra dat. Ze všeho nejvíce je nezbytné pamatovat na navázání vztahu s respondenty.

7.2 Výzkumná metoda

Za konkrétní metodu výzkumu byla vybrána **tematická analýza**. Dle Braun & Clarke (2006) by měl být této metodě přisuzován větší význam, jelikož se jedná o vědecký postup, který tvoří základ kvalitativního přístupu ve výzkumném bádání. Tematická analýza má jako metoda mnoho pozitiv. Jednou z nich je její flexibilita. Dále také to, že není nutné mít expertní teoretické ani technologické poznatky. Tematická analýza se snaží vidět danou realitu tak, jak je popisována.

Fine (2002) vyzdvihuje smysl tematické analýzy zejména v tom, že se dává prostor nejen samotnému sdělení účastníků, ale také vlastnímu „vnitřnímu hlasu“ výzkumníka. Řiháček & Hytych (2013) připouští, že tematická analýza má jistou podobnost s metodou zakotvené teorie, rozhodně to však není totéž. Popisovaná metoda je svým způsobem výjimečná, jelikož vytváří konkrétní témata, subtémata a jejich bližší popis.

8 VÝZKUMNÝ SOUBOR

Výzkumný soubor je složen z policistů a policistek v rámci celé České republiky. Zkoumaný bezpečnostní sbor je tvořen rozsáhlým počtem příslušníků. K datu 01. 01. 2023 je to celkem 39 422 příslušníků policie. Z tohoto celkového počtu se jedná o 7 057 (18 %) žen (Vokuš, 2023). Z uvedeného počtu jsme nijak blíže nestanovovali výběrový soubor, jelikož jsme se nezaměřovali na žádné konkrétní oddělení či službu. Výzkumné bádání se oproti bakalářské práci rozšířilo na celou Českou republiku. Nebyl důležitý žádný konkrétní kraj či okres. Naopak jsme se snažili o co nejrozmanitější spektrum policejních pracovníků.

Zapojení se do výzkumu nebylo omezeno pohlavím ani věkem. Nutno podotknout, že o účasti ve výzkumu měli větší zájem muži. Důvodem může být to, že žen je v této profesi citelně méně. Dále i skutečnost, že policisté, kteří se rozhovoru zúčastnili, kontaktovali dále své kolegy a ve velké míře se jednalo právě o muže. Oslovovat ženy bylo mnohem náročnější. Přihlásil se jich malý počet a neměly možnost vyslechnout si zprostředkovanou zkušenost spolupracovníků tak, jako to měli někteří policisté, kteří interview absolvovali.

Bližší specifikování věku ani trvání služebního poměru nebylo nikterak důležité. Domnívali jsme se, že jiné zkušenosti a názory bude mít policista či policistka s desetiletou kariérou a jiné zase někdo, kdo u policie slouží 30 let. Právě tyto nuance jsme pokládali za velký přínos a pozitivum pro následné výsledky výzkumu. Čím rozmanitější skupina respondentů, tím významnější informace to může přinášet a následně dopomoci ke zdokonalení sítě psychologické péče policistů a policistek.

8.1 Výběr a specifikace výzkumného souboru

Jelikož jsme se rozhodli pro kvalitativní výzkum, při výběru respondentů nebylo v žádném případě naším cílem hovořit o dosažení reprezentativnosti. Na řadu přicházely nepravděpodobnostní metody výběru. Jednalo se o **příležitostný výběr** a následně o **techniku sněhové koule** (Ferjenčík, 2010). O příležitostném výběru hovoříme z toho důvodu, že nebyly předem stanoveny žádné striktní podmínky, které by daní účastníci museli splňovat. Nebyli limitováni pohlavím, věkem, délkou služebního poměru ani aktuálním služebním zařazením. Díky ochotě všech respondentů byla využita i metoda sněhové koule. O bližším popisu získávání probandů touto formou jsme pojednávali výše.

Dosah týkající se oslovování respondentů byl z naší strany aktivně rozšiřován. Vytvořený plakátek s představením a možným zapojením se do výzkumu byl rozeslán skrze sociální sítě a také mezi konkrétní lidi, u kterých jsme předpokládali, že ve svém okolí znají osoby, které profesi policisty či policistky vykonávají. Plakátek shrnující informace o výzkumu je k vidění v Příloze 4.

Celkem se do výzkumného projektu zapojilo **6 respondentů**. Jednalo se o 4 muže a 2 ženy. Snažili jsme se dosáhnout větší rovnoměrnosti v rozložení pohlaví, nicméně větší zájem o uskutečnění rozhovoru projevovali muži. Bližší informace týkající se základních údajů respondentů jsou k nahlédnutí v Tabulce 1. Aby došlo k zachování anonymity všech zúčastněných, rozhodli jsme se pojmenovat jednotlivé probandy Příslušník 1–6. Toto označení využíváme i v následujících kapitolách.

Tabulka 1: Základní údaje respondentů

Kategorie	Pohlaví	Věk	Okres	Trvání služebního poměru	Aktuální služební pozice
Příslušník 1	muž	58	Praha 1	36 let	hlídková služba
Příslušník 2	muž	44	Ostrava	23 let	oddělení dopravy
Příslušník 3	žena	47	Ostrava	22 let	komisař SKPV
Příslušník 4	žena	43	Ostrava	17 let	komisař SKPV
Příslušník 5	muž	39	Opava	17 let	komisař SKPV
Příslušník 6	muž	41	celorepubliková působnost	19 let	operátor bezpilotního prostředku

Poznámka: SKPV – Služba kriminální policie a vyšetřování

Z důvodu přehlednosti v uvedené tabulce uvádíme jen obecné pojmenování aktuální služební pozice každého příslušníka. Bližší popis a výčet absolvovaných pozic bychom rádi osvětlili na následujících řádcích. **Příslušník 1** aktuálně vykonává hlídkovou a dozorcí službu na místním oddělení na Praze 1. Celých 36 let vykonával hlídkovou činnost, pod kterou spadalo zpracovávání přidělených spisů. **Příslušník 2** je vedoucím oddělení silničního dohledu – dopravní policie. V minulosti působil na cizinecké policii a později jako

zástupce vedoucího oddělení dopravy. **Příslušník 3** je žena a v současné době vykonává činnost vyšetřovatelky na SKPV. Zabývá se obecnou kriminalitou a zejména mravnostními delikty a trestnou činností na dětech. Tuto službu vykonává 22 let. **Příslušník 4** vykonává stejnou činnost jako Příslušník 3. Opět se jedná o ženu. Působila však na pořádkovém pohotovostním odboru, kde vykonávala hlídkovou službu a také na jednom z obvodních odděleních, kde se věnovala spisové činnosti. **Příslušník 5** pracuje jako operativce na SKPV, kde se zabývá majetkovou trestnou činností. 12 let působil na hlídkové službě. **Příslušník 6** v současné době ovládá bezpilotní prostředky – drony. Vykonával i činnost hlídkujícího policisty a policisty na Speciální pořádkové jednotce (SPJ).

8.2 Etické hledisko

Všem účastníkům výzkumu byla na začátku rozhovoru sdělena možnost, že mohou rozhovor kdykoliv ukončit a sdělit, že se výzkumu nadále nechtějí účastnit. Rovněž bylo jen na jejich rozhodnutí, zda chtějí na všechny položené otázky odpovědět či některou z nich nechat nezodpovězenou. Respondentům jsme dále zaručili anonymitu. Byli srozuměni s tím, že v rámci výzkumu zpracováváme jen základní údaje, které poskytnou, a my je využijeme jen k analýze dat. Nikde nebude uvedeno jejich jméno ani další citlivé údaje.

Všichni respondenti podali ústní souhlas k dobrovolné účasti na výzkumu. Dali jsme jim na vybranou, na jakém místě chtějí rozhovor uskutečnit. Větší část se rozhodla pro služebnu či místo, kde vykonávají službu. Jako důvod uváděli skutečnost, že v neformálním prostředí by pocítovali větší odstup a neotevřeli by se tak, jako na zmiňovaném místě. Dva respondenti se přikláněli k setkání na neutrální půdě, přesněji řečeno v kavárně.

Ústní souhlas sdělili i k poskytnutí audionahrávky. Byli srozuměni s tím, že nahrávka bude sloužit jen k přepisu rozhovoru a nebude nijak dále šířena ani zveřejňována. Policisté a policistky dostali možnost zaslání písemného přepisu rozhovoru k případnému upravení či odsouhlasení informací. Žádný z respondentů této možnosti nevyužil. Každý příslušník však stál o výsledky práce a požadoval zaslání diplomové práce po jejím obhájení.

Na závěr interview jsme všem účastníkům poděkovali za sdělené informace a jejich otevřenost a vřelost po čas celého rozhovoru. Příslušníkům jsme kromě vytvořeného letáčku týkajícího se nabízené pomoci darovali také sladkou odměnu v podobě bonboniéry.

9 METODA A PROCES SBĚRU DAT

Na následujících řádcích bychom chtěli přiblížit konkrétní metodu a celkový průběh sběru dat. Za nejvíce přínosnou metodu v rámci výzkumu jsme považovali **polostrukurované interview**. Metoda rozhovoru byla použita již při předchozím výzkumu na toto téma. Rozhodli jsme se proto v uskutečněném rozhodnutí pokračovat. Domníváme se, že díky interview získáme široké spektrum odpovědí, které nám pomohou se zodpovězením výzkumných otázek a s porozuměním celkové problematice psychologické péče.

9.1 Metoda interview

Při rozhovoru je důležité nezapomínat na to, že informace, které se výzkumník dozvídá, jsou vždy určitým způsobem zkreslené. Jako zkreslení se chápe například jazyková vybavenost probanda nebo jeho aktuální emocionální rozpoložení. Tyto a další zmíněné aspekty se odrážejí na poskytnutých informacích badateli (Ferjenčík, 2010). Při rozhodování se jakou metodu výzkumu zvolit, nás tyto skutečnosti ovlivnily. Byli jsme si vědomi, že policisté a policistky obecně nejsou příliš nakloněni k rozmluvě s cizími lidmi o svých zkušenostech ohledně tématu duševního zdraví. Usoudili jsme proto, že rozhovorem vytěžíme nejvíce informací týkajících se jejich prožitků a názorů.

Rovněž podstatné bylo zvolit formu interview, kterou se nakonec stal polostrukurovaný rozhovor. Miovský (2006) popisuje tento typ jako jeden z nejčastějších. Hovoří o tom, že skrze popisovaný postup dokážeme zjistit poměrně velké množství informací, ke kterým bychom se jinak dostávali velmi obtížně. Je důležité se při přípravě otázek držet dané struktury a témat, která nás zajímají. Při samotném konání není stěžejní dodržovat přesnou strukturu, ale naopak pořadí otázek přizpůsobovat jednotlivým respondentům. Cílem není získat velké množství informací, které se nebudou týkat oblasti našeho zájmu, ale naopak doptávat se tam, kde je to opodstatněné a pro bádání přínosné.

9.1.1 Proces vlastní tvorby

Neustále jsme měli na paměti stanovené výzkumné otázky, kterých jsme se v průběhu tvoření otázek k rozhovoru drželi. Podstatné pro nás bylo zejména stanovení si mapovaných témat vztahujících se k cílům výzkumu. Jednalo se o:

- povědomí o tématu odborné a laické pomoci,
- zkušenosti s nabízenými formami pomoci,
- subjektivní náročnost policejní profese,
- psychohygienu.

Následně jsme tvořili jednotlivé otázky, které měly otevřenou i uzavřenou podobu. Větší část zahrnovala otázky otevřené. U obou možností byly kladeny další podotázky. Vždy tak, aby byla daná otázka dostatečně zodpovězena a respondent neměl šanci odpovědět jen ano/ne. Jednotlivé otázky byly seřazeny od obecnějších či méně osobních k více důvěrným a emočně náročným. Závěr patřil dotazům týkajících se možného doptání a zhodnocení celého rozhovoru. Kostra rozhovoru je k nahlédnutí v Příloze 6.

9.2 Sběr dat

Předtím než jsme se pustili do procesu sběru dat, bylo nutné provést pilotní interview. Konkrétní znění otázek jsme ještě před zahájením pilotáže konzultovali s policistou v blízké rodině. Následně proběhlo pilotní interview, které nám napovědělo, že veškeré otázky se jeví jako srozumitelné a nebylo potřeba nijak dále zasahovat. Tento rozhovor byl zařazen do závěrečných výsledků. Interview nás obohatilo s ohledem na zkušenost, jak náročné je udržet pozornost během výpovědi klienta po celou dobu rozhovoru. Dávali jsme pozor, abychom nevynechali žádnou z položených otázek i přesto, že v průběhu rozhovoru docházelo k přeskokování jednotlivých otázek.

Všech 6 rozhovorů proběhlo během dvou měsíců, konkrétně se jednalo o říjen a listopad roku 2023. Účast na výzkumu byla podložena ústním souhlasem, stejně tak tomu bylo i v případě pořizování audionahrávky. Všichni zúčastnění měli možnost shlédnout písemnou podobu rozhovoru a následně se k ní vyjádřit, nikdo z nich tuto nabídku nevyužil. Před započítáním každého rozhovoru jsme opět respondentovi zopakovali bližší informace vztahující se k uskutečněnému výzkumu. Zdůraznili jsme, že veškeré získané informace poslouží jen k účelům diplomové práce.

Respondenti pocházeli z různě vzdálených měst, zvažovali jsme proto možnost uskutečnění rozhovorů online. K našemu překvapení bylo nakonec možné provést všechny interview osobně. Policisté a policistky byli velice ochotní a snažili se najít termín k osobnímu setkání tak, aby to bylo schůdné pro obě zúčastněné strany. Probandi dostali možnost zvolit si, na jakém místě chtějí interview uskutečnit. Dva z respondentů chtěli rozhovory provést na neformálním místě v rámci svého volného času. Zbylí čtyři se přikláněli k tomu, že je pro ně komfortnější uskutečnit rozhovory na jejich místě služebního působení.

Důvody respondentů byly různé. Někteří z nich se odkazovali na to, že v danou dobu mají službu či dosah a je pro přijatelnější si vyhradit časový úsek pro interview. Dále hovořili o tom, že v případě uskutečnění interview na jejich působišti, mě mohou jako výzkumníka seznámit s „interními“ věcmi, k čemuž by na jiném místě nemohlo dojít. Nejednalo o žádné porušení vnitřních pravidel či postupů. Jednalo se například o možnost ukázky materiálů pro práci s oběťmi domácího násilí.

9.2.1 Specifikace setkání

Na každé setkání jsme se opětovně připravovali. Znovu jsme si pročetli otázky a seznamovali se s tím, co konkrétně obnáší pracovní pozice jednotlivých účastníků. V rámci konaného rozhovoru se snažili postupovat plynule, navazovat na sdělené informace a flexibilně jednotlivé otázky přeskakovat. Do připravených otázek jsme dopisovali poznámky, které nám připadaly důležité a mohly by při zpracování dat přispět k cennějším výsledkům. Jednalo se převážně o poznámky typu *pauza na dlouhý nádech*, *vřelý smích* či *chvilkové zamyšlení*.

Po skončení připraveného interview jsme všem zúčastněným policistům a policistkám poděkovali za jejich vstřícnost a upřímnost ve všech odpovědích. Poskytli jim připravený letáček a více je seznámili s informacemi, které obsahoval. Závěrem jsme je odměnili sladkou drobností. Rozhovory trvaly v průměru 40 minut. Nejdelší rozhovor přesahoval jednu hodinu.

10 ANALÝZA DAT

Dříve než dojdeme k samotnému sdělování výsledků výzkumné práce, tak blíže čtenáře seznámíme s postupnými kroky, které jsme činili při analýze dat formou metody tematické analýzy. Námi dodržovaný postup je zásadní pro dokreslení toho, jak jsme se k následným výsledkům dobrali. Zdůrazňujeme, co jsme považovali za důležité a z jakého důvodu tomu takto bylo.

10.1 Metoda analýzy dat

V rámci tematické analýzy je důležité stanovit, co je naše hlavní téma. Zamyslet se nad tím, co v našem výzkumu považujeme za hlavní oblasti zájmu. Je podstatné nezapomínat na to, že všechna určená témata se nemusí nutně vztahovat jen k zodpovězení výzkumných otázek. Neméně důležité je určit, jak velkou část budeme danému tématu ve výzkumu věnovat. Je jen na samotném výzkumníkovi určit, co je a není téma (Braun & Clarke, 2006).

Byli jsme si vědomi, že tím nezákladnějším jsou v našem výzkumu zkušenosti a povědomí policistů a policistek vztahující se k psychologické péči. Při zpracování jsme narazili na skutečnost, že některá sdělení mají natolik velký význam, že je důležité je pokládat za témata, i přestože se přímo nevztahují k položeným výzkumným otázkám. Příslušníci nám v rámci svých odpovědí sdělovali, jak důležité pro ně konkrétní oblasti jsou a jakou roli hrají v jejich policejním i osobním životě.

10.1.1 Jednotlivé kroky analýzy dat

Prvním krokem, který byl potřeba uskutečnit proto, aby mohlo k analýze dat dojít, bylo přepsat všechny rozhovory do písemné podoby. Přepisy probíhaly doslovně a nebyly vynechány ani slova jako například *vlastně*, *jakoby* či *jo*, z důvodu dokreslení autenticity a dodání emočního náboje celému rozhovoru. Hotový přepis byl ještě minimálně dvakrát pročitán a opět porovnáván s nahrávkou. Po skončení tohoto procesu byly ke každému rozhovoru připsány poznámky, které byly vytvořeny skrze jednotlivé rozhovory. Zápisy se týkaly probandova chování během rozhovoru a dalších, pro výzkumníky, důležitých informací.

Poté, co byla data přepsána do písemné podoby spolu s poznámkami, přišly na řadu jednotlivé kroky tematické analýzy. Drželi jsme se struktury, kterou popisují Braun & Clarke (2006). V ní se jedná celkem o **6 fází**. Nejzásadnějším bylo opravdové „proniknutí“ do předložených dat a bližší seznámení se s nimi. Proto jsme data znovu postupně pročítali a snažili se navodit atmosféru minulého setkání s probandy. Než jsme se pustili do prvotního kódování, položili jsme si několik osobních otázek, na které hledali odpověď. „*Jaké pocity v nás vzbuzují popisované zkušenosti policistů a policistek?*“, „*Jaký postoj máme k psychologickým pracovníkům?*“, „*Nesnažíme se ve sděleních respondentů najít to, co je důležité pro nás osobně?*“ Po zodpovězení těchto otázek jsme mohli začít s kódováním.

K analýze dat nebyl použit žádný z počítačových programů, nýbrž jsme se uchýlili ke zpracování formou „tužka, papír“. Všechny informace jsme opakovaně pročítali a barevně si zvýrazňovali ty, který jsme pokládali za významné. Vždy jsme měli na paměti, abychom se zaměřovali na všechny informace a nebrali v potaz jen ty, které jsou důležité pro nás osobně a vzbuzují v nás určité emoce. Dále následovalo vypisování prvotních kódů a s nimi spojené další charakteristiky. Ke všem kódům přibyly poznámky a další kategorie. Po stanovení všech kódů jsme vše znovu pročítali a přemýšleli nad tím, co mají společné, o čem informace vypovídají.

Po podrobném kódování přišlo na řadu nalézání témat. Zpočátku se nám jako výzkumníkům zdálo podstatné vše a témat byla celá řada. Po bližším seznámení a opakovaném pročítání jsme stanovili ta nejzásadnější témata a k nim přidružená subtémata. Nakonec došlo k definitivnímu zvolení jejich názvů.

11 VÝSLEDKY

Tato kapitola pojednává o provedené analýze dat a v jednotlivých podkapitolách uvádí podrobná zjištění výzkumného šetření. Ta jsou zpracována jak formou výpovědí jednotlivých účastníků výzkumu, tak rozbořením dat pomocí metody tematické analýzy. Toto rozdělení považujeme za klíčové, jelikož bez bližšího představení příslušníků by výsledky postrádaly smysl a nedošlo by k propojení všech získaných informací. Důležitou součástí je i závěrečná podkapitola zpracovávající odpovědi na položené výzkumné otázky.

11.1 Zevrubný popis respondentů

Než se dostaneme k samotné interpretaci výsledků skrze provedené kódování a nalezení důležitých témat, považujeme za sěžejní popsat a blíže čtenáře seznámit s konkrétními účastníky výzkumu. V následujících řádcích shrnujeme odpovědi respondentů do přehledných sdělení. Rovněž připomínáme aktuální i minulá služební zařazení každého z příslušníků a další sociodemografické údaje. Pro lepší provázanost a porozumění využíváme označení **Příslušník 1–6**.

11.1.1 Příslušník 1

Popisovaný policista má 58 let a aktuálně vykonává služební povinnost na Praze 1. U Policie ČR působí 36 let. 32 let sloužil v Moravskoslezském kraji, až poslední 4 roky v Praze. Celou svou služební kariéru provádí hlídkovou činnost a dozorčí službu. Náplň jeho práce je velmi různorodá. Největší část pracovní doby tvoří zpracovávání spisů vlivem vzniklé trestné činnosti, tím pádem do terénu vyjíždí méně často než dříve. Psychologickou pomoc vnímá jako péči, která je poskytována policistům skrze pracovní i osobní problémy, na které vlastními silami nestačí. Nejvíce se o této problematice dozvěděl, když působil v Moravskoslezském kraji. Setkal se s ní pouze v případech, kdy byla pomoc využita u pozůstalých po spáchaném závažném trestném činu na člena rodiny. Za nové považoval informace vztahující se k systému kolegiální podpory, o které nikdy neslyšel. O „nějaké“ Anonymní lince pomoci v krizi slyšel, ale jen letmo. Myslí si, že zvládání zátěžových služebních situací je o tom, jak je kdo schopný „*upustit páru*“. Jako jednu z výhod vnímá poskytování rehabilitací po 15 odsloužených letech. Volný čas tráví velmi aktivně. Baví jej

myslivost, manuální práce na rodinném domě a čas s vnoučaty. Nikdy neuvažoval o tom, stát se součástí pracovníků zabývajících se psychologickou pomocí. Aktuálně je pro něj nejnáročnější fyzická stránka. Uvědomuje si, že už nemá tolik síly jako kdysi, ale nepovažuje to za nikterak svazující. Vysilující jsou zásahy s bezdomovci, závislými lidmi a lidmi vyjadřujícími neúctu. Dále případy související s dětmi a situace, kdy jde o život. Rovněž i vyrozumívání rodinných příslušníků o úmrtí a případy domácího násilí. Nikdy nevyužil žádnou pomoc nabízenou policií ani mimo ni. O využití by uvažoval jedině v případě, kdyby prožitou situaci bral jako svoje zavinění. Považoval by za přínosné, kdyby se psychologové podíleli na vyhodnocování závažných situací a pomáhali je příslušníkům psychicky zpracovat. Vhodné by bylo zavést povinné rozhovory po použití zbraně.

11.1.2 Příslušník 2

Příslušník 2 má 44 let, působí na Krajském ředitelství policie Moravskoslezského kraje na úseku dopravní policie jako vedoucí oddělení. U Policie ČR působí 23 let. Jeho kariéra čítá působnost u cizinecké policie, kde pracoval jako řadový policista. Dále pozici zástupce vedoucího u dopravní policie na stejném oddělení, kde nyní vykonává funkci vedoucího. Již z pozice zástupce vedoucího měl možnost řídit oddělení, které se skládalo z 19 policistů a policistek. Psychologickou péči popisuje jako pomoc pro policisty, kteří si neví rady se svou životní nebo pracovní situací. V současné době sídlí vedle oddělení psychologických služeb, tudíž tvrdí, že je se službami seznámen. Nikdy neslyšel o systému kolegiální podpory ani netuší, co si má pod tímto pojmem představit. Pracovní problémy většinou řeší s kolegy „u piva“. Oporou je mu jeho zástupce, na kterého se může spolehnout. Se současnou situací psychologické péče je spokojen, nic mu nechybí. Hovoří o možnostech rehabilitací a 14 dnech dovolené, kterou by příslušníci měli mít v kuse. Obstarává ji vždy vedoucí daného oddělení. Zá náročnou považuje práci s lidmi, jelikož denně jedná se svými podřízenými a má na starost velení při různých akcích. Nesnadné jsou i případy, ve kterých figurují děti, zejména ve spojitosti s dopravními nehodami a s tím spojené vyrozumívání o jejich úmrtí. Žádnou z psychologických služeb dobrovolně nikdy nevyužil. S nabízenou pomocí policejních psychologů se však jednou setkal, když řešili problém na oddělení. V daném případě to považoval za zbytečné, ale v jiné situaci by pomoc vítal a ocenil. Přiklání se k tomu, že pokud by se jednalo o neúnosnou situaci, pomoci by se nebránil. Jednalo by se o pomoc policejních psychologů, z důvodů snadné dostupnosti a blízkosti.

11.1.3 Příslušník 3

Příslušník 3 je žena, která má 47 let a u Policie ČR je 22 let. Od začátku své kariéry působí v Ostravě jako vyšetřovatelka obecné kriminality se zaměřením na mravnostní delikty a trestnou činnost páchanou na dětech. Jelikož se ucházela o práci policistky před více než 20 lety, mohla hned od nástupu požádat o zařazení na popisovanou pozici, jelikož splňovala kritéria díky dosaženému vzdělání. Nemusela procházet nynějším postupem, který je nastaven tak, že začínající příslušník si nejprve musí projít nižšími pozicemi, pokud se chce hlásit ke kriminální policii. Psychologickou podporu zná a chápe ji především z pracovní stránky ve chvílích, kdy jim psychologové vypomáhají při výsleších. Tuto pomoc vnímá jako přínosnou, jelikož mají na situaci jiný pohled a všimnou si věcí, kterým by ona sama nepřisuzovala váhu. Dále jejich podporu vnímá při sdělování úmrtí blízkým rodinným členům. Je si vědoma toho, že by psychology a ostatní odborníky mohla oslovit i v případě, pokud by se potýkala s problémem, který by nedokázala vlastními silami vyřešit. V psychologické pracovníky má důvěru, ale i přesto stále váhá nad zaručením mlčenlivosti. S mnoha pracovníky se již po více než 20 letech služby zná a člověk nikdy neví, kdo se kde přerekne a, byť jen omylem, sdělí důvěrné informace. Ona sama se účastní školení na téma psychologické podpory. Na identické téma je v rámci policie upozorňováno a jednou za rok vychází sborník, který anonymně popisuje reálné příběhy příslušníků. Své starosti odbourává zejména s kolegyněmi u kávy. Oporou je také manžel, který je rovněž policista, dále sestra a kamarádky. V pracovních záležitostech se může spolehnout na vedoucího, který za svými podřízenými stojí. Tvrdí, že výhodou její práce je možnost „*dostat se ven*“. Služební čas netráví jen v kanceláři, ale má šanci těžké případy „*rozdýchat*“. Nerada slouží noční služby. Je to pro ni zátěž a mnohdy i stres, jelikož je na daný případ sama, musí jednat hned a svá rozhodnutí nemůže vrátit zpět. Za náročné považuje výslechy týkající se náročných zásahů, například znásilnění. Vadí jí případy vztahující se k dětem a situace ohrožení života. Domácí násilí vnímá jako obtížné proto, že spousta žen si skutek vymýšlí a ženy, kterým se skutečně ubližuje, to nikdy nenahlásí. Stejně náročné je i vyrozumívání o úmrtí. Odbornou pomoc využila v případě nestandardních projevů chování syna. Obrátila se na soudní znalkyni, kterou znala z konferencí.

11.1.4 Příslušník 4

Příslušník 4 je opět žena, která má 43 let a slouží v Ostravě na stejné pozici jako předchozí policistka. U Policie ČR je 17 let. V minulosti působila na pořádkovém

pohotovostním odboru jako hlídkující policistka. Dále na obvodním oddělení, kde zpracovávala přidělené spisy. Psychologickou péči a podporu policistů a policistek chápe jako pomoc příslušníkům, kteří si prošli zátěžovými životními situacemi. V indikovaných případech jako pomoc rodinám policistů. Je si vědoma toho, že existuje psychologické oddělení, kde působí psychologové a interventi, kteří v případě potřeby vyjíždějí na místa činu. O Anonymní lince pomoci v krizi ani systému kolegiální podpory nikdy neslyšela. Pracovní starosti probírá s blízkými kolegy v kanceláři a s manželem. Rodinné problémy řeší pouze s manželem, matkou a svou tchýní. Ze stran podpory duševního zdraví ji u policie nic nechybí. V minulosti ji byla nabídnuta možnost stát se krizovým interventem. Tuto nabídku nepřijala z důvodu nízkého věku svých dětí. Za nejtěžší považuje řešení spisů, které se týkají trestných činů na dětech. Také domácí násilí, kdy ženy často nespolupracují, mění výpovědi, a dokonce stahují trestní oznámení. Situace ohrožující život její či život kolegy a sdělování úmrtí. Pokud by se dostala do složité životní situace, tak by o odborné psychologické pomoci uvažovala. Zejména v rámci policie, protože tam je pomoc dostupnější. Jestliže by se však jednalo o problémy s nadřazeným, tak ne. Popisuje se jako nedůvěřivý typ. Pomoc skrze policii nikdy nevyhledala. Jednou se obracela na služby psychiatra, když si ve školce vyžádali posudek jejího syna ohledně nevhodného chování. Jednalo se o jednorázovou situaci. Zažila moment, kdy kolega v kanceláři spáchal sebevraždu služební zbraní. Nebyla přímým svědkem události, tudíž o využití pomoci neuvažovala. Je si ale vědoma toho, že podpora byla nabízena kolegům, kteří poskytovali první pomoc.

11.1.5 Příslušník 5

Příslušník 5 má 39 let a celková doba jeho služebního poměru činí 17 let. Prvních 12 let působil na obvodním oddělení na hlídkové službě. V aktuální době je členem operativy na SKPV v Opavě. Hlavní pracovní náplní je prošetřování majetkové trestné činnosti. Pod pojmem psychologické péče si představuje rozhory za účelem poskytnutí informací či jinou potřebnou pomoc. Je srozuměn se všemi složkami psychologické podpory a pomoci policistů a policistek. Blíže je seznámen i s kolegiální podporou. O případech, a s nimi spojenými těžkostmi, hovoří s kolegy v práci a s kamarády. Velkou oporou je pro něj jeho služební parták a žena. Nikdy nevyužil žádnou odbornou pomoc. Je toho názoru, že každému vyhovuje něco jiného. Existují „poldové“, kteří se uzavrou do sebe, ale také ti, kteří si o tom potřebují promluvit. Část se zase musí obrátit na odbornou pomoc. Ocenil by,

kdyby policistům byla nabízena větší rozmanitost v možnostech trávení volného času, například formou poskytování vstupenek na koncerty či sportovní utkání. Již několikrát mu byla nabízena možnost stát se krizovým interventem, ale vždy odmítl. Negativních věcí má kolem sebe dostatek a nedovede si představit, že by takovéto události měl řešit ještě nad rámec své práce. Za nejvíce náročné pokládá tragické události, zejména pokud je to spojeno se smrtí. Může se jednat o sebevraždy nebo úmrtí způsobená autonehodou a následné vyrozumívání, což popisuje jako „*drsné*“. Emočně nejvíce na něj doléhají těžké případy ve spojitosti s dětmi, jelikož má sám malé děti. Neustále při své práci řeší morální dilemata. Složitě je jednat s lidmi, kteří nechtějí mluvit – „*závisláci*“ nebo „*opilci*“. Pokud by se v životě dostal do složité pracovní nebo osobní situace, pomoci by se nebránil. Nikdy se blíže o psychologickou pomoc a podporu nezajímal, až do té doby, než byl kontaktován pro možnou účast ve výzkumu. Zjistil, že se obecně o této problematice moc neví. Bylo by zapotřebí větší osvěty a zapojení policejních psychologů do reálné policejní praxe. Ocenil by možnost absolvování kurzu či školení.

11.1.6 Příslušník 6

Příslušník 6 má 41 let a u Policie ČR slouží 19 let. Má za sebou činnost hlídkujícího policisty a policisty na SPJ, kde pracoval 10 let. Nyní je členem Letecké služby jako operátor bezpilotních prostředků – dronů. Na starost má činnost na pátracích akcích nebo spolupráci s ostatními složkami Integrovaného záchranného systému. O psychologické péči je informován a má s ní hned několik zkušeností. Když působil na SPJ absolvoval několik psychologických rozhovorů. Je toho názoru, že na odděleních, kterých byl součástí, se na „*vylévání srdíček*“ nikdy nehrálo. Pokud působil na SPJ, nahromaděný stres uvolňovali tím, že „*oslavovali*“ jednotlivé zákroky, které zvládli. Současný pracovní kolektiv vnímá jako pozitivní, ví, že se navzájem mohou svěřovat a za každých okolností stojí při sobě. Současně je pro něj nejvíce náročná drogová problematika. Jako náročné vnímá veškeré zákroky v rodinách za přítomnosti dětí. Pak domácí násilí, vyrozumívání, situaci ohrožující život a sebevraždy. Má zkušenost s posttraumatickou intervencí, které se zúčastnil po události vlakového neštěstí ve Studénce. Pomoc policejní psycholožky využil při rozchodu s bývalou přítelkyní. Setkání mu dopomohla danou situaci zvládnout. Psychologických sezení se spolu s manželkou účastnil také v rámci programu pěstounské péče. Původně byl k těmto službám skeptický, ale zpětně to hodnotí pozitivně. Spoustu věcí aplikuje i při výchově vlastního syna. Pomoc by se nebál využít i v budoucnosti, pokud by se jednalo o závažnou

situaci. Nebránil by se jak pomoci uvnitř policie, tak i mimo ni. Zdůrazňuje ale jistou nedůvěřivost k odborníkům u policie – strach z prozrazení. Ocenil by, kdyby psychologové prováděli pravidelné psychotesty, při kterých by podchytili příslušníky, kteří vykazují příznaky vyhoření a s nimi následně pracovali. Dále zapojovat rodinu příslušníků do psychické podpory policistů. Vhodné by bylo zapojovat do psychologické péče více policistů, kteří si prošli výkonem a ví, o čem práce příslušníka policie je.

11.2 Vytvořené kódy a nalezená témata

Abychom našli významná témata, bylo v první řadě zapotřebí vytvořit příslušné kódy. Dle opakovaného pročitání všech dat a postupného vytváření prvotních poznámek, byly následně vytvořeny uvedené kódy. K popisovaným kódům vždy náleží další podrobnější rozdělení. Pro větší přehlednost a strukturovanost jsme považovali za vhodné vytvořit ke všem kódům diagramy. Každý z diagramů je blíže charakterizován a jsou k němu uvedeny konkrétní příklady.

Pomocí vytvořených kódů a dalších kategorií jsme mohli stanovit konkrétní témata. Jednalo se o 5 hlavních témat a jejich subtémata, která jsou přehledně uvedeny v Tabulce 2.

Tabulka 2: Nalezená témata a subtémata

Témata	Subtémata
Podpora duševního zdraví	Sociální kontakt
Náročné služební výkony	Tragické události
Reálné a potenciální možnosti psychologické péče	Propojenost psychologů s příslušníky
Využití psychologické péče	Pracovní a rodinné události
(Ne)důvody využití psychologických služeb	Nedůvěra

Na následujících stránkách již čtenáře podrobně seznamujeme s konkrétními tématy a jejich subtématy. K popisovaným tématům jsou na závěr vždy uvedeny kódy, které k nim náleží. Počet uvedených kódů se napříč tématy liší, jelikož každému z nich připisovali

policisté a policistky jinou významnost. Jednotlivá témata jsou průběžně prokládána přímými odpověďmi respondentů.

Podpora duševního zdraví.

Prvním tématem nalezeným při zpracování dat je podpora duševního zdraví. Vyplyvajícím subtématem je **sociální kontakt**. Skrze všechny uskutečněné rozhovory byla tato oblast stěžejním bodem. Respondenti zdůrazňovali důležitost podpůrné sociální sítě, která jim pomáhá zvládat náročné služební výkony i osobní či rodinné těžkosti. Často zdůrazňovali, že se snaží nebrat si pracovní problémy a nesnáze domů. Nechtějí pracovními záležitostmi obtěžovat své blízké. **Příslušník 3:** „*Určitě tím nezatěžuju doma děti, i když mám jednoho dospělého. Toho spíš neustále poučuju, co jsme tady měli a čeho se má vyvarovat.*“ Někteří však přiznávali, že ne vždy je to tak snadné. **Příslušník 6:** „*My jsme měli tady problém s vedoucím, tak to jsme nejčastěji řešili v kolektivu, ale samozřejmě se to řešilo i doma, jo.*“

Všichni zúčastnění policisté a policistky uváděli, že mají v práci kolegy a kamarády, se kterými mohou sdílet služební problémy, jež se spojují i s náročnými přidělenými spisy. V některých případech se jednalo o konkrétního člověka. Což zmiňuje **Příslušník 2:** „*Se svým partákem, ale v práci mám i jiné kamarády, ne, že jenom s kolegy, ale i kamarády.*“ Jednu výjimku tvořila policistka, která vyzdvihovala výhody toho, když má člověk partnera rovněž policistu. **Příslušník 3:** „*Můj manžel je policista. Takže my si tak asi i popovídáme doma, jo. Jako, co mě naštválo.*“

Respondenti zdůrazňovali, že je nesmírná výhoda, pokud má člověk vedoucího, na kterého se může za každých okolností obrátit a který je vždy podrží. **Příslušník 6:** „*Ted' máme nového nadřízeného, který je velmi, nechci říct kamarádský, ale je hlavně přístupný diskuzi.*“ Je třeba zdůraznit, že i příslušníci, kteří působí na vedoucích pozicích, považují za velké plus, pokud mají schopné a samostatně fungující podřízené. **Příslušník 2:** „*Problémy řeším se svým zástupcem, na něj se mohu spolehnout.*“

V rámci péče o duševní zdraví každého policisty a policistky nesmíme opomenut volný čas. Probandi uváděli širokou škálu možností, jak jej využívají. Zmiňovali sportovní aktivity, myslivost nebo například práci na zahradě či na poli. Jako způsob odreagování považovali také čas trávený se svými dětmi či vnoučaty. **Příslušník 1:** „*Já nemám čas přemýšlet. A teďkom ještě vnoučátka. Ty jsou zlaté.*“ Za samozřejmost považují využívání nabízených rehabilitací pro policisty a policistky sloužící déle než 15 let, 14 dní dovolené

a využívání Fondu kulturních a sociálních potřeb (FKSP). **Příslušník 4:** „*V rámci FKSP tam máme to čerpání, sama si zvolíte, co chcete, jestli chcete příspěvek na dovolenou nebo příspěvek na permanentku.*“

K vytvoření prvního tématu vedly následující kódy – přátelské rozhovory, volnočasové aktivity a pracovní výhody. Tyto kódy přibližujeme níže formou krátkého popisu a Diagramů 1–2.

Důležitou součástí života příslušníků jsou nejbližší lidé, které vnímají jako oporu při zvládání psychicky složitých situací. Jedná se v prvé řadě o členy rodiny, kolegy a kolegyně v práci a kamarády. Nesmíme opomenout ani vedoucí pracovníky, kteří jsou pro respondenty významnými osobami ovlivňujícími pracovní atmosféru a duševní pohodu každého příslušníka policie. Policisté a policistky ovšem zdůrazňovali, že nejvíce jim v danou chvíli pomůže prostý rozhovor. **Příslušník 5:** „*Tak určitě to je to, že o těch případech v práci prostě mluvíme, opakovaně.*“

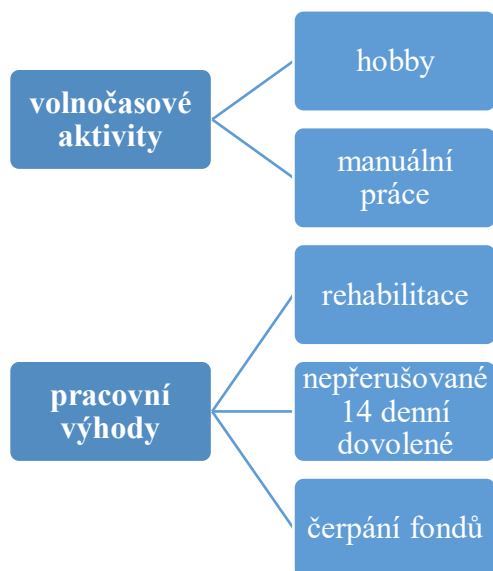
Diagram 1: Přátelské rozhovory

Druhý diagram znázorňuje možnosti volnočasových aktivit a výhod, které jsou probandům nabízeny. Příslušníci hovořili o svých koníčcích, které je naplňují a pomáhají jim pustit z hlavy případy, které je trápí. Jedná se například o sportovní aktivity. **Příslušník 4:** „*Asi bych se snažila to nejdříve řešit sama, nějak to třeba vyběhat, vychodit, něco.*“ Nebo myslivost, kterou zmiňuje **Příslušník 1:** „*Ale já vlastně od svých 15 táhnu k myslivosti. Takže myslivost. Já si čistím hlavu v lese.*“ Jako další uváděli manuální činnosti, u kterých dovedou psychicky odpočívat. Možnost rehabilitací po odsloužených 15 letech, nepřerušované 14 denní dovolené a využívání FKSP. **Příslušník 3:** „*Každý policista, který*

slouží déle než 15 let, tak má automaticky jakoby nárok na buď prostě ty individuální rehabilitace nebo formou jakoby lázeňského pobytu.“

Diagram 2: Volnočasové aktivity a pracovní výhody

Náročné služební výkony.

Druhým velkým tématem se jeví náročné služební výkony, pod které spadají **tragické události**. V této souvislosti hovořili policisté a policistky o složitých případech a spisech, které zpracovávají. Bez ohledu na to, jaké je jejich konkrétní zaměření, považovali za psychicky nejnáročnější spisy, které zahrnují trestnou činnost páchanou na dětech, konkrétně týrání a zneužívání, které na ně doléhá. **Příslušník 6:** „*Já jsem totiž po narození syna strašně změkl.*“ Ve velké míře zmiňovali situace domácího násilí, ve kterých rovněž figurují děti. Kladli důraz na skutečnost, že člověk tyto situace prožívá jinak, pokud je sám rodičem. **Příslušník 5:** „*Vzhledem k tomu, že mám sám malé děti, tak se na to díváš jinak, než když třeba děti nemáš.*“

Zásadní prací každého policisty a policistky je jednání s lidmi. Příslušníci sloužící jako pořádkoví policisté a policistky se při hlídkách často setkávají s výsměchy, urážkami či nadávkami druhých lidí. **Příslušník 1:** „*Denně se vysmívají. Nějakým způsobem přišli o všechny hodnoty a nejsou schopni se vrátit do normálního života. Pokuta pro ně není žádný trest.*“ Pokud se na popisovanou oblast podíváme z druhé strany, náročná může být i komunikace skrze podřízené a také zodpovědnost, která je s vedením spjata. **Příslušník 2:** „*Zajišťujeme nějaká opatření, já velím tomu opatření a mám pod sebou více lidí, ne jenom prostě moje oddělení. Tak potom to je ta největší zátěž.*“

Dalším významným bodem, spadajícím pod téma náročných služebních výkonů, jsou specifika výslechů. Příslušníci se setkávají s tím, že ani pachatelé a mnohdy ani oběti nechtějí spolupracovat. Vyšetřovatelé se setkávají s překrucováním pravdy a lhaním. Specifickou trestnou činností je opět domácí násilí. V mnoha případech se stává, že ač oběť skutek nahlásí, po určité době chce vše vzít zpět. **Příslušník 3:** „*A pak spolu pijou a on ji zbijí a ona to přijde nahlásit a druhý den se vyspí do strážnice oba dva a je to fajn.*“

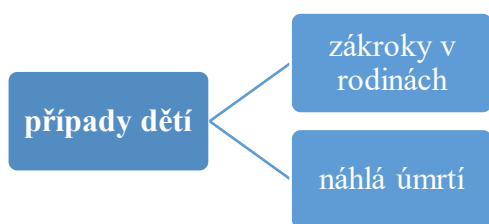
Policejní služba s sebou přináší každodenní nasazování svého života. Nejedná se jen o život daného příslušníka, ale i o život kolegy či kolegů. Respondenti ve velké míře zdůrazňovali, že nejdůležitější je pro ně vždy život svůj a kolegův, protože jen tak jsou schopni pomoci druhým. Náročné jsou i okamžiky, kdy jejich činnost či nečinnost rozhoduje o životě druhých. **Příslušník 3:** „*Ale složitě fakt je to třeba, když vyjedeme na výjezd a tam opravdu ještě někoho můžeme rozdýchat. Jako takové, že člověk fakt někdy nejedná ani podle nějakého policejního zákona, ale podle toho pudu sebezáchovy a pudu pomoci těm druhým, jo.*“

Častými případy, se kterými se policejní pracovníci zabývají, jsou sebevraždy. Paradoxně popisují tyto situace jako méně zátěžové pro psychiku příslušníka. V mnoha případech se jedná o lidi bez domova či osoby drogově závislé. **Příslušník 4:** „*Pokusy, dokonané a je toho teď více než kdysi. Jsou to vlaky, skokani. Jsou to podřezání. Jsou to léky. Jsou to drogy, alkohol.*“ Vyskytnou se i situace, kdy se jedná o blízkého či známého člověka. Jak hovoří **Příslušník 5:** „*Tak zrovna, když se bavíme tady o tom, tak jsem byl na případu, kdy se můj skoro soused zastřelil.*“ Z toho následně vyplývající problematika vyrozumívání úmrtí.

Druhé téma vzniklo skrze tyto kódy – případy dětí, obtížnost vyšetřování a případy ohrožení života. Kódy jsou opět blíže specifikovány níže. Jedná se o Diagramy 3–5.

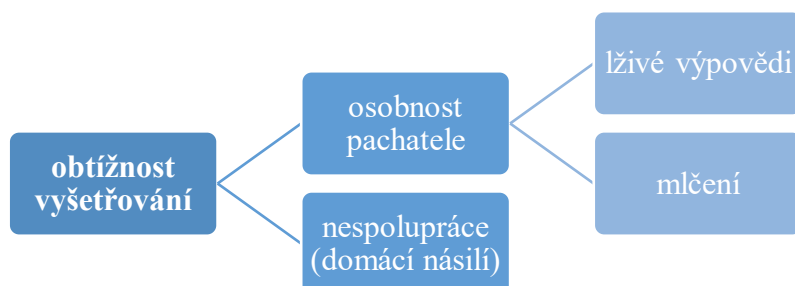
Zákroky v rodinách, ve kterých figurují děti, bývají pro policisty a policistky psychicky velmi náročné, jelikož si jsou vědomi dětské bezbrannosti. **Příslušníka 4:** „*Absolutně nejsou schopny to ovlivnit, změnit.*“ Těžké bývají i tragické události, které mají za následek úmrtí dítěte. **Příslušník 2:** „*Děti u té nehody, to je nejhorší, smrt dítěte.*“ **Příslušník 3:** „*A měli jsme tady holčičku určitě, co skočila z okna a už to právě taky řešila s policejní psycholožkou.*“

Diagram 3: Případy dětí

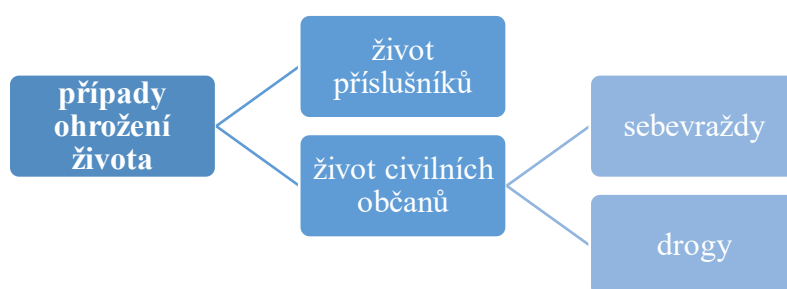
Dalším důležitým kódem je obtížnost týkající se vyšetřování. Policisté a policistky se setkávají s lidmi, kteří k nim mnohdy nemají žádnou úctu. Tato neúcta se odráží i v probíhajícím vyšetřování. Na každé vyšetřování a probíhající výslechy má zásadní vliv osobnost pachatele. Jsou lidé, kteří příslušníkům neustále lžou nebo naopak zase mlčí. **Příslušník 5:** „No, co se týká mojí problematiky čistě majetkové, tak to je někoho nějakým způsobem prostě rozpovídat, jo.“ Vypjaté bývají situace v kauzách domácího násilí, o kterých hovoří **Příslušník 4:** „Ony chtějí vyřešit tu konkrétní situaci a pak chtějí mít klid a nějaké výslechy a další potupy, které my musíme dodržet už pro ně nejsou důležité, ale pro nás bohužel, abychom něco dotáhli do konce, ano.“

Diagramy 4: Obtížnost vyšetřování

Poslední kódem spadajícím pod téma náročných služebních výkonů jsou případy ohrožení života. Jak zdůrazňuje **Příslušník 5:** „Vždycky je určitě na prvním místě život a zdraví tvůj, prostě tím to začíná.“ Potvrzuje i **Příslušník 4:** „Jako chcete pomoci, ale když budete mrtvá, tak nepomůžete, jo.“ Policejní pracovníci se častěji setkávají se situacemi, kdy druzí lidé ohrožují svůj život vědomě. Jedná se převážně o sebevraždy či návykové látky, které mají na svědomí životy mladých lidí. **Příslušník 1:** „Mladší bezdomovci zase návykové látky, jsou na tom pervitinu a kokainu, agresivita, ta se stupňuje.“ Závěrem vyrozumívání pozůstalých, které nebývá mnohdy snadné. **Příslušník 6:** „Jednou jsem byl u toho, když starší kolegyni jsem byl jako vyrozumívát, a to tenkrát jako taky nedopadlo úplně nejlíp.“

Diagram 5: Případy ohrožení života

Reálné a potenciální možnosti psychologické péče.

Třetím tématem jsou reálné a potenciální možnosti psychologické péče a s tím související větší **propojenost psychologů s příslušníky**. Všichni policisté a policistky si jsou vědomi aspoň některých z poskytovaných forem odborné pomoci. Nicméně zdůrazňovali, že se duševním zdravím a nabízenou odbornou péčí blíže nezabývali. Jsou toho názoru, že obecně mezi policisty a policistkami není toto téma rozšířeno. Ví, že na služebních intranetových stránkách jsou tyto informace k dispozici, ale je poněkud složité se k nim dostat. **Příslušník 5:** „*No, já jsem ty služby hledal, ale hledal jsem to složitě na intranetu. Až na stránkách prezidia nebo někde. Já už jsem se pak blíže nedíval. Nejjednodušší je zavolat spojovatele.*“

Shodovali se na tom, že nejzásadnější je vždy rozhovor a s ním spojená možnost svěřit se. Jak zmiňuje **Příslušník 6:** „*Aspoň jsem si měl s kým promluvit, protože v té době jsem si neměl s kým promluvit na to téma. S rodičema jsem nechtěl to nějak řešit a v té době jsem vlastně neměl žádné přátele, se kterými bych to tak jako dokázal řešit.*“ Cílem rozhovoru může být buď poskytnutí potřebných informací nebo podílení se na řešení konkrétního problému. **Příslušník 3:** „*Ono tím se to fakt jako vyřešilo, že mi asi řekla, co to asi bude, jo. Pak doporučila mi literaturu, takové videa, jak s tím pracovat, jo.*“

Popisovali zkušenosti, které měli s krizovými interventy skrze pomoc pozůstalým. Jednalo se o činnost vyrozumívání rodinných příslušníků o úmrtí některého z členů rodiny. Probandi by si dovedli představit i následnou péči, například pomoc s vyrovnáním se se ztrátou blízkého člověka. Krizoví interventi mohou poskytovat oporu i policejním pracovníkům při zpracovávání náročných služebních výkonů. Ne vždy je tato intervence vhodně zvolena. Zkušenost popisoval jeden z respondentů, který byl účastníkem vlakového neštěstí ve Studénce. Nabídnutí pomoci přišlo až po roce. **Příslušník 6:** „*On to tenkrát asi pěkně schytl, protože jako říkám, z těch 20 tam co nás, co jsme tam přišli, tak to bylo*

všechno jako staří policajti v podstatě, kteří na to neměli tak nějak jako. A mně po tom roce se jako taky moc nechtělo bavit.

Ze zjištění plyne budoucí potřeba rozšíření informovanosti o psychologické péči mezi policisty a policistky. Dle názoru policejních pracovníků nemá smysl pořádání přednášek, jelikož by se jich nikdo dobrovolně nezúčastnil. Humorně shrnuje policista.

Příslušník 6: „*To je o tom, že tady na tydlety akce se lidi chodí vyspat prostě.*“ Zájem by příslušníci měli o školení či kurzy. Pozitivně by vnímali, kdyby se psychologové a ostatní odborníci účastnili samotných služeb příslušníků a byli by svědky náročných situací.

Příslušník 5: „*Hm...pokud bysme to posunuli o úroveň níž, tak by to nebylo špatné, se párkrát podívat na nějaké domácí násilí, jo.*“

Pro třetí popisované téma jsou stěžejní tyto kódy – nabízené služby a konkrétní možnosti péče, které jsou specifikovány v Diagramech 6–7.

Respondenti uváděli, že o nabízených službách v oblasti podpory a psychologické péče jsou informováni skrze služební intranet. Dodávají, že dopátrat se v tomto systému k potřebným informacím ohledně pomoci je poněkud komplikované. Dále i v rámci sborníku, který vychází jednou ročně a anonymně seznamuje policejní pracovníky s příběhy lidí, kteří se na pomoc obrátili. Probandi hovořili o důležitosti poskytování rozhovorů psychologickými pracovníky. V některých případech stačilo jen podání bližších informací a možných postupů. **Příslušník 3:** „*Ale spíš jako pomohlo to, že jsme si probrali a řekla, že asi je... on je hraniční autista.*“ V jiných se už jednalo o konkrétní zásah. **Příslušník 6:** „*A díky tomu, že jsem zakročoval při několika mimořádných událostech, tak jsem se párkrát setkal s tou posttraumatickou intervencí. Ale s tím jako nemám osobně moc dobré zkušenosti.*“ A v neposlední řadě pomoc pozůstalým.

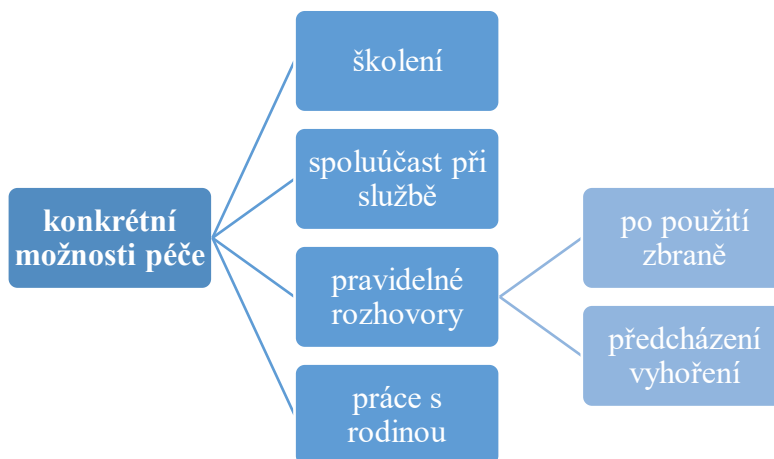
Diagram 6: Nabízené služby

Probandi dále navrhovali způsoby, které dopomohly rozšířit informovanost o nabízených psychologických službách. Hovořili o možných školeních týkající se duševního zdraví, kde by se policisté a policistky aktivně zapojovali. Zároveň konkrétní možnosti, které přibližují uplatnění psychologů. Například účast při zákrocích domácího násilí či jiných exponovaných případech. Napomohlo by, kdyby psychologové s příslušníky policie prováděli rozhovory po emočně vypjatých událostech. Jak zmiňuje **Příslušník 1**: „Měli by vyhledávat, kde k takovým situacím došlo, protože pokud došlo k použití zbraně a došlo k nějakému zranění nebo úmrtí a to je jedno, jestli pachatele nebo policisty. Měli by absolvovat pohovor. Celá hlídka.“ Vhodné by bylo zapojovat do péče také rodinu, aby jednotliví členové věděli, čím vším si policisté a policistky prochází.

Diagram 7: Konkrétní možnosti péče.

Využití psychologické péče.

Neméně podstatným tématem tvořící obsah sdělení respondentů jsou příklady využití psychologické péče, které se týkaly **pracovních a rodinných událostí**. Respondenti uváděli, jak své zkušenosti, tak možné situace, při kterých by pomoc zvažovali. V případě osobních a rodinných záležitostí by v první řadě zaleželo na tom, o jaký problém by se jednalo. Část respondentů zmiňovala, že v případě problému s dětmi by nejdříve volila pomoc dětského lékaře. **Příslušník 4**: „Co se týče dětí, tak bych se asi v první řadě obrátila na pediatru a posléze postupně bysme to nějak řešili.“ Uváděli také konkrétní případy, ve kterých by pomoc uvnitř policie zvažovali, jelikož některé odborníky znají osobně a ví, že není ostuda si o pomoc říct.

Rozmlouvali o obtížných životních událostech týkajících se rozchodu nebo rozvodu, jelikož si jsou vědomi možného důsledku na policejní službu, pokud nechají tyto problémy zajít příliš daleko. **Příslušník 6** popisoval zkušenost s navštívením policejního psychologa

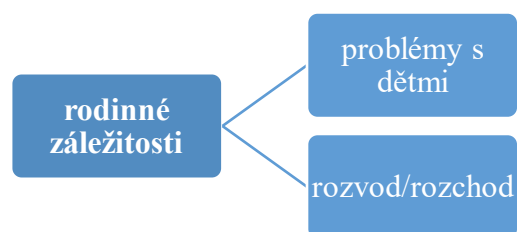
z důvodu složitého rozcházení se s bývalou přítelkyní. Rovněž zmiňoval aktuální problém jeho kolegy, který si v danou dobu prochází stejnými těžkostmi jako kdysi on. **Příslušník 6:** „*Jo, máme tady třeba kolegu, který má velké problémy s bývalou manželkou, to není jako podstatné, ale víme to tu všichni a vycházíme mu vstříc.*“

Sami příslušníci zdůrazňovali, že v jejich služebním i osobním životě přicházejí tragické události, které by mnohdy psychologickou péčí zasloužily. Ovšem málokterý člověk si o pomoc sám řekne. Příkladem je policistka nazývána jako **Příslušník 4**, která v minulosti zažila sebevraždu kolegy. Sebevraždu spáchal v rámci pracovní doby, kdy se zastřel na služebně. **Příslušník 4:** „*Jako nebyli jsme si nějak blízcí. Zaznělo, že ta možnost tam je, že to z pozice vedení zaznělo vůči těm kolegům, kteří mu poskytovali první pomoc, i ostatním kolegům.*“

Předposlední téma je tvořeno kódy – rodinné záležitosti a pracovní problémy. Oba kódy jsou popsány v Diagramech 8–9.

Příslušníci hovořili o třech konkrétních osobních situacích, kdy se obrátili na odborníky a psychologických služeb využili. Ne ve všech se jednalo o pomoc uvnitř policie, ale zdůrazňovali, že by se ani této možnosti v budoucnu nebránili. Jednalo se o problémy s dětmi a situaci skrze probíhající rozchod. **Příslušník 6:** „*Když jsem se rozcházel s bývalou přítelkyní a ona mi dělala velké problémy. Jo, já jsem byl párkrát za psycholožkou policejní, tak jsme se o tom pobavili a ono se to potom vyřešilo vlastně samo.*“ Zážitek rozvodu měla i další účastnice výzkumu, která se s tím vypořádala, ale v případě potřeby by o pomoci uvažovala. Slovy **Příslušníka 3:** „*Jsem rozvedená. Ale rozvod proběhl tak, že jsem se s tím vypořádala. Ale pomoc si přestatit umím.*“

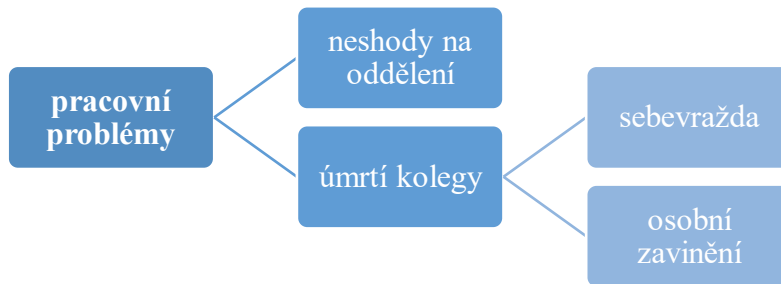
Diagram 8: Rodinné záležitosti

Zkušenost s psychologickou pomocí měl proband i skrze vzniklý problém na oddělení. **Příslušník 2:** „*To jsme jednou měli nějaký problém na oddělení a vlastně byli u toho i psychologové a potom s náma vedli pohovory o tom.*“ Mimořádně psychicky

náročné jsou situace úmrtí, zejména pokud se jedná o sebevraždu kolegy, jak je zmíněno výše. Dále i vědomí vlastního podílu viny. **Příslušník 1:** „*To spíš, možná, že bych ho oslovil, kdybych to bral jako svoje zavinění. Možná, že bych to nějak pořešil, ale jinak teda ne, toho psychologa.*“

Diagram 9: Pracovní problémy

(Ne)důvody využití psychologických služeb.

Posledním podstatným tématem jsou (ne)důvody využití psychologických služeb a s tím související **nedůvěra** panující vůči pracovníkům v oblasti psychologické péče. Ta plyne z domnění toho, že i přesto, že služby zaručují anonymitu a nevyzrazení sdělených informací, nelze se na to spolehnout. **Příslušník 6** uváděl zajímavý poznatek ohledně pocíťované nedůvěry, který jsme zmiňovali již v předchozích kapitolách. Hovořil o tom, že policisté a policistky se setkávají s lidmi, kteří jim z nejrůznějších důvodů zatajují pravdu a informace si buď úplně vymýšlejí nebo pozměňují. Časem se člověk stává obezřetnějším a důvěra v nejrůznější sliby klesá. Jako další sdělovali také poznatek toho, že záleží na tom, kdo tyto služby vykonává, jelikož někomu se dá věřit méně a někomu více. Jak to stručně shrnuje **Příslušník 3:** „*Ale taky je to o každém člověku.*“

Nejčastějším argumentem, proč se policisté a policistky obrátili na služby policejních psychologických pracovníků, byla hlavně dostupnost. Jsou si vědomi toho, že kdyby se rozhodli vyhledat pomoc v rámci civilního sektoru, na poskytnutí péče by mnohdy museli čekat i měsíce. **Příslušník 4:** „*Protože ono představa, že si sháním psychologa nebo psychiatra někde mimo, jako civilně, tak to je běh na dlouhé lokte.*“ Toto berou jako jistou výhodu profese příslušníka policie, neboť si uvědomují, že zdaleka ne všechny povolání mají tuto příležitost.

S některými odborníky se respondenti znají a dokážou jim více důvěřovat. Setkali se s nimi například na různých školeních či konferencích pořádaných policií. Týká se to i psychologických pracovníků mimo policejní sféru. Například **Příslušník 6**, který je

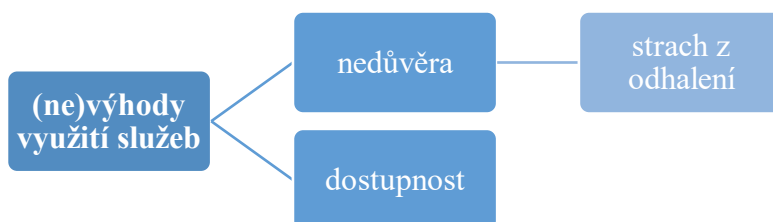
v programu pěstounské péče, vyzdvihuje skutečnost, že v případě potřeby kdykoliv může využít psychologa, který jim je nabízen. **Příslušník 6:** „Dneska už jo, potom vlastně a je to i tím, že mám i tu šanci vlastně v rámci toho pěstounství si požádat o toho psychologa, jo. Byli nám nabídnuti. Tak si myslím, že už bych s tím neměl takový problém jako před 20 lety, jo.“

Dále se shodovali na tom, že i přesto, jak málo jsou informace o psychologické péči a podpoře mezi policisty a policistkami rozšířeny, nepanuje k pomoci takový ostych jako kdysi. Jako důvod uvádí i postoj dnešní doby, který je k otázkám duševního zdraví nakloněn a psychologická či psychiatrická péče se bere jako jedna z možností. Na druhou stranu má v otázkách psychologické pomoci velký vliv postoj organizace a vedení, který není vždy přívětivý. Pokud se příslušník setká s negativním postojem k vyhledání pomoci, odráží se to na jeho budoucím rozhodnutí.

Poslední nalezené téma je tvořeno kódem – (ne)výhody využití služeb a je specifikováno v Diagramu 10.

Účastníci výzkumu ve velké míře podotýkali jistou nedůvěrou vůči psychologickým pracovníkům a z toho plynoucím obavám z prozrazení. Kolegové či nadřízení se dozví, že dochází k psychologovi a dojde k vyzrazení řešeného problému. **Příslušník 3:** „Nikdy nevíte, kdo tam sedí, ona vám tam řekne, že to nikomu neřekne. Víte jak, řekne to vedle, ta to řekne taky vedle, jo.“ O dalších obavách hovoří **Příslušník 4:** „Co se týče problémů s nadřízeným ne, protože by se mi to mohlo vrátit jako bumerang.“ Určitou výhodou se jeví dostupnost policejních psychologů, která je snazší než v civilní sféře. **Příslušník 2:** „Určitě pomoc směřovaná na policejní psychology. Je to hlavně tou dostupností. Jsou tady blízko a mám radši osobní kontakt.“

Diagram 10: (Ne)výhody využití služeb

11.3 Odpovědi na výzkumné otázky

V předchozích podkapitolách jsme podrobně rozebrali jednotlivá témata vyplývající z analýzy dat spolu s vytvořenými kódy. Dále považujeme za nezbytné blíže zodpovědět také stanovené výzkumné otázky. Abychom se vyhnuli opakování již řečeného, přiblížíme zde jen ty nejzásadnější informace pro dokreslení a lepší orientaci ve výsledcích výzkumu.

VO1: Se kterými druhy pomoci v rámci náročných pracovních i osobních situacích jsou policisté a policistky obeznámeni?

Všichni respondenti mají základní orientaci v problematice psychologické péče a podpory policistů a policistek. Znají služby policejního psychologa, a to především proto, že se s ním osobně potkali při přijetí do služby a někteří příslušníci i v situacích, kdy přecházeli na jinou služební pozici. Rámcově dokázali přiblížit práci krizových interventů, se kterými měli rovněž osobní zkušenosti. Krizoví interventy pomáhají příslušníkům při služebně náročných zákrocích, hlavně těch týkajících se oznamování úmrtí rodinným příslušníkům. V indikovaných případech s následnou psychologickou pomocí pozůstalým. Osobní zkušenost s intervencí měl **Příslušník 6**. Jednalo se o posttraumatickou intervenci související s vlakovou tragédií v roce 2008.

O Anonymní lince pomoci v krizi mají probandi jen základní informace. Polovina respondentů uváděla, že o lince „*někdy v životě slyšela*“. Ostatní o její existenci nebyli vůbec srozuměni. Dle výpovědí policistů a policistek je zřetelné, že informace o této pomoci nemají také proto, že se nikdy o telefonickou pomoc nezajímali. Uváděli, že bližší je jim osobní kontakt. Nově vzniklý systém kolegiální podpory je pro probandy zcela „*nepolíbeným terénem*“. Základní informace měl jen jeden respondent, a to **Příslušník 5**.

Policistka s označením **Příslušník 3** zmiňovala navíc také spolupráci s externími psychology a psychiatry v oblastní dětské problematice. S uváděnými odborníky má zkušenosti v rámci soudně znalecké činnosti. **Příslušník 6** nad rámec poskytované péče hovořil ještě o působení policejních vyjednávačů. S jejich prací je blíže seznámen, jelikož se v minulosti o pozici policejního vyjednávače ucházel. Souhrnně lze říct, že informace o podpoře o pomoci v rámci policie jsou mezi respondenty rozšířeny také díky tomu, že polovině z nich byla nabídnuta možnost stát se členem týmu krizové intervence. Mnoho z nich rovněž má osobní zkušenost s využitím psychologické pomoci, a to ať u policie nebo mimo ni.

VO2: V jakých pracovních a osobních situacích využívají policisté a policistky psychologickou péči a podporu?

O využití psychologické péče a podpory v rámci pracovní oblasti hovořil **Příslušník 2** a **Příslušník 6**. U **Příslušníka 2** se jednalo o problém celého oddělení, který nechtěl blíže specifikovat. Probíhala intervence za přítomnosti psychologů. Zásah hodnotil jako zbytečný, poněvadž v dané situaci to dle jeho slov nemělo „žádný význam“. Nicméně v jiné situaci by jejich pomoc uvítal. **Příslušník 6** měl zkušenost s posttraumatickou intervencí vlivem prožité tragické služební události ve Studénce. Byl přímým účastníkem vlakového neštěstí, kdy jako jeden ze zasahujících musel „vynášet mrtvolu“. Psychologický zásah byl poskytnut s ročním odstupem a navíc na příkaz nadřízeného, proto jej hodnotil velmi negativně. Daný policista ani ostatní příslušníci nechtěli po takové době otevírat staré rány, které už byly z části zahojeny.

Respondenti popisovali i několik zkušeností, které měli s pomocí skrze osobní nesnáze. Hovořili o situacích týkajících se problémů s dětmi, rozchodu a zařazení do programu pěstounské péče. Policistka označována jako **Příslušník 3** využila pomoci externí psychologky pracující pro policii jako soudní znalkyně ohledně chování syna a zvažování diagnózy autismu. Psycholožku navštívila dvakrát a dostalo se jí požadovaných informací. Bylo jí poskytnuto doporučení, jak se synem pracovat a co vše udělat pro zlepšení vztahu. **Příslušník 4** je rovněž žena, která se rozhodla se synem absolvovat vyšetření u psychiatra kvůli údajnému problematickému chování ve školce. Dle vyjádření policistky proběhlo vše v pořádku a s jednáním i výsledky psychiatra byla spokojena. Její syn tak nadále mohl dětem „kazit hru dál“. V situaci komplikovaného rozchodu se na policejní psycholožku obrátil **Příslušník 6**. Tato setkání vnímal pozitivně a byla pro něj přínosem. S psychologem mimo policii se setkal i dále, když se s manželkou rozhodli pro pěstounství. Zprvu byl k jednotlivým sezením skeptický, ale zpětně vnímá, že mu to dalo spoustu cenných zkušeností a rad, kterých se drží při výchově svého vlastního syna.

VO3: Jaké existují bariéry bránící policistům a policistkám ve využívání pomoci?

Na třetí, poslední výzkumnou otázku, jsme z části odpověděli již v podkapitole věnující se nalezeným tématům. Konkrétně se jednalo o stanovené téma s názvem **(Ne)důvody využití psychologických služeb**. Vypíchlí jsme nejzásadnější překážky, které ovlivňují to, zda se policisté a policistky rozhodnou pro psychologickou podporu. Zásadním

tématem byla panující nedůvěra a z ní vyplývající strach z nedodržení anonymity a mlčenlivost, o kterém hovořili **Příslušník 3** a **Příslušník 6**. Jednotliví policejní pracovníci se mezi sebou znají a člověk nikdy neví, jaká informace komu unikne. Policistka popisována jako **Příslušník 4** se obávala úniku informací skrze odborníky především v případě, pokud by se jednalo o problém s vedením.

V policejní kultuře panuje domněnka toho, že příslušníci jsou za všech okolností nezdolní a psychicky náročné situace na ně nemají vliv. Toto mínění potvrdili i někteří z respondentů a uváděli to na svou „obhajobu“ toho, proč by zprvu volili jiné formy pomoci. Závěrem lze říct, že existuje několik bariér, které by bránily policistům a policistkám v obrácení se na psychologické pracovníky a jejich pomoc. Popisované zábrany mohou na první pohled vypadat jako banální, ale mají zásadní vliv na to, jestli si příslušník nechá pomoci či nikoliv.

12 DISKUZE

Hlavním cílem výzkumné práce bylo objasnit informovanost a zkušenosti příslušníků Policie ČR s nabízenou psychologickou a jinou odbornou péčí. Na základě hlubšího seznámení s popisovanou problematikou byly navrženy tři výzkumné otázky, které nám napomohly k dosažení stanoveného cíle. Naším záměrem bylo zjistit, o jakých nabízených složkách pomoci a podpory jsou policisté a policistky srozuměny. V jakých konkrétních situacích pomoc využili nebo kdy by případně o pomoci uvažovali. V závislosti na to zjistit, zda mají příslušníci určité důvody k tomu, proč se na pomoc (ne)obrátit. Vycházeli jsme z již dříve uskutečněných výzkumů a také poznatků, ke kterým jsme došli v rámci zpracování bakalářské práce autorky na popisované téma.

Je zapotřebí zdůraznit, že hlavní náplní práce příslušníků policie je vyhledávání trestné činnosti a následné jednání s pachateli a oběťmi. Dennodenně řeší případy týkající se závažných zranění či dokonce smrti. Každý policista a policistka disponuje určitou psychickou odolností a nižší mírou zranitelnosti, které jim jsou vštěpovány už od nástupu (Ralbovská & Otřísal, 2022). Troufáme si říct, že tímto posilováním policistovy nezdolnosti jen roste netečnost týkající se využívání psychologických služeb. Provedená review autorů Sherwood et al. (2019) zmiňuje vliv organizační podpory na případný výskyt psychických onemocnění a následná ochota k tomu, obrátit se na odborníky. Účastníci zdůrazňovali, že kdyby organizace hovořila o nabídkách pomoci a nebralo se to jen jako selhání, mohlo by se předejít zhoršování psychického stavu příslušníků. Stejný fakt podotýká i Tucker (2015), který zdůrazňuje nedostatečné využívání pomoci. Policisté a policistky vnímají služby psychologů jako jejich pracovní selhání.

Informovanost o službách na podporu duševního zdraví byla napříč účastníky výzkumu různě četná. Všichni respondenti byli seznámeni se službami policejních psychologů, jelikož se s nimi setkali minimálně při nástupu nebo i nadále při přesunu na jiné pozice. Podobně tomu bylo i s krizovými interventy, se kterými se setkávali v rámci výjezdů – nejčastěji při vyrozumívání o úmrtí či následné práci s rodinou. Znalosti ostatních nabízených služeb pomoci se už různily. Konkrétně se jednalo o Anonymní linku pomoci v krizi a systém kolegiální podpory Policie ČR. Povědomí o nabízených možnostech mělo velký vliv na to, jak se k psychologické pomoci příslušníci stavěli. Sdělení potvrzuje

i výzkum, jehož výsledky vedly ke zjištění, že to, zda se policista či policistka rozhodne obrátit na pomoc, ovlivňuje informovanost a zkušenosti, které s pomocí mají. Podporou jsou pro příslušníky také kolegové, kteří s pomocí mají osobní zkušenost a dokážou další pracovníky podpořit (Burns & Buchanan, 2020).

Předešlé výroky potvrzují i jiní autoři, kteří zdůrazňují psychicky náročné fenomény, se kterými se policisté a policistky setkávají a následný dopad, který to může mít na jejich duševní zdraví. Často se jedná o fatální následky ve formě sebevražd. Příslušníci si svého problému nejsou vědomi nebo si jej zkrátka nepřipouští, protože „slabost se neuznává“ (Jetelina et al., 2020). Neznamena to, že policisté a policistky, kteří se o pomoc nepřihlásí, ji nepotřebují. Příslušníci by měli být navzájem všímaví a na neobvyklé projevy chování kolegů upozorňovat (Deschênes et al., 2019). Řada probandů uváděla stejné zkušenosti se svými kolegy. Shodovali se na tom, že za svou policejní kariéru viděli již několik vyhořelých policistů a policistek. Sugimoto & Oltjenbruns (2001) zdůrazňují, že příslušníci vykonávající službu i přes to, že se u nich vyskytují duševní problémy, ohrožují sebe, kolegy i ostatní, jelikož při zákrocích volí nesprávné jednání a hůře ovládají své chování. Ramírez-Coronel et al. (2020) ve svém výzkumu pojednávajícím o syndromu vyhoření navrhovali jako jedno z řešení, jak předcházet těmto stavům, zavést povinné aktivní přestávky během služby.

Řada policistů a policistek byla srozuměna i s dalšími variantami odborné pomoci. Jednalo se například o posttraumatickou intervenci či služby soudních znalců z oblasti psychologie a psychiatrie. Dále též o formy pomoci a podpory mimo policii. Vše se odvíjí od toho, jakými pracovními záležitostmi se konkrétní policisté a policistky zabývají a zda mají šanci konkrétní specialisty potkat. Propojenost vyzdvihovali i Bonfine et al. (2014), kteří hovořili o tom, jak členství v krizovém intervenčním týmu ovlivňuje důvěru v sebe a své schopnosti. Rovněž také následnou dovednost umět pomoci potřebným nebo si o pomoc říct. Výsledky hovořily o tom, že členové krizových skupin vnímali psychologickou podporu jako jednu z možností jak sobě či druhým pomoci nikoliv jako „nutné zlo“.

Více než polovina probandů, která se účastnila výzkumu, psychologickou pomoc využila. Tucker (2015) došel ke zjištění, že pokud se příslušník rozhodne obrátit na psychologické odborníky, bude je převážně hledat mimo policii. Uváděné tvrzení ale nemůžeme podpořit. V jednom případě se jednalo o využití pomoci policejního psychologa skrze probíhající rozchod. Respondent tuto podporu hodnotil pozitivně a byl toho názoru, že

mu to pomohlo se v celé situaci lépe zorientovat. Stejný policista měl rovněž zkušenost s již výše zmíněnou posttraumatickou intervencí, kterou naopak vnímal negativně. Zkušenost s policejním psychologem měl i další policista, který se s ním setkal v rámci řešení problému na oddělení. Z jeho pohledu byl tento zásah nepatřičný a k vyřešení situace nepřispěl z důvodů špatného načasování a nevhodných způsobů práce. Dvě policistky využily pomoci dětského psychologa a psychiatra skrze potvrzení či vyvrácení možné diagnózy svých dětí. Obě byly s péčí spokojeny a v budoucnu by neváhaly uskutečnit stejný krok.

Významným poznatkem je zjištění, že prvotní pomoc a podporu by policisté a policistky hledali vždy u své rodiny a blízkých přátel. O této skutečnosti hovořil i jeden z již dříve uskutečněných výzkumů. Autoři podotýkali důležitost podpůrných rozhovorů s blízkými lidmi příslušníka. Přátelské rozhovory mají pro policisty a policistky zásadní vliv pro udržení si duševní pohody. Zmiňován je také pozitivní efekt členství v náboženských skupinách. Tento fenomén se nicméně v našem výzkumu nepotvrdil (Naz et al., 2014). Nezastupitelnost sociální podpory zdůrazňovali i Hansson et al. (2017) a to hlavně ve vztahu k eventuálnímu vzniku duševních poruch.

Přestože velká část účastníků výzkumu měla zkušenost s různými druhy psychologické pomoci, stále uváděli, že pocítují jistou nedůvěru a obavy týkající se nedodržení závazku zaručujícího anonymitu a mlčenlivost. Toto zjištění není nikterak překvapivé, jelikož autoři předchozích výzkumů hovoří o stejném výsledku. Jetelina et al. (2020) zdůrazňují hlavně obavy ze zneužití informací. Rovněž i nedostatečnou policejní kvalifikovanost psychologů a obavy příslušníků, že by zveřejnění informací o využívání odborné pomoci mohlo vést k ukončení služebního poměru. Rázem by se potýkali nejen s daným problémem, ale také se starostmi ohledně shánění si nového zaměstnání. Strach o zaměstnání zdůrazňuje i další uskutečněný výzkum (Eikenberry, 2023). V našem výzkumu nebyly starosti vztahující se k možné ztrátě zaměstnání stěžejní. Zmiňovala je jen jedna policistka.

V následujících řádcích považujeme za nezbytné uvést zamyšlení týkající se přínosů, ale i možných limitů vzhledem k provedenému výzkumu. Za klíčové pokládáme autorovu absolvovanou stáž u policejních psychologů. Vlivem této stáže došlo k hlubšímu porozumění práce psychologů i jiných odborníků na duševní zdraví policistů a policistek. Dokázali jsme se tak blíže seznámit s oběma polovinami tvořícími celek zkoumané problematiky. Povšimli jsme si jisté drobnosti, že poté, co bylo respondentům při rozhovoru zmíněno, že se autorka práce účastnila této stáže, považovali ji za jakousi součást odborníků

zabývajících se psychologickou péčí policejních pracovníků. Pokud se jednalo o příslušníky, kteří měli osobní zkušenost s některými z psychologických pracovníků z Moravskoslezského kraje, tak si určitým způsobem si autorku testovali, zda skutečně ví, o čem mluví. Pokládali otázky typu: „*No, jak se jmenuje ten, který se zabývá především problematikou dětských klientů?*“ nebo „*Víte, jak máme rozděleny krizové interventy v Moravskoslezském kraji, že?*“.

Nešlo si nevšimnout, že k „ořukávání“ a zkoušení toho, zda mohou výzkumníci věřit, docházelo téměř u všech respondentů vždy v první půlce rozhovoru. Odpovědi byly někdy strohé a bylo potřeba se doptávat. Zajímavostí se jeví poznatek, že někteří účastníci výzkumu uváděli, že žádné zkušenosti s psychologickou pomocí a podporou nemají. Ovšem později, když přišly na řadu další otázky, docházelo k rozvykládání respondentů a sami uváděli, že si „vlastně vzpomněli“, že tento zážitek mají. Za drobný nedostatek proto pokládáme, že došlo k absolvování stáže jen v Moravskoslezském kraji. Působení a činnost policejních psychologů je v rámci celé ČR daná stejně, nicméně v každém kraji mají jiné možnosti a využívají rozdílné způsoby práce, o které jsme se ochudili.

Jistým pozitivem se jeví i navázání aktuální práce na již zpracovaný výzkum v předchozí bakalářské práci. Vlivem této zkušenosti jsme měli jistý rozhled týkající se zkoumané problematiky psychologické péče policistů a policistek. Dokázali jsme tak lépe podchytit fenomény, o kterých je třeba více hovořit. Naopak zase posunout do ústraní věci, o kterých jsme se dříve domnívali, že jsou důležité, ale předchozí uskutečněný výzkum to vyvrátil. Větší prostor jsme poskytli možným nápadům policistů a policistek, jak rozšířit povědomí o nabízených službách a jaké konkrétní realizace by ocenili. O zřetelných možnostech větší propojenosti psychologů a policejních pracovníků jsme uvažovali i my a to i v rámci stáže, na které nám psychologové charakterizovali některé metody a formy práce, bohužel ne všechny mohou být veřejně sdíleny.

Policisté a policistky uváděli zájem o větší informovanost vztahující se k nabídce psychologických služeb. Jsou si vědomi toho, že část informací nabízí služební intranet a sborník, který vychází jednou ročně. Nicméně dle jejich vyjádření těmito informacím nevěnují policisté ani policistky přílišnou pozornost. Sugimoto & Oltjenbruns (2001) rovněž zmiňují tvorbu časopisu, který by se týkal otázek rodinného života příslušníka a vycházel by pravidelně několikrát do roka. Další cestou by se podle nich jevílo zavedení kurzů na témata stresu a potenciálních traumat. Potřebu školení v otázkách psychologické péče vnímali i účastníci aktuálního výzkumu. Autoři Velazquez & Hernandez (2019) přicházejí s další

myšlenkou. Jde o potřebu sdělování informací o duševním zdraví a s ním spojenými komplikacemi již na policejní akademii. Přínosem by bylo provádění pravidelných rozhovorů s příslušníky nebo zavedení povinných pohovorů po tragických událostech (Sugimoto & Oltjenbruns, 2001). S tvrzením souhlasili i příslušníci aktuálního výzkumu. Dále potřeba věnovat se rodinným příslušníkům, kteří dle slov probandů mnohdy neví, čím si policista či policistka prochází. S popisovaným nápadem přišel v minulosti Woody (2006), který hovořil o rodinných terapeutech, jenž by se zapojovali do poskytované péče a mohli by se účastnit potřebných intervencí v rodinách.

Snažili jsme se, aby tato práce nebyla jen pouhým zkoumáním, ale pro účastníky výzkumu byla přínosem. Uvědomovali jsme si, že nebude v našich silách ani možnostech proniknout do policejní sféry natolik, abychom mohli příslušníky sami informovat o nabídkách odborné pomoci a podpory. Přemýšleli jsme, jak tyto informace mezi policisty a policistky dostat. Po pečlivém uvážení jsme se rozhodli vytvořit letáček, ve kterém jsou obsaženy možnosti pomoci, a to jak uvnitř police, tak i v rámci civilní sféry. Předávání informací týkající se kontaktování odborníků vyzdvihuje i García-Rivera et al. (2020). Bohužel nebylo možné uvést bližší kontakt, například formou telefonního čísla, jelikož si to psychologičtí pracovníci nepřáli a my jejich prosbu respektovali. I přes to byli všichni probandi za poskytnutí bližších informací rádi a uváděli, že se díky účasti ve výzkumu dozvěděli nové informace, které určitě v budoucnu využijí. Jeden policista dokonce projevil o letáček takový zájem, že požadoval jeho zaslání na e-mail k následné distribuci mezi své kolegy.

Za určitý limit pokládáme nerovnoměrné rozložení příslušníků dle věku a délky služebního poměru. Ve výzkumu se objevují příslušníci, kteří mají minimálně 39 let a za sebou více než 17 letou policejní službu. Mají tedy více zkušeností a na náročnost této práce jiný pohled než například policista či policistka, kteří slouží teprve dva roky. Převážnou část respondentů tvoří muži, ženy zde figurují jen dvě. I toto považujeme za jistý nedostatek, jelikož pokud by došlo k rovnoměrnému rozložení skrze pohlaví, dostalo by se nám možná více podstatných informací. Jsme si vědomi i toho, že pokud by náš výzkumný soubor byl rozsáhlejší, respondenti by hovořili o nových tématech, díky kterým bychom získali další významné informace týkající se například potenciálních situací, kvůli kterým by policejní pracovníci psychologických služeb využili.

I přes všechny uváděné nedostatky a „prohřešky“ se domníváme, že přínos výzkumné práce je značný. Psychologická péče je stále mezi policisty a policistkami ne příliš

oblíbeným tématem, o které se nezajímají do té doby, než nastane krize, a to pouze v lepším případě. Myslíme si, že jakákoliv snaha o zvýšení povědomí příslušníků týkající se důležitosti duševního zdraví je pomyslným krokem kupředu. Pokud by účast ve výzkumu napomohla jen jednomu z respondentů v tom, aby se o pomoc a podporu začal zajímat, náš výzkumný i osobní cíl by byl splněn.

13 ZÁVĚR

Výsledky uskutečněné studie hovoří o tom, že povědomí a informovanost policistů a policistek se ve velké míře odvíjí od toho, zda se o odborné psychologické služby zajímali či jich dokonce využili. Stejně jako v předešlých studiích, které v rámci práce zmiňujeme, byl potvrzen fakt, že pokud mají příslušníci nějakou zkušenost s odbornou péčí a podporou, nezdrahají se opětovně na služby obrátit a neberou tuto pomoc jako stigma. Nelze však říct, že se jedná o jediný důvod, proč tomu takto je. Dalším argumentem by mohl být fakt, že některým příslušníkům byla nabídnuta možnost stát se krizovým interventem. Blíže se tedy seznamovali s jednou z možných nabízených služeb, i když nakonec příležitost všichni probandi odmítli.

Všichni účastníci výzkumu byli obeznámeni se službami policejního psychologa, se kterým se rovněž měli šanci setkat minimálně při svém nástupu do pracovního poměru. Ne všichni policisté a policistky dokázali přiblížit, s jakými problémy se na něj mohou obrátit. Zkušenosti měli především s policejními krizovými interventy při nešťastných událostech, kde bylo zapotřebí psychicky zabezpečit rodinu. O Anonymní lince pomoci v krizi pro příslušníky bezpečnostních sborů byli srozuměni velmi málo. Někteří uváděli, že o této skutečnosti slyší poprvé v životě. Podobně tomu bylo i se systémem kolegiální podpory.

Čtyři respondenti během své policejní kariéry využili odbornou psychologickou pomoc jak u policie, tak i mimo sbor. Jednalo se o odborníky z řad policejních psychologů a krizových interventů. U jednoho policisty se to týkalo situací pracovních i osobních – vlakové neštěstí, rozchod s bývalou přítelkyní a zapojení do programu pěstounské péče. Druhý policista absolvoval setkání s psychologem kvůli problému na oddělení. Dvě policistky využily pomoc mimo policii ohledně problémového chování svých dětí.

Stále panují určité obavy z návštěv psychologů a dalších odborníků. Policejní pracovníci si jsou vědomi zaručení anonymity a mlčenlivosti, nicméně jsou k této zásadě poněkud skeptičtí. Nemají důvěru v to, že se osobní informace, které by sdělili psychologovi, nedostanou dále k někomu nepovolanému. Jako další příčinu uváděli možné zneužití informací. Pokud by například příslušník řešil problémy ve spojitosti s nadřízeným, který by se o tom mohl posléze dozvědět a použít informace proti danému policistovi či policistce.

14 SOUHRN

Stanoveným cílem výzkumné práce bylo zjistit, jak jsou policisté a policistky informováni o nabízených složkách pomoci a podpory a jaké zkušenosti s těmito službami mají. Inspirací nám byly předcházející výzkumy na popisované téma (Burns & Buchanan, 2020; Geoffrion et al., 2023; Milliard, 2020).

Počáteční kapitola spadající pod teoretickou část pojednává o specifických charakteristikách policejní profese. Blíže zmiňuje i přijímání uchazečů a vzdělávání policistů a policistek. Charakterizujeme zde příslušné policejní služby v návaznosti na uskutečněný výzkum – pořádková policie, dopravní policie, Služba kriminální policie a vyšetřování a letecká služba. V popisované kapitole nechybí ani zevrubný popis náročných situací, se kterými se mohou příslušníci v rámci služby setkat. Neboť jak hovoří Nesvadba (2009), jejich služba často obnáší umění se správně rozhodnout skrze sekundy a nést za svá rozhodnutí následky.

Další samostatná kapitola je tvořena fenomény typickými pro profesi příslušníka policie. V první řadě je kladen důraz na problematiku stresu a traumatu. Nechybí zmínka o syndromu vyhoření, který je rozšířen nejen mezi povolání příslušníka policejního sboru. García-Rivera et al. (2020) dospěli v této souvislosti k alarmujícím výsledkům. Upozorňovali na fakt, že až 40 % policejních pracovníků trpí syndromem vyhoření. Významná část kapitoly je poté věnována závažným událostem v životě příslušníka, pod které spadá například sebevražedné jednání druhých nebo sebevražedný činy samotných příslušníků.

Předposlední kapitola je tvořena konkrétními službami odborné psychologické pomoci v rámci Policie ČR. Řeč je zde o policejním psychologovi, který je klíčovým pracovníkem v oblasti péče o duševní zdraví policistů a policistek. Neopomíjíme rovněž důležitou složku pomoci, kterou je systém krizové intervence. Hovoříme zde i o Anonymní lince pomoci v krizi a systému kolegiální podpory, který je nově vznikající disciplínou. Nezapomínáme ani na formu laické podpory a pomoci, která je pro policisty a policistky v jejich životě nepostradatelná.

Poslední kapitola teoretické části obnáší výzkumy, které byly na téma psychologické péče policistů a policistek provedeny. Je na místě podotknout, že výzkumné články nejsou

obsaženy jen v uvedené kapitole, ale prostupují skrze celou teoretickou část. Jedná se převážně o zahraniční prameny, které shrnují poznatky týkající se využívání psychologických služeb příslušníky v závislosti na dopadající stres a vzniklá traumata (Drew & Martin, 2021; Mishara & Martin, 2012). Neboť neřešené trauma může mít za následek vznik PTSD, deprese či dokonce sebevražedných sklonnů (Velazquez & Hernandez, 2019). Nechybí zde poznatky týkající se možností, jak příslušníky motivovat k péči o své duševní zdraví a rozšíření této problematiky mezi větší spektrum příslušníků.

Výzkumná část zahrnuje jednotlivé kapitoly popisující jak samotné cíle výzkumu, metodologii výzkumu tak i zpracování výsledků. První kapitola pojednává o stanoveném výzkumném problému a jeho bližší specifikaci. Následné kapitoly přibližují jednotlivé metodologické části s podrobným popisem respondentů. Je zde detailně přiblížen také průběh analýzy dat a samotné výsledky, které jsou zpracovány formou tematické analýzy.

Klademe důraz na uskutečněný předvýzkum formou absolvované stáže u policejních psychologů na Krajském ředitelství policie Moravskoslezského kraje. Díky této stáži autorka zjistila, co je hlavním obsahem práce psychologických pracovníků. S jakými konkrétními případy se setkávají a co oni sami považují za největší úskalí toho, proč policisté a policistky nepovažují péči o duševní zdraví za zásadní. Díky poskytnuté příležitosti měla možnost na danou problematiku pohlédnout očima odborníků a nevidět popisované téma jen z pohledu policistů a policistek.

Výsledná zjištění jsou podrobně popsána a rozdělena do několika na sebe navazujících podkapitol. V první z nich jsou shrnuty ucelené výpovědi jednotlivých příslušníků, které slouží k jejich bližšímu seznámení. Následná podkapitola je tvořena popisem jednotlivých kódů a vzniklých témat v rámci proběhlé analýzy. Vše je prostoupeno autentickými výpověďmi policistů a policistek. V závěru shrnujeme odpovědi na položené výzkumné otázky.

Pracovníci policejního sboru jsou obeznámeni hlavně se službami policejního psychologa. Zejména z toho důvodu, že je to jediný psychologický pracovník, se kterým se setkali již při svém nástupu do služby. Někteří i později, když se ucházeli o jiné služební místo. Povědomí a znalosti mají také o krizových interventech, poněvadž jsou v indikovaných případech přítomní při náročných policejních situacích. O Anonymní lince pomoci v krizi jsou informováni jen někteří příslušníci, rovněž tak i o kolegiální podpoře.

Policisté a policistky se na policejní psychology obrací především v záležitostech osobních, které se týkají partnerských problémů nebo starostí s dětmi. Nicméně využívají i odborníky, kteří nespádají pod bezpečnostní sbor. V případě budoucích náročných situací by o pomoci uvažovali všichni účastníci výzkumu. Zprvu by se obrátili na své rodinné příslušníky a kamarády, až v případě neúnosnosti situace by volili odbornou pomoc. Příslušníci by nerozlišovali, zda by se jednalo o osobní či pracovní záležitosti. Hovořili například o osobních či rodinných neštěstích nebo vážném zranění či případném úmrtí kolegy, na kterém by měli podíl viny.

Nicméně stále mezi příslušníky policie panuje jistá obava a nedůvěra k využití pomoci a podpory. Jako důvody uvádí možné prozrazení jejich problémů mezi kolegy a nadřízené. Z toho rostoucí obava, že pokud by se problém týkal vztahů na oddělení či sporů s vedením, mohlo by se to následně proti příslušníkovi obrátit. S trochou nadsázky můžeme říct, že tyto pocity nedůvěry jsou rozšířeny napříč různými zeměmi, kde policisté a policistky slouží, což potvrzují výsledky jednoho z předchozích výzkumů (Jetelina et al., 2020).

LITERATURA

- Adamová, I., & Vtípil, Z. (2012). Stres v policejní praxi. *Psychologie a její kontexty*, 1(3), 1–13.
- Alispahić, S., & Alispahić, B. (2021). Definition of police psychology: The role of psychologist in the police. *Technium Social Sciences Journal*, 17, 235–243.
- Andreescu, V., Keeling, D. G., Vito, G. F., & Voinic, M. C. (2012). Romanian and American police officers' perceptions of professional integrity and ethical behavior. *Revista Romana de Sociologie*, 23(3/4), 185–207.
- Annell, S., Lindfors, P., & Sverke, M. (2015). Police selection – implications during training and early career. *Policing: An International Journal of Police Strategies & Management*, 38(2), 221–238. <https://doi.org/10.1108/PIJPSM-11-2014-0119>
- Archbold, C. A., & Hassell, K. D. (2009). Paying a marriage tax. *Policing: An International Journal of Police Strategies & Management*, 32(1), 56–74. <https://doi:10.1108/13639510910937111>
- Areh, I., Walsh, D., & Bull, R. (2015). Police interrogation practice in Slovenia. *Psychology, Crime & Law*, 22(5), 405–419. <https://doi:10.1080/1068316x.2015.1114113>
- Arnetz, B. B., Nevedal, D. C., Lumley, M. A., Backman, L., & Lublin, A. (2009). Trauma Resilience Training for Police: Psychophysiological and Performance Effects. *Journal of Police and Criminal Psychology*, 24(1), 1–9. <https://doi:10.1007/s11896-008-9030-y>
- Basinska, B. A., Wiciak, I., & Dąderman, A. M. (2014). Fatigue and burnout in police officers: The mediating role of emotions. *Policing: An International Journal of Police Strategies & Management*, 37(3), 665–680. <https://doi:10.1108/pijpsm-10-2013-0105>
- Bonfine, N., Ritter, C., & Munetz, M. R. (2014). Police officer perceptions of the impact of Crisis Intervention Team (CIT) programs. *International Journal of Law and Psychiatry*, 37(4), 341–350. <https://doi:10.1016/j.ijlp.2014.02.004>
- Boukalová, H. (2012). *Interakce a komunikace ve vyšetřování trestné činnosti z pohledu psychologie*. Filozofická fakulta Univerzity Karlovy.
- Boukalová, H. et al. (2020). *Kapitoly z forenzní psychologie*. Karolinum.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. <https://doi:10.1191/1478088706qp063oa>

- Brewster, J., Stoloff, M. L., Corey, D. M., Greene, L. W., Gupton, H. M., & Roland, J. E. (2016). Education and training guidelines for the specialty of police and public safety psychology. *Training and Education in Professional Psychology, 10*(3), 171–178. <https://doi:10.1037/tep0000122>
- Burns, C., & Buchanan, M. (2020). Factors that Influence the Decision to Seek Help in a Police Population. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 17*(18), 68–91. <https://doi:10.3390/ijerph17186891>
- Carless, S. A. (2006). Applicant Reactions to Multiple Selection Procedures for the Police Force. *Applied Psychology, 55*(2), 145–167. <https://doi:10.1111/j.1464-0597.2006.00235.x>
- Caruthers, D. B. (2006). *Police Work and Divorce Rate* [Nepublikovaná práce]. The Bill Blackwood Law Enforcement Management Institute of Texas.
- Chitra, T., & Karunanidhi, S. (2018). The Impact of Resilience Training on Occupational Stress, Resilience, Job Satisfaction, and Psychological Well-being of Female Police Officers. *Journal of Police and Criminal Psychology, 36*(1), 8–23. <https://doi:10.1007/s11896-018-9294-9>
- Cerel, J., Jones, B., Brown, M., Weisenhorn, D. A., & Patel, K. (2019). Suicide Exposure in Law Enforcement Officers. *Suicide and Life-Threatening Behavior, 49*(5), 1281–1289. <https://doi:10.1111/sltb.12516>
- Compton, M. T., Bakeman, R., Broussard, B., Hankerson-Dyson, D., Husbands, L., Krishan, S., Stewart-Hutto, T., D’Orio, B. M., Oliva, J. R., Thompson, N. J., & Watson, A. C. (2014). The police-based crisis intervention team (CIT) model: I. Effects on officers’ knowledge, attitudes, and skills. *Psychiatric Services, 65*(4), 517–522. <https://doi:10.1176/appi.ps.201300107>
- Čírtková, L. (2013). *Forenzní psychologie*. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.
- Čírtková, L. (2015). *Policejní psychologie*. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.
- De Leo, D., Guarino, A., Congregalli, B., Zammarrelli, J., Valle, A., Paoloni, S., & Cipolletta, S. (2022). Receiving Notification of Unexpected and Violent Death: A Qualitative Study of Italian Survivors. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 19*(17). <https://doi:10.3390/ijerph191710709>

- Deschênes, A. A., St-Hilaire, G., Crête, E., Desjardins, C., & Emeriau Farges, C. (2019). The Potentially Traumatic Event and the Psychological Health at Work of the Police; A Perception of a Unique Impact. *American Journal of Applied Psychology*, 7(1), 30–35. <https://doi:10.12691/ajap-7-1-4>
- Divišová, J. (2021). Nové možnosti pro policisty. *Policista*, (7), 24–25.
- Drew, J. M., & Martin, S. (2021). A National Study of Police Mental Health in the USA: Stigma, Mental Health and Help-Seeking Behaviors. *Journal of Police and Criminal Psychology*, 36(2), 295–306. <https://doi:10.1007/s11896-020-09424-9>
- Dufková, I., & Zlámál, J. (2005). *Policie a profesní etika*. Agis.
- Eikenberry, J., Mancini, M., Linhorst, D. M., Schafer, J. A., & Brown, J. (2023). Stress and trauma among police officers: Implications for social work research and practice. *Qualitative Social Work*, 0(0), 1–23. <https://doi:10.1177/14733250231214512>
- Ferjenčík, J. (2010). *Úvod do metodologie psychologického výzkumu*. Portál.
- Feuer, B. S. (2021). First Responder Peer Support: An Evidence-Informed Approach. *Journal of Police and Criminal Psychology*, 36(3), 365–371. <https://doi:10.1007/s11896-020-09420-z>
- Fine, M. (2002). *Disruptive Voices: The Possibilities for Feminist Research*. The University of Michigan Press.
- García-Rivera, B. R., Olguín-Tiznado, J. E., Aranibar, M. F., Ramírez-Barón, M. C., Camargo-Wilson, C., López-Barreras, J. A., & García-Alcaraz, J. L. (2020). Burnout Syndrome in Police Officers and Its Relationship with Physical and Leisure Activities. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(15). <https://doi:10.3390/ijerph17155586>
- Geoffrion, S., Leduc, M. P., Bourgouin, E., Bellemare, F., Arenzon, V., & Genest, C. (2023). A feasibility study of psychological first aid as a supportive intervention among police officers exposed to traumatic events. *Frontiers in psychology*, 14. <https://doi:10.3389/fpsyg.2023.1149597>
- Granhölm Valmari, E., Ghazinour, M., Nygren, U., & Gilenstam, K. (2023). A systematic review of lifestyle and health among patrolling police officers. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy*, 30(5), 721–744. <https://doi:10.1080/11038128.2022.2083013>

- Hansson, J., Hurtig, A.-K., Lauritz, L.-E., & Padyab, M. (2017). Swedish Police Officers' Job Strain, Work-Related Social Support and General Mental Health. *Journal of Police and Criminal Psychology*, 32(2), 128–137. <https://doi:10.1007/s11896-016-9202-0>
- Hendl, J. (2023). *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Portál.
- Horwitz, S. H., Mitchell, D., LaRussa-Trott, M., Santiago, L., Pearson, J., Skiff, D. M., & Cerulli, C. (2011). An Inside View of Police Officers' Experience with Domestic Violence. *Journal of Family Violence*, 26(8), 617–625. <https://doi:10.1007/s10896-011-9396-y>
- Hrinko, M. et al. (2020). *Pořádková činnost policie*. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.
- Ireland, M., Malouff, J. M., & Byrne, B. (2007). The Efficacy of Written Emotional Expression in the Reduction of Psychological Distress in Police Officers. *International Journal of Police Science & Management*, 9(4), 303–311. <https://doi:10.1350/ijps.2007.9.4.303>
- Ivie, D., & Garland, B. (2011). Stress and burnout in policing: does military experience matter? *Policing: An International Journal of Police Strategies & Management*, 34(1), 49–66. <https://doi:10.1108/13639511111106605>
- Jetelina, K. K., Molsberry, R. J., Gonzalez, J. R., Beauchamp, A. M., & Hall, T. (2020). Prevalence of Mental Illness and Mental Health Care Use Among Police Officers. *JAMA Network Open*, 3(10). <https://doi:10.1001/jamanetworkopen.2020.19658>
- Kachurik, S., Ruiz, J., & Staub, M. (2013). Police Officers Killed on Duty: A Different View. *International Journal of Police Science & Management*, 15(2), 114–124. <https://doi:10.1350/ijps.2013.15.2.306>
- Karaffa, K., Openshaw, L., Koch, J., Clark, H., Harr, C., & Stewart, C. (2014). Perceived Impact of Police Work on Marital Relationships. *The Family Journal*, 23(2), 120–131. <https://doi:10.1177/1066480714564381>
- Karaffa, V. (2014). Vzdělávání v bezpečnostním systému České republiky. *Vojenské rozhledy*, 23(4), 63–74.
- Karbanová, P. (2019). Systém kolegiální podpory Policie ČR. *E-psychologie*, 13(2), 13–32. <https://doi:10.29364/epsy.341>

- Komarovskaya, I., Maguen, S., McCaslin, S. E., Metzler, T. J., Madan, A., Brown, A. D., Galatzer-Levy, I. R., Henn-Haase, C., & Marmar, C. R. (2011). The impact of killing and injuring others on mental health symptoms among police officers. *Journal of Psychiatric Research*, 45(10), 1332–1336. <https://doi:10.1016/j.jpsychires.2011.05.004>
- Leppma, M., Mnatsakanova, A., Sarkisian, K., Scott, O., Adjeroh, L., Andrew, M. E., Violanti J. M., & McCanlies, E. C. (2017). Stressful life events and posttraumatic growth among police officers: A cross-sectional study. *Stress and Health*, 34(1), 175–186. <https://doi:10.1002/smi.2772>
- Machutová, M. (2021). *Století dopravní policie*. Moto Public.
- Mates. P., Horzinková, E., Hromádka, M., & Rajman, J. (2009). *Nové policejní právo: právní předpisy s komentářem*. Linde.
- Matoušková, I. (2013). *Aplikovaná forenzní psychologie*. Grada Publishing.
- Miller, L. (2005). Police Officer Suicide: Causes, Prevention, and Practical Intervention Strategies. *International Journal of Emergency Mental Health*, 7(2), 101–114.
- Milliard, B. (2020). Utilization and Impact of Peer-Support Programs on Police Officers' Mental Health. *Frontiers in Psychology*, 11(1686), 1–8. <https://doi:10.3389/fpsyg.2020.01686>
- Mioviský, M. (2006). *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Grada Publishing.
- Mishara, B. L. & Martin, N. (2012). Effects of a Comprehensive Police Suicide Prevention Program. *Crisis*, 33(3), 162–168. <https://doi:10.1027/0227-5910/a000125>
- Moad, C. (2011). *Critical Incidents: Responding to Police Officer Trauma* [Nepublikovaná práce]. School of Law Enforcement Supervision.
- Naz, S., Gavin, H., Khan, B., & Raza, M. S. (2014). Cross Cultural Variations in Attitude towards Use of Psychological Support Among Police Officers. *Pakistan Journal of Criminology*, 6(1), 31–46.
- Nesvadba, P. (2009). *Policejní etika*. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.
- Oxburgh, G., Ost, J., Morris, P., & Cherryman, J. (2013). Police officers' perceptions of interviews in cases of sexual offences and murder involving children and adult victims. *Police Practice and Research*, 16(1), 36–50. <https://doi:10.1080/15614263.2013.849595>

- Paoline, E. A., & Terrill, W. (2004). Women Police Officers and the Use of Coercion. *Women & Criminal Justice, 15*(3/4), 97–119. https://doi:10.1300/j012v15n03_05
- Papazoglou, K., & Tuttle, B. M. (2018). Fighting Police Trauma: Practical Approaches to Addressing Psychological Needs of Officers. *Journal of Police Emergency Response, 8*(3), 1–11. <https://doi:2158244018794794>.
- Paskudová, A. (2021). *Posttraumatická intervenční péče u zaměstnanců Policie ČR* [Nepublikovaná bakalářská diplomová práce]. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Patterson, G. (2009). Mental Stress and Workers' Compensation Claims among Police Officers. *Journal of Workplace Rights, 14*(4), 441–455.
- Pavlíček, K. (2003). *Policejně dopravně bezpečnostní činnost z teoretického a vývojového hlediska*. Policejní akademie České republiky.
- Pilařová, I. (2004). *Základy psychologie práce a organizace pro policejní manažery*. Management Press.
- Pohůnková, K. (2021). Oči zalité slzami. *Policista, (4)*, 12.
- Policie České republiky (2017). *Policie České republiky*. Policejní prezidium České republiky.
- Policie ČR. (2023a, 10. listopadu). *Průběh přijímacího řízení*. Policie ČR. <https://www.policie.cz/clanek/prubeh-prijimaciho-rizeni.aspx>
- Policie ČR. (2023b, 10. listopadu). *Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy*. Policie ČR. <https://www.policie.cz/clanek/utvar-policejního-vzdelavani-a-sluzebni-pripravy.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>
- Ralbovská, D. R., & Otrisal, P. (2022). Analysis of the Use of Post-Trauma Care and Crisis Intervention Among the Emergency Services with Regard to Job-Related Psychological Strain. *3rd International Conference CNDGS'2022* [sborník příspěvků] (s. 103–112).
- Ramírez-Coronel, A. A., Valencia-Naspud, M. K., Martínez Suárez, P. C., Minchala Urgilés, R. E., Dután, N. G., Galabay, I. M. R., & Benavides, L. E. B. (2020). Active Breaks Associated with Burnout Syndrome in the Police Population. *International Journal of Innovative Science and Research Technology, 5*(5), 1239–1248.
- Řiháček, T., & Hytych, R. (2013). Metoda zakotvené teorie. In Řiháček, T., Čermák, I., & Hytych, R. et al., *Kvalitativní analýza textů: čtyři přístupy* (44–74). Masarykova univerzita.

- Santa Maria, A., Wolter, C., Gusy, B., Kleiber, D., & Renneberg, B. (2019). The Impact of Health-Oriented Leadership on Police Officers' Physical Health, Burnout, Depression and Well-Being. *Policing: A Journal of Policy and Practice*, 13(2), 186–200. <https://doi:10.1093/policing/pay067>
- Sherwood, L., Hegarty, S., Vallières, F., Hyland, P., Murphy, J., Fitzgerald, G., & Reid, T. (2019). Identifying the Key Risk Factors for Adverse Psychological Outcomes Among Police Officers: A Systematic Literature Review. *Journal of Traumatic Stress*, 32(5), 688–700. <https://doi:10.1002/jts.22431>
- Soroka, A., & Sawicki, B. (2014). Physical activity levels as a quantifier in police officers and cadets. *International Journal of Occupational Medicine and Environmental Health*, 27(3), 498–505. <https://doi:10.2478/s13382-014-0279-3>
- Spurný, J. (2010). *Psychologie výslechu*. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.
- Spurný, J., & Čírtková, L. (2001). Stres a policie. *Psychologie v ekonomické praxi*, 36(1/2), 51–58.
- Steingraber, A. M., Tübben, N., Brinkmann, N., Finkeldey, F., Migutin, S., Bürger, A., Laubstein, A., Abel, B., von Lüdinghausen, N., Yorck Herzberg, P., Lorei, C., Hanssen, N., & Gorzka, R. J. (2022). Contributions to Operational Psychology: Psychological Training Model in the Context of Stress Management for Specialized German Military Police Personnel and Specialized Police Personnel. *Journal of Police and Criminal Psychology*, 37, 146–154. <https://doi.org/10.1007/s11896-021-09478-3>
- Stewart, A. E., Lord, J. H., & Mercer, D. L. (2001). Death Notification Education: A Needs Assessment Study. *Journal of Traumatic Stress*, 14(1), 221–227. <https://doi:10.1023/a:1007808220228>
- Stinchcomb, J. B. (2004). Searching for Stress in All the Wrong Places: Combating Chronic Organizational Stressors in Policing. *Police Practice and Research*, 5(3), 259–277. <https://doi:10.1080/156142604200227594>
- Sugimoto, J. D., & Oltjenbruns, K. A. (2001). The Environment of Death and its Influence on Police Officers in the United States. *OMEGA - Journal of Death and Dying*, 43(2), 145–155. <https://doi:10.2190/5mxx-ty46-aytq-0x8w>
- Špatenková, N. et al. (2017). *Krize a krizová intervence*. Grada Publishing.
- Taucová, Z. (2015) Nevím co mám dělat, asi se zabiju. *Policista*, (12), 4–5.

- Trypesová, P. (2015). Krizoví interventi z Ústecka. *Policista*, (11), 5.
- Tucker, J. M. (2015). Police Officer Willingness to Use Stress Intervention Services: The Role of Perceived Organizational Support (POS), Confidentiality and Stigma. *International Journal of Emergency Mental Health and Human Resilience*, 17(1), 304–314.
- Twersky-Glasner, A. (2005). Police personality: What Is It and Why Are They Like That? *Journal of Police and Criminal Psychology*, 20(1), 56–67. <https://doi:10.1007/BF02806707>
- Ussery, W. J., & Waters, J. A. (2006). COP-2-COP Hotlines: Programs to Address the Needs of First Responders and Their Families. *Brief Treatment and Crisis Intervention*, 6(1), 66–78. <https://doi:10.1093/brief-treatment/mhj004>
- Valmari, E. G., Nygren, U., Ghazinour, M., & Gilenstam, K. (2023). How police officers juggle work, a life partner, and kids. *Frontiers in Psychology*, 14. <https://doi:10.3389/fpsyg.2023.1178314>
- Velazquez, E., & Hernandez, M. (2019). Effects of police officer exposure to traumatic experiences and recognizing the stigma associated with police officer mental health: A state-of-the-art review. *Policing: An International Journal*, 42(4), 711–724. <https://doi:10.1108/pijpsm-09-2018-0147>
- Velikovská, M. (2016). *Psychologie obětí trestných činů*. Grada Publishing.
- Venville, A., Kostecki, T., McGowan, D., & Lynch, R. (2024). From active police duty to civilian life: The role of peer support. *The Police Journal*, 97(1). <https://doi:10.1177/0032258X221129866>
- Vodáčková, D. et al. (2020). *Krizová intervence*. Portál
- Vokuš, J. (2023, 14. února). *Početní stavy příslušníků Policie České republiky*. Policie ČR. <https://www.policie.cz/clanek/zverejnene-informace-2023-pocetni-stavy-prislusniku-policie-ceske-republiky.aspx>
- Woody, R. H. (2006). Family Interventions with Law Enforcement Officers. *The American Journal of Family Therapy*, 34(2), 95–103. <https://doi.org/10.1080/01926180500376735>

PŘÍLOHY

Seznam příloh:

1. Abstrakt v českém jazyce
2. Abstrakt v anglickém jazyce
3. Potvrzení o absolvování stáže
4. Plakát pro respondenty
5. Leták pro respondenty
6. Kostra interview
7. Zkrácená ukázka interview (Příslušík 6)

Příloha 1: Abstrakt v českém jazyce

ABSTRAKT DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Znalosti a využívání psychologické péče a podpory policisty České republiky

Autor práce: Bc. Aneta Paskudová

Vedoucí práce: PhDr. Martin Dolejš, Ph.D.

Počet stran a znaků: 90 stran, 160 005 znaků

Počet příloh: 7

Počet titulů použité literatury: 92

Abstrakt (800–1200 zn.): Cílem práce je objasnit, jaké informace a osobní zkušenosti příslušníci Policie ČR s nabízenými psychologickými službami mají. Kapitoly spadající do teoretické části blíže charakterizují profesi policistů a policistek ve spojitosti s psychologickými fenomény jako je stres, trauma či syndrom vyhoření. Pojednávají také o jednotlivých službách psychologické péče a o výzkumech vztahujících se k popisované problematice. Skrze uskutečněný výzkum byly stanoveny 3 výzkumné otázky týkající se povědomí policistů a policistek o nabízených službách, jejich zkušenostech a překážkách, které jim v obrácení se na pomoc brání. Zvolili jsme kvalitativní výzkumnou strategii a jako metodu získávání dat jsme se uchýlili k interview. Celkem bylo uskutečněno 6 interview. Výsledky jsme zpracovávali metodou tematické analýzy. Příslušníci Policie ČR jsou seznámeni se službami policejního psychologa, ale o ostatních možnostech je informovaná jen část z nich. Čtyři respondenti využili psychologickou péči skrze pracovní i osobní problémy, ale jen u dvou se jednalo o pomoc skrze policii. Největší překážkou, která brání policistům a policistkám ve využívání služeb je panující nedůvěra kvůli úniku informací.

Klíčová slova: policie, stres, duševní zdraví, policejní psycholog, pomoc

Příloha 2: Abstrakt v anglickém jazyce

ABSTRACT OF THESIS

Title: Knowledges and usage of psychological care and support police for Czech republic

Author: Bc. Aneta Paskudová

Supervisor: PhDr. Martin Dolejš, Ph.D.

Number of pages and characters: 90 pages, 160 005 characters

Number of appendices: 7

Number of references: 92

Abstract (800–1200 characters): The aim of the work is to clarify what information and personal experience members of the Police of the Czech Republic have with the offered psychological services. The chapters become into the theoretical part more closely characterizing the profession of police officers in connection with psychological phenomenon such as stress, trauma or burnout syndrome. They treat about individual psychological care services and research related to the described issue. Three research questions were determined regarding the awareness of police officers about the services offered, their experiences and the obstacles that prevent them. We chose a qualitative research strategy and the method of data acquisition was interview. We conducted 6 interviews. We processed the results using thematic analysis methods. Members of the Police of the Czech Republic are familiar with the services of a police psychologist, some of them are informed about other options. Four respondents used psychological care through work and personal problems, two received help through the police. The biggest obstacle that prevents police officers from using the services is the prevailing mistrust through the information leak.

Key words: police, stress, mental health, police psychologist, help

Příloha 3: Potvrzení o absolvování stáže

Potvrzení o absolvování stáže

Potvrzujeme, že Bc. Aneta Paskudová, narozena 2. 8. 1998, ve dnech od 9. 5. do 11. 5. 2023 absolvovala stáž na Krajském ředitelství policie Moravskoslezského kraje pod vedením policejních psychologů.

Stáž absolvovala v rámci prohloubení tématu své diplomové práce, která nese název „Znalosti a využívání psychologické péče a podpory policisty České republiky“ pod vedením PhDr. Martina Dolejše, Ph.D.

V OSTRAVĚ

dne 11.5.2023

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE
MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE
ODBOR PERSONÁLNÍ
ODDĚLENÍ PSYCHOLOGICKÝCH SLUŽEB
OSTRAVA

.....
podpis

POLICISTÉ

*Lidé, kteří "pomáhají a chrání"..
ale kdo pomáhá jim?*

Jmenuji se Aneta Paskudová a jsem studentkou 2. ročníku nMgr. oboru Psychologie na FF UPOL. V diplomové práci se zabývám psychologickou péčí a podporou policistů.

Mým cílem je zjistit, jaké zkušenosti s psychologickou péčí policisté a policistky mají a jaké pomoci se jim (ne)dostává a následně rozšířit obzory v této oblasti.

Bez Vás by to nešlo!

Hledají se policisté a policistky, kteří by byli ochotni obětovat svůj čas a svolit k rozhovoru na toto téma.

**PRO ZÁJEMCE A VÍCE INFORMACÍ
KONTAKT ZDE:**

aneta.paskudova01@upol.cz

731 809 608

KOMU SI MOHU ŘÍCT O POMOC?

V rámci policie:

- systém kolegiální podpory, tzv. peer
- anonymní linka pomoci v krizi, tel.: 974 834 688
- krizoví interventi (při mimořádně náročné služební události)
- policejní psycholog

Mimo policii:

- linky důvěry
- krizová centra
- psycholog
- psychoterapeut

Přehledný seznam odborné pomoci podle krajů je k dispozici zde: <https://nepanikar.eu/>

**NEZAPOMÍNEJTE, ŽE NIKDY NA
TO NEJSTE SAMI. VŽDY JSOU
TADY LIDÉ OCHOTNI VÁM
POMOCI.**

Příloha 6: Kostra interview

Úvodní informace:

Mé jméno je Aneta Paskudová a jsem studentkou 2. ročníku nMgr. oboru Psychologie na Univerzitě Palackého. Název mé diplomové práce je Znalosti a využívání psychologické péče a podpory policisty České republiky. Tématem psychologické péče policistů se zabývám již od své bakalářské práce, kdy jsem s policisty rovněž absolvovala rozhovory týkající se tohoto tématu. V rámci aktuálního výzkumu jsem se rozhodla rozšířit oblast zájmu a soustředit se na policisty napříč různými odděleními a okresy. Měla jsem rovněž možnost absolvovat stáž na Krajském ředitelství policie Moravskoslezského kraje pod vedením policejních psychologů a díky této zkušenosti prohloubit své poznatky týkající se péče policistů.

Cílem mé diplomové práce je zjistit, jaké mají policisté znalosti o nabízené formě pomoci. Dále prozkoumat, jaké zkušenosti mají policisté s psychologickou péčí a podporou a v neposlední řadě objasnit, v jakých případech pomoc nejčastěji využívají.

Účast na tomto rozhovoru je dobrovolná a kdykoliv můžete rozhovor ukončit či na položenou otázku neposkytnout odpověď, pokud pro Vás bude příliš citlivá. Vše je anonymní, nikde nebude uvedeno jméno ani bližší informace, které by mohly vést k Vaší identifikaci. Máte právo na otázky neodpovídat, jestliže budou pro Vás příliš citlivé. Pokud budete souhlasit celý rozhovor by byl nahráván formou audionahrávky. Tato nahrávka by sloužila jen k přepisu rozhovoru a následně by byla smazána. Přepis rozhovoru Vám mohu dát pro kontrolu k dispozici. Pokud byste měl zájem shlédnout výsledky tohoto výzkumu prezentované v mé diplomové práci, mohu Vám je zaslat.

Napadají Vás v tuto chvíli nějaké otázky? Můžeme tedy začít?

Souhlasíte s částí na výzkumu?

ano/ne

Souhlasíte s audionahrávkou?

ano/ne

Základní údaje:

Pohlaví:

Věk:

Okres:

Trvání služebního poměru:

Aktuální služební pozice:

Absolvované služební pozice:

- 1. Co si představíte pod pojmem psychologická péče a podpora policistů a policistek?**
- 2. Jaké služby na podporu duševního zdraví nabízené policií znáte?**
- 3. Jaké možnosti odborné pomoci jsou policistům a policistkám nabízeny?**
(Následně doplním ostatní možné formy pomoci, které daný policista či policistka nesdělil/a a ve stručnosti objasním, jakou pomoc konkrétní složky nabízejí.)
  - a. Jsou pro Vás některé z těchto pojmů novým termínem nebo jste o nich už alespoň rámcově slyšel/a?**
- 4. Existují mezi vámi jako kolegy laické formy pomoci?**
- 5. Co Vám nejvíce schází ze stran podpory duševního zdraví?**
- 6. Uvažoval/a jste někdy o tom, že byste se i Vy stal/a součástí peerů či krizových interventů?**
  - b. A kdy či z jakého důvodu byste je využil/a?**
- 7. Co je pro Vás u policie nejnáročnější?**
- 8. Co je nejtěžší na práci policisty či policistky z hlediska Vaší aktuální pozice?**
  - a. Mohl/a byste zmiňované aspekty seřadit podle náročnosti?**
  - b. Dále budu mít seznam 10 náročných policejních situací – spisová činnost, situace vyžadující právní znalosti, komunikačně náročné situace (agresoři, závislí lidé, bezdomovci či lidé projevující výsměch a neúctu), morální dilemata, domácí násilí, případy týkající se dětí, situace, kdy jde o život, sebevraždy, vyrozumění rodinného příslušníka o smrti jeho blízkého a nebezpeční pronásledování vozidel. Mohl/a byste i tyto situace seřadit od nejtěžší po nejsnadnější, spolu s již dříve uvedenými aspekty?**
- 9. S kým nejčastěji sdílíte pracovní problémy a nesnáze?**
- 10. S kým sdílíte své osobní těžkosti?**

11. Využil/a jste během služebního poměru některou z pomocí, kterou policie nabízí?

Pokud ano:

a. Jste ochoten/na se o tom více rozpovídat?

Pokud ano:

b. O jakou situaci se jednalo?

c. Napomohlo Vám to k usnadnění nelehké životní situace?

Pokud ne:

a. Mohl/a byste sdělit z jakého důvodu se o tom dále nechcete bavit?

(Děkuji Vám za upřímnou odpověď. Respektuji, že se o tom nechcete více bavit a posuneme se dále.)

Pokud ne:

(Ve smyslu, že nikdy pomoci nevyužil/a. Posuneme se k další otázce.)

12. Využil/a jste během služebního poměru některou z nabízených pomocí mimo Policie? Zda jste například docházel/a k psychologovi, terapeutovi, atd.

Pokud ano:

a. Jste ochoten/na se o tom více rozpovídat?

Pokud ano:

b. O jakou situaci se jednalo?

c. Napomohlo Vám to k usnadnění nelehké životní situace?

d. Umíte si představit, že by tuto pomoc nabízela i policie?

Pokud ne:

a. Mohl/a byste sdělit z jakého důvodu se o tom dále nechcete bavit?

(Děkuji Vám, za upřímnou odpověď. Respektuji, že se o tom nechcete více bavit a posuneme se dále.)

Pokud ne:

(Ve smyslu, že nikdy pomoci nevyužil/a. Posuneme se k další otázce.)

13. Zkuste si představit, že se dostanete do složité životní situace, např.: neshody s Vaším nadřízeným (udělování nesmyslných rozkazů či neustálé hledání chyb v odvedené práci) nebo výchovné problémy s dospívajícími dětmi, zvažoval/a byste v tuto chvíli využití odborné pomoci?

Pokud ano:

- a. Jednalo by se o pomoc uvnitř policie nebo mimo ni?**
- b. Proč právě tato služba?**

Pokud ne:

- c. Z jakého důvodu byste o využití pomoci neuvažoval/a?**

14. Zkuste si představit, že se dostanete do těžké životní situace, např.: Váš kolega by se při výkonu služby těžce zranil nebo by někdo z Vaší rodiny onemocněl vážnou nemocí, zvažoval/a byste v tuto chvíli využití odborné pomoci?

Pokud ano:

- a. Jednalo by se o pomoc uvnitř policie nebo mimo ni?**
- b. Proč právě tato služba?**

Pokud ne:

- c. Z jakého důvodu byste o využití pomoci neuvažoval/a?**

15. Ocenil/a byste, kdyby se odborníci na duševní zdraví policistů více zapojovali do „reálného“ policejního světa? Kdyby např.: pravidelně docházeli na oddělení či absolvovali s vámi část služby?

16. Napadá Vás něco, co byste chtěl/a dodat nebo co nebylo v rámci našeho rozhovoru řečeno?

17. Máte v tuto chvíli nějakou otázku, na kterou byste se chtěl/a zeptat?

18. Byl/a jste s průběhem rozhovoru spokojen/a?

- a. Je něco, co Vám nevyhovovalo?**

Ukončení:

Náš rozhovor je u konce, děkuji za Váš čas a ochotu ke spolupráci. Jak jsem zmiňovala na začátku, pokud budete mít zájem o zaslání přepisu rozhovoru či následných výsledků výzkumu, ráda Vám vše zašlu na e-mail.

1. Co si představíte pod pojmem psychologická péče a podpora policistů a policistek?

No, tak já s tím nějaké zkušenosti mám, protože my jsme zakročovali v těch nejhorších situacích. Takže jsme byli jako už vlastně na pravidelných psychologických prověrkách, ony to nebyly prověrky, spíše pohovory. To bylo hlavně tedy v rámci té SPJ, protože tam byl ten tlak vyvíjený jakoby asi největší, co se týče té psychické odolnosti. A díky té, tomu, že jsem zakročoval při několika mimořádných událostech, tak jsem se párkrát setkal s tou posttraumatickou intervencí. Ale s tím jako nemám osobně moc dobré zkušenosti.

A ty pohovory byly povinné?

No, za těch 10 let, no, ano, v podstatně povinné, *smích*. Prostě jsme šli na vyšetření, jakože na pohovor k psycholožce. To bylo vlastně asi za těch 10 let asi třikrát po nástupu, do roka možná, to si už tak nevybavuju. Byl vstupní, pak byl nějaký jakoby průběžný dvakrát. Ale nebylo to nějak pravidelně, že by to bylo třeba co dva roky, to ne, tak nějak jako.

2. Jaké služby na podporu duševního zdraví nabízené policií znáte?

Jako, tak já nevím, jestli podpora pro rodinu tam, nebo v nějakých těch osobních krizových situacích, co se týče třeba rodiny, vztahů a tak. Jestli se ptáte tady na to. A jinak nevím.

3. Jaké možnosti odborné pomoci jsou policistům a policistkám nabízeny?

Tak policejní psycholog, krizový intervent... Jinak mě nenapadá vůbec nic.

a. Jsou pro Vás některé z těchto pojmů novým termínem nebo jste o nich už alespoň rámcově slyšel/a?

Anonymní linka, no, kdysi jsme měli takovou brožurku, dokonce na ni byl vyfocený můj kolega. Tu fotku udělali tenkrát, myslím, že po Studénce. To jsme měli všichni nějakou takovou brožurku, to bylo tak nějak celkově, takový nějaký, no, ale já si to nevybavím už úplně. To se nějak distribuovalo, dostal to každý, no. To už je, třeba 10 let určitě. Systém kolegiální podpory, tak o tom jsem nikdy neslyšel, *smích*. Jsem si jistý, že tohle se mě nikdy ani nedotklo. To bude asi ve velkých kolektivech spíš, tak jako v rámci. No, tak to, jak říkám na tom „SPJečku“ to nebylo, už 5 let už teďkom pracuju v malém kolektivu, tak jsme se už k něčemu takovému...

Hlavně ta naše práce není tak nějak psychologicky náročná, po té psychické stránce, protože my v podstatě děláme jenom ten servis. I když samozřejmě, že když přijedete na místo nějakého neštěstí nebo to, tak to na vás asi jako trošku dolehne. Ale tím, že my se na to díváme z dálky a z výšky, tak to asi není tak úplně jakoby na nás dopadající.

4. Existují mezi vámi jako kolegy laické formy pomoci?

Hm, teď tady, teď tady, jak říkám v tom kolektivu ne, ani nějak jakože, že bysme se mezi sebou ... Tím, že já jsem vždycky převážně pracoval v tom mužském kolektivu, tak tam se až tak na to vylívání srdíček nehrálo, nikdy, že. Jako, když to vztáhnou třeba na tu SPJ, kde jako nejvíce toho stresu bylo vždycky z těch výjezdů s těmi fanoušky, tak tam se to vždycky spíš odvíjelo v tom duchu jako naplněného adrenalinem, takže se to spíš jako, nevím, oslavovalo. *Smích...* Že to nebylo tak nějak, že bysme, jasně, když tady bylo před pár lety dvě velké demonstrace po sobě. Tam to tenkrát bylo jako opravdu jako těžké a tam na nás z nebe přšely šutry a takové věci. Nebo když byla velká demonstrace v Prostějově, pardon v Přerově, proti radikálům pravicovým. Tak jasně, že to na nás zapůsobilo, ale spíš to bylo formou, že jsme se o tom spíš bavili dlouho. Že jsme si probírali ty situace, bavili jsme se o tom, jak by kdo jinak zareagoval, ale nebyl, nebyla to nějaká taková forma jakoby cílené, nebo ... Spíš já nevím, jestli to znáte, v tom chlapeckém kolektivu je to spíš, že se prostě chlubí ti chlapi. Takže spíš takovým způsobem se o tom bavilo, než že bysme to probírali jako. Ani si to neumím představit, jak bysme to mohli udělat jinak.

5. Co Vám nejvíce schází ze stran podpory duševního zdraví?

Víte co, já si myslím, že třeba, hm, nějaké pravidelné, pravidelné psychotesty si měla policie aspoň trošku zavést. Jo, protože opravdu ten, ta práce pro ty kluky je, je složitější nebo čím dál tím víc složitější, protože když já jsem třeba začínal, tak nebyly mobilní telefony. Dneska každý zákrok je nahraný na 50 telefonech, jo, a pak si k tomu sednou moudří lidé, kteří to rozeberou ze všech možných stran. A to co se kdysi dělo jenom podle výpovědí nějakých svědků, kteří v podstatě potom ztráceli na těch svých vzpomínkách a všechno se jinak dělo, tak dneska, když je to nahrané, tak je to prostě jasné. A nedá se s tím nějak balancovat. A myslím si, že tohle na ty kluky, nebo na nás všechny jako, hodně působí a může to měnit povahu člověka jako určitě. A nemyslím si třeba, že by se potom měli ti lidé vyhazovat, když nějak úplně dobře neprojdou. Ale možná by se mělo třeba uvažovat o tom, že

by změnil tu svoji pozici v rámci té firmy, jo. Minimálně bych taky vyhodnotil, jestli ten policista je dál jakoby schopný tu práci vykonávat nejlépe, jo. Protože za těch 20 let, co sloužím, jsem třeba vyhořelých policajtů viděl hodně a nikdy to nebylo dobro pro službu, jako pro tu službu dobré, jo. Tak to je tak jenom na zamyšlení. Ale to zase naráží na personální situaci. Dneska si nemůžete dovolit prostě policajty jenom tak vyhazovat. Já neříkám vyhazovat, to v žádném případě, ale jakoby přesouvat na jiné místa, protože nemáte kam a nikdo vás nepustí, protože tady pořád jde jenom o, o lidi jako. O tabulky a o to, aby měl vůbec kdo naplnit službu.

A napadá Vás ještě něco kromě toho, co jste uvedl?

Já nevím, jestli třeba úplně jakoby vyptávat se nebo na rodinu. To jako spousta nás si to jako nosí doma, domů, tu práci, to je jako jasné. Jak se s tím ta žena srovná nebo ta rodina, ale, ale určitě by tady měla být ta psychologická pomoc i pro ně, pokud by to potřebovali, jo. Já nevím, do jaké míry by naši psychologové měli kapacity na to ještě obhospodařovat rodinu, ale asi by to taky nebylo od věci, no.

Myslíte, že by si o pomoc měli říkat sami nebo by jim měla být nabídnuta?

No a nemyslím si, ale jenom v případě, že třeba dojde ke zranění nebo zabití toho policisty, ale myslím i prostě, i pokud dojde k nějakým větším výkyvům ve změnách chování toho policisty, tak třeba i v tom. Protože jako určitě pokud by ten policista umřel, tak by ta psychologický pomoc byla nabídnuta rodině. Ale nevím do jaké míry jsme nebo je policie schopná řešit i stavy, které nejsou ještě trestné, když do toho zahrneme domácí násilí takové ty věci. To všechno si myslím, že by policie byla schopná ale i předcházet tomu, než třeba dojde k něčemu až tak vyhrocenému, jo.

Máte strach z odhalení?

To tady bude u té policie vždycky. To je totiž o té psychologii toho nebo o tom, abych nepoužíval úplně správné termíny. Když si vezmete, co ten policista dělá. Základní prací je vyhledávat ty, jako pachatel a tam po nějaké době na ulici zjistíte, že všichni vám lžou. A vy si to tak za chvíli začnete jakoby do sebe nasávat a pak už nevěříte nikomu, jo. Takže potom se nemůžete spoléhat na to, že se to nedostane od nějaké paní psycholožky prostě, jo.

6. Uvažoval/a jste někdy o tom, že byste se i Vy stal/a součástí peerů či krizových interventů?

O tom jsem neuvažoval. Já jsem kdysi chvílku přemýšlel nad tím, že se stanu policejním vyjednávačem. Tam ale to nevyšlo, protože tam byl velká tlačěnka tenkrát. Opravdu oni si vybírali ty nejlepší z nejlepších. To se mi nepovedlo a od té doby jsem jako já zaměřil tu svoji pracovní náplň někam jiným směrem a už mě to, ne to. Teď už bych na to asi jako, *smích*. Takhle já tady třeba v kolektivu těch kolegů s kterými tady sloužím, si myslím, že, že ... Máme spolu takový vztah, že ne, že bysme se tady úplně svěřovali, ale myslím si, že kdyby byl nějaký, někdo, velký problém, tak by to tady sám od sebe řekl. Jo, máme tady třeba kolegu, který má velké problémy s bývalou manželkou, to není jako podstatné, ale víme to tu všichni a vycházíme mu vstříc. Tím, že musí z pozice soudu nějaké věci dělat, takže mu vycházíme vstříc. Takové nějaké opravdu velké krizové věci pro toho člověka máme, víme. A teď vždycky jakoby dojde na to, že se o tom začne nějak mluvit, jo. Nevím, jestli Vám to takhle stačí...

7. Co je pro Vás u policie nejnáročnější?

No, tak jak říkám, mě se dneska, už se mi, už to zařazení jako mění, jo. Ale jako ze začátku, když jsem sloužil, tak byly vždycky nejnáročnější ty zákroky v těch rodinách, jo. Zvláště, když tam byly děti, jo. To bylo asi nej, psychicky nejvypjatější, vždycky.

A potom vlastně, když jsem začal poprvé uvažovat o tom, že odejdu ze SPJ, tak to bylo asi dva roky před tím mým odchodem a tam už jsem se vlastně v sám sobě načapal na tom, že mi vadí ti fanoušci a že už jsem měl strach prostě se udržet, jako jestli se udržím, jo. Takže tam já jsem vlastně poprvé začal uvažovat o tom, že to změním tu práci. Dva roky v podstatě trvalo, než jsem se rozhodl a než jsem našel něco. Ale ona to spíš byla náhoda. Já kdybych nepřišel tady na tu pozici, kde jsem dneska nebo nezjistil, nepotkal jsem se s jedním člověkem, který mě jakoby řekl, že tady ta pozice existuje, tak bych tam asi nějakou dobu zůstal, na tom „SPJečku“.

Ale jako říkám, byla to náhoda, najednou to přišlo, takže potom během tří měsíců jsem byl pryč. Ale ten rozhodovací proces u mě trval jenom dva roky. Ale trval by asi déle, jo.